

Møteinnkalling

Utvalg: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
Møtested: Teams
Dato: 17.03.2021
Tidspunkt: 10:00-15:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til sekretariatet. Eirin Berge fmopebe@statsforvalteren.no
Eller Trond Stensby trste@statsforvalteren.no

Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Orienteringer:

1. Møtet starter med en presentasjon av Miljøkvalitetsnormen for villrein ved Norsk villreinsenter Nord, Ingrid Sønsterud Myren. Det er satt av 1 time til presentasjon og spørsmål/dialog.
2. Sekretariatet ønsker å orientere om diverse planarbeid, samt en klagesak der klager har ønske om befarings.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 15/2021	Godkjenning av innkalling og valg av styremedlem til å signere protokoll		
ST 16/2021	Bestillingsdialogen 2021 - Tildelte midler og fordeling av disse på tiltak		2020/11067
ST 17/2021	Sak-Grimsdalen LVO-Nydyrking Haverdalen gbnr 86/1 fnr. 95 - Ingvild Haugom		2019/10186
ST 18/2021	Sak-Grimsdalen LVO-oppfølging av byggetiltak gbnr 86/1 fnr 78 Dovre kommune - Kjellaug Jule og Kjetil Paaske		2019/19174
ST 19/2021	Hemmaldalen NR - flytting av hytte til Store Stensjøen - gnr. 24 bnr. 54 i Åmot kommune		2021/2699
ST 20/2021	Sak- søknad om dispensasjon til stikking av sikringsløype - Brennhaug Røde kors		2021/1072
ST 21/2021	Delegerte vedtak		
DS 10/2021	Delegert sak - tillatelse - Dovre NP - Rondane NP - Grimsdalen LVO - Dørålen LVO – motorferdsel for drift og vedlikehold av buer - 2021-2024 - Dovre fjellstyre		2021/2529
DS 11/2021	Delegert sak. Hemmeldalen NR - tillatelse - motorferdsel - 2021 - snødekt mark - transport til hytte på Kroksjøen		2021/1494
DS 12/2021	Delegert sak. Dørålen LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2021 - 2025 - utmark / brøytet veg - Øvre Dørålseter		2021/2253
DS 13/2021		X	
DS 14/2021	Delegert sak. Hemmeldalen NR - tillatelse - motorferdsel - 2021 - 2024 - snødekt mark - beredskap - Norsk Folkehjelp Rena		2021/1599
DS 15/2021	Delegert sak - tillatelse - Rondane NP - Dørålen LVO - motorferdsel - frakt av saltstein - Elgevasshøa beitelag		2021/2724
DS 16/2021	Delegert sak-Rondane NP - Dispensasjon-Motorferdsel 2021 snødekt mark - Jørn Lodver Dalseg		2021/2264
	Referatsaker		
ST 22/2021	Årsmelding 2020 for Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten		
RS	Oppsummering av møte om informasjonspunkt på Kvamsfjellet		2021/1879
RS			2020/5129

RS	Evaluering av forvaltningsordning for nasjonalparker og andre store verneområder	2021/2258
RS	Rondane NP - Lucky View og bruk av drone	2021/2539
RS	Svar. Sykling i Rondane nasjonalpark	2021/2534
RS	Søknad om serviceskilt - FV 27 - Rondevegen 766 – Ringebu kommune	2020/5129
RS	Melding om vedtak - tillatelse til motorferdsel i utmark - kjentmannstur - Norsk folkehjelp Rena	2020/718
RS	Melding om vedtak - løyve til utdanning av mannskaper i vintertjeneste - Norsk Folkehjelp Rena	2020/718
RS	Dovre NP - Tiltak Kongevegen	2021/810
RS	Referat fra oppstartsmøte 09.03.21 - prosjektgruppe - Skjøtselsplan for Kongevegen - Dovre nasjonalpark	2021/810
ST 23/2021	Eventuelt	

**ST 15/2021 Godkjenning av innkalling og valg av styremedlem til å
signere protokoll**

Arkivsaksnummer: 2020/11067-23

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 02.03.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	16/2021	17.03.2021

Bestillingsdialogen 2021 –Prioritering av tiltaksmidler (post 1420.31)

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre beslutter at de tildelte midlene over post 1420.31 for 2021 skal fordeles etter følgende prioritering, jf. tabellen under:

Pri.	Navn	Omsøkt beløp	Omsøkt beløp innenfor postforåret	Innvilget beløp	Ostehøvel (71.4 %)	Justert 08.02.21
1	Skjøtselstiltak Grimsdalen LVO	200000	200000		142800	150000
2	Skjøtselstiltak Frydalen LVO*	50000	50000		35700	28500
3	Informasjonstavler etter merkevaren	450000	450000		321300	321300
4	Diverse informasjonstiltak	150000	150000		107100	107100
5	Grimsdalen LVO oppfølging besøksstrategi	200000	200000		142800	142800
6	FoU Rondane	20000	0	Utenfor postformål	0	Søke 21-posten i 2022
7	Norman-prosjektet - Tjønnseterfjellet og Kuva	30000	0	Utenfor postformål	0	Søke 21-posten i 2022
8	Skjøtselstiltak stier Rondane nasjonalpark	70000	70000		49980	49980
	Samlet	1170000	1120000	800000	799680	799680

Nord-Fron kommune har innestående midler per 1/1-2021, kr 56.326, som kommer i tillegg til tildelingen fra Miljødirektoratet.

Et mindre beløp fra «Skjøtselstiltak stier Rondane nasjonalpark» skal tilgodeses tiltak på sti i Hemmeldalen naturreservat.

Det forutsettes at sekretariatet arbeider med tiltak i henhold til overnevnte prioriteringer. Inngåelse av skjøtelsavtaler skal legges frem for nasjonalparkstyret i tråd med tidligere praksis.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Vedlegg:
  - 1 Særutskrift Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - Bestillingsdialogen med Miljødirektoratet 2021
  - 2 Tildelte midler til tiltak 2021 - kap 1420 post 31
  - 3 Tildelte midler drift og planarbeid 2021 - kap 1420 post 21
  - 4 SV: Midler til drift og tiltak 2021
  - 5 Midler på 2NV-prosjekter pr 25.02.2020 (epost fra Statsforvalteren om midler til de ulike nasjonalparkene, drift, planer og tiltak)

Saksopplysninger

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre søkte Miljødirektoratet om midler til tiltak i verneområdene og drift av styre inkl forvaltningsplan- og skjøtelsesplanarbeid for 2021, i henhold til vedtak datert 30.11.2020.

1.februar 2021 ble sekretariatet meddelt fra Miljødirektoratet at tildelingen var gjennomført.

Miljødirektoratet skriver at de omsøkte midlene til postene totalt for hele landet var betydelig større enn rammene for både tiltaksmidlene og driftsmidlene. Miljødirektoratet skriver i sin tilbakemelding at dette viser stor aktivitet men at det ikke er rom for å imøtekomme all denne aktiviteten. Miljødirektoratet har lagt vekt på følgende forhold i tildeling av tiltaksmidler (1420.31):

- Uttak av fremmede arter
- Skjøtselstiltak
- Tilretteleggingstiltak der besøksstrategi er på plass
- Det er ikke prioritert midler til vedlikehold, brøyting, utkjøring av ved og tilsvarende (utenfor postformål)
- Det er ikke prioritert midler til naturveildningstiltak som opplegg for skoleklasser, utstillinger o.l.
- Kartleggingssøknader er ikke prioritert under tiltaksposten. Disse skulle vært omsøkt under post 1420.21 og er vurdert men i liden grad funnet rom for i den sammenheng.

For post 1420.21 (drift, skjøtelsesplaner, forvaltningsplaner, kartlegging) er følgende lagt vekt på i tildelingen:

- Driftsmidlene litt redusert i forhold til 2020 grunnet knappere ramme samt ikke behov for utgifter til nasjonalparkkonferanse
- I stor grad lagt vekt på å få på plass forvaltningsplaner og besøksstrategier for de som ikke har det
- Litt til markering av jubileer (40 og 50 år)

- Ikke noe til bøker
- Små rammer har i stor grad gått utover omsøkte kartlegginger og til en viss grad skjøtelsplaner.

Den totale posten på tildeling til verneområder (både med styrer og Statsforvalter) er på 90 mill, jf. tildelingsbrevet fra Klima- og miljødepartementet til Mijødirektoratet s. 18 som ligger her:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/d3b5f27dd4d34f2085b505b6df7fb5d4/mdir-2021.pdf>

Fra Statsforvalteren i Innlandet har vi mottatt informasjon om at den totale tildelingen til drift og forvaltning for 8 nasjonalparker med tilliggende verneområder i Innlandet fordelt på post 1420.21 og 1420.31 i 2021 var følgende (jf vedlagte epost):

Styredrift: kr 2 240 000
Planer/kartlegging: kr 1 705 000
Tiltak: kr 5 075 000

Tildeling Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 2021:

- Tiltaksmidler (1420.31) – kr 800 000
- Driftsmidler/planer og kartlegging – kr 530 000 hvorav kr 330 til styredrift og 200 000 til planer/kartlegging

Følgende tiltak nådde ikke opp/falt utenfor postformål:

- FoU Rondane
- Norman-prosjektet, Tjønnseterfjellet og Kuva (registrering av villreinbukkenes arealbruk)

Hjemmelsgrunnlag

Vedtekter

I vedtektene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre datert 1.januar 2020 står følgende om styrets oppgaver:

8. STYRETS OPPGAVER

Medlemmene av styret skal forvalte verneområdene isamsvar med internasjonale forpliktelser, naturmangfoldloven og verneforskriftene for det enkelte verneområde. Alle representantene i styret har et felles ansvar for en helhetlig forvaltning av verneområdene hvor ivaretagelse av verneverdiene og verneformålet er hovedoppgaven.

8.1 Forvaltningsplan

Styret skal utarbeide/revidere forvaltningsplan for verneområdene. Oppstart av planarbeidet bør skje i dialog med Miljødirektoratet. Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene. Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde en flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Utkast til forvaltningsplan skal sendes til direktoratet for faglig gjennomgang før høring. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

8.2 Skjøtsel og besøksforvaltning

Som forvaltningsmyndighet skal styret ut fra naturmangfoldloven § 33 og verneformålet i de enkelte verneforskrifter vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging skal, jf. §§ 35 og 36 siste ledd, inngå i en forvaltningsplan godkjent av Miljødirektoratet. Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltningsplaner/skjøtelsplaner. Styret kan som forvaltningsmyndighet legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskapning utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven. Dette skal skje gjennom konkrete forvaltnings- og skjøtselstiltak, fortrinnsvis i tråd med den delen av forvaltningsplanene som omhandler besøksstrategi. Styret skal ikke opptre som næringsaktør, men bør i denne sammenhengen innlede et samarbeid med lokalt reiseliv/øvrige reiseliv, samt det autoriserte besøkssenter. Nasjonalparkstyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtels- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen. Styret skal etablere et nært samarbeid med Statens naturoppsyn lokalt.

Styret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltningsplaner/skjøtelsplaner. Tildelingene skjer ut i fra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Nasjonalparkstyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings-/tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter.

8.3 Myndighetsbeslutninger

Styret har myndighet til å treffe vedtak etter verneforskriftene. Styret har også myndighet til å gi dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48, jf. § 77 annet punktum

8.4 Grensemerking og informasjon

Styret har ansvar for at det gjennomføres nødvendig grensemerking og vedlikehold av merkingen i verneområdene. Merkingen skal gjennomføres etter retningslinjer gitt av Miljødirektoratet i veileder om Opprettelse av verneområder (M-481). Som forvaltningsmyndighet skal styret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Styret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratets merkestrategi. Styret har ansvar for at Naturbase er oppdatert inkludert henvisning til gjeldende forvaltningsplan og/med besøksstrategi.

8.5 Brudd på naturmangfoldloven/verneforskriftene, rapporter og anmeldelser

Styret har som forvaltningsmyndighet et selvstendig ansvar for å påse at alle brudd på verneforskriftene som styret får kjennskap til blir rapportert/anmeldt til politiet dersom det er grunn til å anta at forholdet er straffbart. Kopi av anmeldelse/rapport, samt avgjørelse fra politiet skal sendes Fylkesmannen og Miljødirektoratet. Der administrative sanksjoner er aktuelt jf naturmangfoldloven kap. IX, skal styret oversende en rapport om forholdet til Fylkesmannen - med kopi til Miljødirektoratet.

8.6 Orientering om vedtak

i Innlandetskal ha tilsendt kopi av alle vedtak truffet av nasjonalparkstyret, nasjonalparkforvalteren eller arbeidsutvalget. Vedtak styret, forvalteren eller arbeidsutvalget har truffet i medhold av naturmangfoldloven og verneforskriften skal fortløpende registreres i Miljøvedtaksregisteret.

8.7 Rapportering om forvaltning

Styret har ansvar for årlig å rapportere om forvaltningen til Miljødirektoratet og Fylkesmannen etter fastsatte maler

Vurdering

Sekretariatet har sammen med SNO-Rondane og SNO-Hemmaldalen samt informasjonsrådgiver drøftet tildelingene opp mot søknaden som ble sendt inn fra nasjonalparkstyret, jf vedtak datert 30.11.2020.

Tildelingen fra Miljødirektoratet er 71,4 % av det omsøkte beløpet som er innenfor postformålet. Utgangspunktet for drøftingen var derfor en reduksjon gjort etter «ostehøvelprinsippet», dvs. at alle postene er redusert med 71,4 %.

Sekretariatet vurderer at skjøtselstiltak Grimsdalen bør bli justert opp til kroner 150.000, og at skjøtselstiltak Frydalen blir redusert tilsvarende. En vil slik følge de tildelinger til skjøtsel i Grimsdalen som er gjort tidligere år, samtidig som en prioriterer skjøtselen her i tråd med den

nylige godkjente skjøtselsplanen for Grimsdalen LVO. Det står midler til Frydalen inne hos Nord-Fron kommune pt som skal nyttes til skjøtselstiltak, jf. fotnote i tabellen under.

Et mindre beløp fra «Skjøtselstiltak stier Rondane nasjonalpark» vurderes å kunne tilgodeses tiltak på sti i Hemmeldalen naturreservat. I neste års bestillingsdialog vurderer sekretariatet at nasjonalparkstyre må ha fokus også på Hemmeldalen naturreservat, dette gjelder særskilt knyttet til informasjonspunkt og skilting.

Pri.	Navn	Omsøkt beløp	Omsøkt beløp innenfor postforåret	Innvilget beløp	Ostehøvel (71.4 %)	Justert 08.02.21
1	Skjøtselstiltak Grimsdalen LVO	200000	200000		142800	150000
2	Skjøtselstiltak Frydalen LVO*	50000	50000		35700	28500
3	Informasjonstavler etter merkevaren	450000	450000		321300	321300
4	Diverse informasjonstiltak	150000	150000		107100	107100
5	Grimsdalen LVO oppfølging besøksstrategi	200000	200000		142800	142800
6	FoU Rondane	20000	0	Utenfor postformål	0	Søke 21-posten i 2022
7	Norman-prosjektet - Tjønseterfjellet og Kuva	30000	0	Utenfor postformål	0	Søke 21-posten i 2022
8	Skjøtselstiltak stier Rondane nasjonalpark	70000	70000		49980	49980
	Samlet	1170000	1120000	800000	799680	799680

Nord-Fron kommune har innestående midler per 1/1-2021, kr 56.326, som kommer i tillegg til tildelingen fra Miljødirektoratet.

Når det gjelder de to tiltakene som ikke nådde opp i årets tildeling vurderer sekretariatet at nasjonalparkstyret kan søke på midler til Norman-prosjektet over post 1420.21 i bestillingsdialogen i 2022. Prosjektet kartlegger villreinbukkenes arealbruk og er et samfinanseringsprosjekt med flere aktører.

FoU Rondane hvor GPS-merking av simler utgjør et hovedelement, er tenkt avsluttet i løpet av 2022. Hovedfinanseringen er via Miljødirektoratet. Nasjonalparkstyre kan i likhet med overfornevnte prosjekt vurdere å søke om midler over post 1420.21 i bestillingsdialogen for 2022.

Arkivsaksnummer: 2020/12419-2

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 17.11.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	57/2020	30.11.2020

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - Bestillingsdialogen med Miljødirektoratet 2021

Innstilling fra sekretariatet

Tiltaksmidler (post 31):

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre ber om at sekretariatet melder inn følgende tiltak til budsjettposten 1420.31 (midler til tiltak 2021) i elektronisk søknadssenter (ESS):

Tiltak	Kommentar	Kostnad
Skjøtselstiltak i Grimsdalen LVO	Godkjent skjøtelsesplan Grimsdalen. Skjøtelsavtaler inngås, Organisasjonen Grimsdalen	200 000
Skjøtsel Frydalen LVO		50 000
Informasjonstavler etter merkevaren Norges nasjonalparker <ul style="list-style-type: none"> - Spranghaugen - Dørålen - Frydalen - Gautåseter - Hjerkinnholen - Fokstuggu - Budsjord/Åteigen	Gautåseter, Hjerkinnholen, Fokstugu, Follidal gruver forutsetter godkjent besøksstrategi Dovre np i 2021 Andre ihht besøksstrategi Rondane nasjonalpark 15 cortenstål skilt innkjøp, oppføring, produksjon av plakater	450 000
Diverse informasjonstiltak <ul style="list-style-type: none"> - Innkjøp av bilder til besøksretta hjemmeside mm	Tjenestekjøp fra Norsk Villreinsenter nord, 25 % informasjons- og kommunikasjonsrådgiver.	150 000

<ul style="list-style-type: none"> - Fagdager/kurs for lokalt reiseliv og andre lokale aktører - SoMe, kampanjer og fremming av innlegg 	Midler til gjennomføring av oppgaver.	
Grimsdalen LVO og oppfølging av besøksstrategiarbeid	Kanalisering av besøkende utenom villreintrekk, eventuell landskapsplan og informasjonstiltak	200 000
FoU-Rondane	GPS-merke prosjekt. Videreføres ut 2021	20 000
Norman-prosjektet-Tjønnseterfjellet og Kuva	Videreføring av tiltak i fokusområde 6 i besøksstrategien for Rondane. Registrering av villreinbukkenes arealbruk	30 000
Skjøtselstiltak stier Rondane nasjonalpark <ul style="list-style-type: none"> - Tiltak langs sti Dørålseter og Veslesmeden - Revevegetering av omlagt sti 	Slitasje på mye brukte stier. Veslefjellbua er nå åpnet og erstatter Gråhøgdbu. Midlene skal gå tilrevevegetering av nedlagt T merka sti.	70 000
SUM		1 170 000

Drift nasjonalparkstyret, (post 21):

Nasjonalparkstyret ber om at forvalter melder inn behov for midler fra budsjettposten 1420.21 i ESS, til å dekke drift av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i 2021.

Driftsmidlene skal kunne dekke minimum 5 styremøter (fysiske og digitale), evt. berfaringer, 3 møter i AU-Rondane-Dovre (digitale/epost), aktuelle konferanser, evt. nasjonalparkkonferansen. Driftsbudsjettet skal også dekke minimum to møter med rådgivende utvalg og to møter administrativt kontaktutvalg.

Estimat av totalt antall møter og kostnad for drift av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 2021					
Type møte	Antall møter	Varighet timer	Forberedelse timer	Ant. Deltagere	Kostnad totalt
Styremøte	5	5	3	11	387 240
AU Teams/telefon/epost	3	1	1	3	11 934
Overnatting x 1 pr styremedlem a 1500,-					0
Studietur kompetanseheving					0
Andre møter / uforutsette utgifter					
Sum:					399 174
Andre kostnader	Kostnad overnatting	Varighet timer		Antall deltagere	
Rådgivende utvalg 14 pers. x 1500,- i reiseutgifter, mat.				14	30 000
Administrativt kontaktutvalg møtelokale og mat				11	20 000
Nasjonalparkkonferanse 2021. 11 pers. = 10t/2dg		10	478	11	52 580
Totalt reise- og møtegodtgjørelse Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 2020:					501 754

Utgifter til kartlegging, annonser og trykking av forvaltningsplaner, skjøtselsplaner etc.					
	Møter	Kartlegging	Annonser	Trykking	Annet
Skjøtselsplan Frydalen	20 000		10 000		
Besøksstrategi Dovre NP	20 000		10 000		
Forvaltningsplan oppstart*	100 000		20 000		20 000
Brukerundersøkelse		300 000			
Kostnad totalt:	140 000	300 000	40 000	0	20 000
				SUM	500 000
* fourtsetter tilsvarende beløp i 2022 for å fullføre					

Tiltaksmidler, forvaltningsplan-og driftsbudsjett legges inn i elektronisk søknadssenter innen fristen den 10.januar 2021

Sekretariatet få fullmakt til å gjøre mindre endringer på tabell 1 og driftsbudsjettet dersom dette viser seg å være nødvendig frem mot innmeldingsfristen.

Endelig prioritering av tiltak blir gjort av nasjonalparkstyret i 2021, etter tildeling av midler fra Miljødirektoratet.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 30.11.2020

Enstemmig vedtatt som innstillingen fra sekretariatet.

Vedtakk

Tiltaksmidler (post 31):

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre ber om at sekretariatet melder inn følgende tiltak til budsjettposten 1420.31 (midler til tiltak 2021) i elektronisk søknadssenter (ESS):

Tiltak	Kommentar	Kostnad
--------	-----------	---------

Skjøtselstiltak i Grimsdalen LVO	Godkjent skjøtselsplan Grimsdalen. Skjøtelsavtaler inngås, Organisasjonen Grimsdalen	200 000
Skjøtsel Frydalen LVO		50 000
Informasjonstavler etter merkevaren Norges nasjonalparker <ul style="list-style-type: none"> - Spranghaugen - Dørålen - Frydalen - Gautåseter - Hjerkinnholen - Fokstuggu - Budsjord/Åteigen 	Gautåseter, Hjerkinnholen, Fokstugu, Follidal gruver forutsetter godkjent besøksstrategi Dovre np i 2021 Andre ihht besøksstrategi Rondane nasjonalpark 15 cortenstål skilt innkjøp, oppføring, produksjon av plakater	450 000
Diverse informasjonstiltak <ul style="list-style-type: none"> - Innkjøp av bilder til besøksretta hjemmeside mm - Fagdager/kurs for lokalt reiseliv og andre lokale aktører - SoMe, kampanjer og fremming av innlegg 	Tjenestekjøp fra Norsk Villreinsenter nord, 25 % informasjons- og kommunikasjonsrådgiver. Midler til gjennomføring av oppgaver.	150 000
Grimsdalen LVO og oppfølging av besøksstrategiarbeid	Kanalisering av besøkende utenom villreintrekk, eventuell lanskapsplan og informasjonstiltak	200 000
FoU-Rondane	GPS-merke prosjekt. Videreføres ut 2021	20 000
Norman-prosjektet-Tjønnseterfjellet og Kuva	Videreføring av tiltak i fokusområde 6 i besøksstrategien for Rondane. Registrering av villreinbukkenes arealbruk	30 000
		70 000

Skjøtselstiltak stier Rondane nasjonalpark <ul style="list-style-type: none"> - Tiltak langs sti Dørålseter og Veslesmeden - Revevegetering av omlagt sti 	Slitasje på mye brukte stier. Veslefjellbua er nå åpnet og erstatter Gråhøgdbu. Midlene skal gå til revevegetering av nedlagt T merka sti.	
SUM		1 170 000

Drift nasjonalparkstyret, (post 21):

Nasjonalparkstyret ber om at forvalter melder inn behov for midler fra budsjettposten 1420.21 i ESS, til å dekke drift av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i 2021.

Driftsmidlene skal kunne dekke minimum 5 styremøter (fysiske og digitale), evt. berfaringer, 3 møter i AU-Rondane-Dovre (digitale/epost), aktuelle konferanser, evt. nasjonalparkkonferansen. Driftsbudsjettet skal også dekke minimum to møter med rådgivende utvalg og to møter administrativt kontaktutvalg.

Estimat av totalt antall møter og kostnad for drift av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 2021					
Type møte	Antall møter	Varighet timer	Forberedelse timer	Ant. Deltagere	Kostnad totalt
Styremøte	5	5	3	11	387 240
AU Teams/telefon/epost	3	1	1	3	11 934
Overnatting x 1 pr styremedlem a 1500,-					0
Studietur kompetanseheving					0
Andre møter / uforutsette utgifter					
Sum:					399 174
Andre kostnader	Kostnad overnatting	Varighet timer		Antall deltagere	
Rådgivende utvalg 14 pers. x 1500,- i reiseutgifter, mat.				14	30 000
Administrativt kontaktutvalg møtelokale og mat				11	20 000
Nasjonalparkkonferanse 2021. 11 pers. = 10t/2dg		10	478	11	52 580
Totalt reise- og møtegodtgjørelse Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 2020:					501 754

Utgifter til kartlegging, annonser og trykking av forvaltningsplaner, skjøtelsplaner etc.					
	Møter	Kartlegging	Annonser	Trykking	Annet
Skjøtelsplan Frydalen	20 000		10 000		
Besøksstrategi Dovre NP	20 000		10 000		
Forvaltningsplan oppstart*	100 000		20 000		20 000
Brukerundersøkelse		300 000			
Kostnad totalt:	140 000	300 000	40 000	0	20 000
				SUM	500 000
* fourtsetter tilsvarende beløp i 2022 for å fullføre					

Tiltaksmidler, forvaltningsplan-og driftsbudsjett legges inn i elektronisk søknadssenter innen fristen den 10.januar 2021

Sekretariatet få fullmakt til å gjøre mindre endringer på tabell 1 og driftsbudsjettet dersom dette viser seg å være nødvendig frem mot innmeldingsfristen.

Endelig prioritering av tiltak blir gjort av nasjonalparkstyret i 2021, etter tildeling av midler fra Miljødirektoratet.

Dokumenter i saken

- Notat forslag tiltaksmidler bestillingsdialogen 2021
- Brev fra Miljødirektoratet om rammer og opplegg for innmelding tiltak i verneområder 2021, mottatt på epost 3.november 2020
- Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025 mottatt på epost 3.november 2020

Saksopplysninger

Tiltaksmidler for Rondane-Dovre 2021, Post 31:

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre får midler til tiltak i verneområder gjennom budsjettpost 1420.31 som er en statlig investeringspost og ikke en tilskuddspost. ***Ut fra retningslinjene for budsjettposten skal innmeldingen utelukkende være for midler til tiltak i regi av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet, og ikke en liste over tiltak som kommuner, private aktører eller andre ønsker å utføre.***

Det overordnet målet for bruken av tiltaksmidler er at naturtilstanden i verneområdene blir holdt i hevd og bedre. For å kunne nå dette målet er det viktig at tiltak som bedrer tilstanden til verneverdiene prioriteres høyt.

Tildeling av midler skjer etter bestemte prioriteringer, jf. Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområdene oversendt den 3.november 2020 fra Miljødirektoratet.

Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokument og skal være nasjonalparkstyrets prioriterte liste over tiltak som planlegges gjennomført i 2021.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelinga i februar/mars 2021. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger knyttet til uforutsette utgifter, meldes slike behov inn til Miljødirektoratet.

Drift av nasjonalpark- og verneområdestyrer, Post 21:

For 2021 skal verneområdestyrene melde inn ønske om driftsmidler over post 1420.21 i ESS (Elektronisk søknadssenter).

Forvaltningsplaner, skjøtselsplaner – Post 21

Alle nye forvaltningsplaner, samt planer som er i oppstartsfasen, skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal nå meldes inn i ESS, i tråd med ny rutine for innmelding; altså en egen inngang for innmelding av behov for midler over post 1420.21.

Innspill til prioriteringer og bestilling av personalressurser fra SNO-personell

Bestillingsmøtet mellom forvaltningsmyndigheten og SNO-lokalt skal sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt som SNO kan utføre. Både forvaltningsmyndighet og SNO bidrar med sine erfaringer og diskuterer utfordringer og behov for kommende år. Bestillingene sendes inn innen 10. januar 2021. Etter budsjett tildelingen til forvaltningsmyndigheten, gjennomføres bestillingsmøte 2 hvor endelig prioritering av SNOs innsats avtales.

Tiltaksmidler (31-posten) og drifts- og forvaltning/skjøtselsplan midler legges inn i ESS (elektronisk søknadssenter) innen 10.januar 2021. Bestillingsoppgaven for lokalt SNO sendes SNO (postmottak@miljodir.no) på et særskilt bestillingskjema.

Sel kommune har sendt brev med innspill til bestillingsdialogen 2021 datert 2.november 2020. Kommunen ønkser stitilrettelegging Mysusæter-Ranglarhø da det vurderes at dette vil kanalisere ferdsele til områdene utenfor nasjonalparken. Videre skriver de at brua over Stor-Ula er i svært dårlig stand og har behov for reparasjon. De ønsker også kulturminne informasjon på Spranget samt et informasjonspunkt i Otta sentrum.

Vurdering

1. Post 31 – Tiltak i verneområdene

Skjøtselstiltak – godkjent skjøtselsplan for Grimsdalen landskapsvernområde og skjøtselsarbeid i Frydalen landskapsvernområde (endelig godkjenning av skjøtselplan i 2021). I 2021 er det lagt opp til å melde inn **kr. 250 000,-**, for å videreføre avtaler og inngå nye. Det foreligger ingen skjøtselsavtaler i Grimsdalen og dette er ønskelig å få på plass med alle som skal drive skjøtselsarbeid i Grimsdalen. I Frydalen går tiltakene på å videreføre eksisterende skjøtselsavtaler. Tiltakene i Frydalen og Grimsdalen er i hovudsak knyttet til å opprettholde beiting, eventuelt beiteing i kombinasjon med vegetasjonsrydding eller bare rydding av vegetasjon for å hindre gjengroing.

Det er videre behov for skjøtsel av deler av stinettverket i Rondane, i år er det ønskelig å prioritere et område med bløte stipartier vest for Dørålen turisthytte samt erosjon-og slitasjeskader på sti mot Veslesmeden. Spesielt Veslesmeden har stor ferdsel. Disse tiltakene er diskutert med lokalt SNO.Sammen med regvetering av sti fra Ramshytta mot

Eldåbu selvbetjeningshytte etter omlegging av stinettverket pga flytting av Gråhøgdbu er dette satt til **70 000,-**

Mot Veslesmeden

FoU Rondane og Normann-prosjektet – nasjonalparkstyret har i flere år bidratt med midler til begge disse prosjektene. Normann-prosjektet er feltregistreringer av villreinbukkenes arealbruk i Kuvaområdet og Tjønnseterfjellet. Dette er data som ikke fanges opp i GPS-prosjektet da det er simlene som mekres med GPS-sendere. Normann-prosjektet og bidrag inn i dette står oppført som et tiltak i besøksstrategien for Rondane nasjonalpark.

Styret har også i flere år bidratt med midler til FoU-prosjektet som en av flere bidragsytrere. NINA radiomerker simler i Rondane-området for å følge opp arealbruken. Prosjektet skulle etter planen avsluttes i 2021, men det har vært tekniske utfordringer med GPS-senderene i år og det legges opp til noe nymerking pga dette. **Kroner 20 000 til FoU-prosjektet, 30 000 til Norman-prosjektet.**

Informasjonstiltak – godkjent besøksstrategi for Rondane nasjonalpark og høringsutkast til besøksstrategi Dovre nasjonalpark har oppføring av informasjonstavler på viktige innfallsporter til nasjonalparkene på tiltakslisten. I Rondane nasjonalpark har det i 2020 vært etablert flere slike punkt, og arbeidet vil fortsette i 2021 i henhold til blant annet vedtak i nasjonalparkstyret om hvilke punkt som skal ha prioritet. I Dovre nasjonalpark viser tiltaksplanen i besøksstrategien flere informasjonspunkt og det legges opp til et oppstart av arbeidet med disse.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyret har et tjenestekjøp på informasjon- og kommunikasjon fra Norsk villreinsenter nord. Tjenestekjøpet utgjør 25 prosent. I tjenestekjøp avtalen står blant annet besøksretta hjemmeside, produksjon av plakater, arrangere fagdager for reiselivet. Det er i tillegg opprettet en facebook side for nasjonalparkstyret og en instagramkonto. Det er behov for å kjøpe bilder, midler til gjennomføring av fagdager for reiseliv og andre (leie av lokaler, lunsj, ev foredragsholdere) samt det er behov for midler til å kunne fremme innlegg og ev lage SoMe kampanjer sammen med destinasjonsselskap. **Totalt 600 000 ,-.**

Tiltak i Grimsdalen – det planlegges å fortsette arbeidet i Grimsdalen med å hindre motorferdsel i utmark og kanalisere både biler, campingvogne og bobiler utenom villreinens trekkområder. Det vil også komme forslag til nye tiltak i besksstrategiarbeidet i Grimsdalen om kort tid. **Kroner 200 000.**

Kommentar til innspill fra Sel kommune. Som nevnt innledningsvis skal innmeldingen av midler utelukkende være for midler til tiltak i regi av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet, og ikke en liste over tiltak som kommuner, private aktører eller andre ønsker å utføre. Når det gjelder informasjonspunkter er dette noe som har vært vurdert i besøksstrategien for Rondane, og også i egen styresak knyttet til informasjonspunkter (jf. utvalgssak 27/2020 datert 10.juni 2020). Sekretariatet tilrår at en følger det som tidligere er vurdert og at en ev på en senere tidspunkt vurderer informasjonspunkt andre steder. Når det gjelder stitilrettelegging fra Mysusæter til Ranglarhø ligger dette utenfor nasjonalparken. Utvikling av Mysusæter og tilrettelegging av ulike aktiviteter her er omtalt i besøkstrategien for Rondane og at det er andre enn nasjonalparkstyre som skal forestå dette. Nasjonalparkstyret bevilget i 2020 kr 100 000 til gjennomføring av landskapsplanlegging blant annet knyttet til p-plassen på Mysusæter. Effekten av et stitilretteleggings-tiltak i dette området på ferdsele lenger inn i nasjonalparken er ikke undersøkt, og det er vanskelig å trekke konklusjonen om at dette vil gi en redusert ferdsel andre steder som fortsatt er tilgjengelig og har en stor attraksjonsverdi. Det vises også til NINA rapport 1754 om effekten av tilretteleggingstiltak andre steder (jf. NINA rapport 1754) Sekretariatet vurderer at ytterligere skilting av kulturminner på Spranget er egnet til å forsterke slitasje- og erosjonsproblematikken her, og tilrår at dette ikke gjennomføres.

2. 21-posten, drift av styre, forvaltningsplaner og skjøtselsplaner.

Drift nasjonalparkstyret - Det blir budsjettetert med 5 styremøter for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i 2021. Møtene vil foregå både fysisk og via digitale verktøy (TEAMS) og mulig befaringer.

Videre blir det budsjettetert med 3 AU-møter der en fortrinnsvis gjennomfører møtene digitalt via TEAMS.

Videre budsjetteres det med 2 møter i rådgivende og 2 møter i administrativt kontaktutvalg. Miljødirektoratets nasjonalpark-konferanse blir også lagt inn i budsjettet for 2021 etter tilbakemelding fra Miljødirektoratet. Her er det overveiende sannsynlig at denne vil forgå som et webseminar og Miljødirektoratet har gitt beskjed om at styrene ikke skal legge inn reisekostnader. **Totalt 501 754,-**

Forvaltningsplaner – revidering av forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane og forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat.

Forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane er fra 2009. Forvaltningsplanen for Hemmeldalen naturreservat er fra 2011. Sekretariatet vurderer at det er behov for en gjennomgang og oppdatering av begge forvaltningsplanene (revidering) og har lagt opp til kartlegging i form av brukerundersøkelse i Rondane, samt oppstart av forvaltningsplanarbeidet i 2021. Det forutsettes tildelt også midler i 2022, da målet i 2021 er å få på plass et høringsforslag. Videre arbeid med forvaltningsplan fortsetter i 2022 med mål om slutføring dette året. Forvaltningsplan og brukerundersøkelse: **440 000,-**

Møter og annonsering i forbindelse med høring av besøksstrategi Dovre nasjonalpark samt møter og annonsering i forbindelse med ferdigstilling av skjøtselsplan Frydalen – til sammen **kroner 60 000**

3. Drift av sekretariatet:

Forvalterne i Rondane-Dovre er ansatt hos Fylkesmannen i Innlandet og midler til drift av sekretariatet blir vurdert på enhetsnivå hos Fylkesmannen i Innlandet.

4. Bestilling av SNO-personell

Sekretariatet har gjennomført møte med SNO-Rondane den 2.november 2020, der det ble diskutert mulige skjøtselstiltak og andre oppsynsoppgaver som det vil være behov for i 2021. Se vedlagte notat for detaljene rundt behov for SNO fordelt på ulike tiltak. SNO vil avstemme disse oppgavene opp mot andre pålagte oppgaver, samt kapasitet og kompetanse for øvrig.

Midler til tiltak i verneområder (kap 1420 post 31) - 2021

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvar
1	Skjøtselstiltak Grimsdalen LVO			Forvaltningsr
2	Skjøtselstiltak Frydalen LVO			Forvaltningsr
3	Informasjonstavler etter merkevaren			Forvaltningsr
4	Diverse informasjonstiltak			Forvaltningsr
5	Grimsdalen LVO oppfølging av besøksstrategiarbeid			Forvaltningsr
6	FoU Rondane	Utenfor postformål		Forvaltningsr
7	Norman-prosjektet-Tjønnseterfjellet og Kuva	Utenfor postformål		Forvaltningsr
8	Skjøtselstiltak stier Rondane nasjonalpark			Forvaltningsr
9	Samlet pott	OK	800 000	Forvaltningsr
Antall: 9			800 000	

Behovsinnmelding fylkesmannen - 2021

Navn	Status	Innvilget beløp
Driftskostnader Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	Delvis innvilget	330 000
Forvaltningsplaner, skjøtselsplaner, besøksstrateg	Delvis innvilget	200 000
		530 000

Fra: Berge, Eirin[fmopebe@statsforvalteren.no] Sendt: 1. feb 2021 10:55:00 Til: Olav Nord-Varhaug Kopi: Stensby, Trond; Finn Bjormyr Tittel: SV: Midler til drift og tiltak 2021
Takk for tilbakemelding Olav!

Vi får rigge oss til på best mulig vis innenfor de rammene vi har fått tildelt!   

Med vennlig hilsen

Eirin Berge
Nasjonalparkforvalter

Rondane og Dovre
nasjonalparker

Telefon: 915 38 046
E-postmottak: sfinpost@statsforvalteren.no
Web: <http://www.nasjonalparkstyre.no/Rondane-Dovre/>

Fra: Olav Nord-Varhaug <olav.nord-varhaug@miljodir.no>
Sendt: mandag 1. februar 2021 10:46
Til: Berge, Eirin <fmopebe@statsforvalteren.no>
Kopi: Stensby, Trond <trste@statsforvalteren.no>
Emne: SV: Midler til drift og tiltak 2021

Hei
Det er dessverre flere som er i samme situasjon som dere. Rammene vi fikk til tildeling på posten var så små at svært mange tiltak vi gjerne skulle støttet måtte utg .
Olav

Fra: Berge, Eirin <fmopebe@statsforvalteren.no>
Sendt: mandag 1. februar 2021 10:36
Til: Olav Nord-Varhaug <olav.nord-varhaug@miljodir.no>
Kopi: Stensby, Trond <trste@statsforvalteren.no>
Emne: SV: Midler til drift og tiltak 2021

Olav,

Takk for epost om tildeling av midler    positivt at dette er klart så tidlig på året!

Jeg ser at Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har fått tildelt kr 200 000 til skjøtelsesplaner og forvaltningsplaner. Vi har forståelse for at rammene er små/trange og skal fordeles på mange, men dette er en stor reduksjon sammenlignet med omsøkt beløp.

I 2021 skal Rondane-Dovre nasjonalparkstyre ha oppstart av revisjon av forvaltningsplaner (som er fra 2009 og 2011) skjøtelsesplanen for Frydalen LVO skal ferdigstilles (har ligget på vent i flere år). Besøksstrategi for Dovre nasjonalpark skal ut på bred høring og ferdigstilles (skulle vært ferdig i 2020).

I forbindelse med revisjon av forvaltningsplanene (de store verneområdene i Rondane og Hemmeldalen) hadde vi lagt opp til en brukerundersøkelse i Rondane    sist brukerundersøkelse ble gjennomført i 2009    altså for 11 år siden. Mye er skjedd siden da, og vi hadde en dialog med Miljødirektoratet om dette i forkant av søknadsfristen og satt med et inntrykk av at også Miljødirektoratet også mente at det var behov for en brukerundersøkelse i forbindelse med forvaltningsplanrevisjon. Som dere er kjent med er området mye besøkt.

Med den tildelingen vi har fått er konsekvensen at vi ikke får gjennomført noen brukerundersøkelse i Rondane.

Har dere i Miljødirektoratet noen tanker om dette?

Takk for tilbakemelding!

Med vennlig hilsen

Eirin Berge
Nasjonalparkforvalter

**Rondane og Dovre
nasjonalparker**

Telefon: 915 38 046

E-postmottak: sfinpost@statsforvalteren.no

Web: <http://www.nasjonalparkstyre.no/Rondane-Dovre/>

Fra: Olav Nord-Varhaug <olav.nord-varhaug@miljodir.no>

Sendt: mandag 1. februar 2021 08:02

Til: Solstrand, Maria-Victoria <fmavmso@statsforvalteren.no>; Gulbrandsen, Jenny Marie <fmavjmg@statsforvalteren.no>; Sædergren, Guro <fmavgso@statsforvalteren.no>; Odden, Alf <fmroaad@statsforvalteren.no>; Haug, Jørn Trygve <fmavjth@statsforvalteren.no>; Grevrusten, Stein Magne <fmopsmg@statsforvalteren.no>; Snøtun, Trygve <trsn@statsforvalteren.no>; Norstad, Ariane Bekk <arbno@statsforvalteren.no>; Valan, Sindre Kolstad <sikva@statsforvalteren.no>; Sveen, Kari <fmopksv@statsforvalteren.no>; Ullring, Ulf <fmopuul@statsforvalteren.no>; Liebe, Morten <fmopmli@statsforvalteren.no>; Særlie, Kristine <fmopkso@statsforvalteren.no>; Rødstøl, Mari Melbø <mamro@statsforvalteren.no>; Stensby, Trond <trste@statsforvalteren.no>; Berge, Eirin <fmopebe@statsforvalteren.no>; Nystuen, Hilde <fmhehiny@statsforvalteren.no>; Bårve, Lars <fmoplbo@statsforvalteren.no>; Bjurstedt, Carl Severin <fmopcsb@statsforvalteren.no>; Nystad, Ingvild Hansen <fmrinny@statsforvalteren.no>; Wika, Jannike Elise <fmnojwi@statsforvalteren.no>; Kvalshaug, Ole-Jakob <oljkv@statsforvalteren.no>; Aarstrand, Bjørnar <bjaar@statsforvalteren.no>; Pettersen, Oskar Nyheim <onpet@statsforvalteren.no>; Rova, Johan <jorov@statsforvalteren.no>; Ingvaldsen, Inge Sollund <fmnoiin@statsforvalteren.no>; Turtum, Marte <martu@statsforvalteren.no>; Halvorsen, Morten <mohal@statsforvalteren.no>; Buttingsrud, Trond Erik <fmbuteb@statsforvalteren.no>; Jaren, Hege <fmbohja@statsforvalteren.no>; Olsen, Monika <fmosmoo@statsforvalteren.no>; Skjemstad, Oddrun <fmtrods@statsforvalteren.no>; Hansen, Stine Emilie Næding <fmfisenh@statsforvalteren.no>; Benonisen, Rune <fmtrrub@statsforvalteren.no>; 'fmtrakb@statsforvalteren.no'; Bjerka, Ida Steien <isbje@statsforvalteren.no>; Vistnes, Ingunn Ims <fmfiiivi@statsforvalteren.no>; Salmila, Karoline <fmfikasa@statsforvalteren.no>; Åstereng, Geir <fmfigos@statsforvalteren.no>; Solbakke, Jørgen Eira <fmfijeso@statsforvalteren.no>; Baardvik, Bjørn Morten <fmtrbmb@statsforvalteren.no>; Kollstrøm, Rolf <fmfiresk@statsforvalteren.no>; Birkeland, Ingve <fmtribi@statsforvalteren.no>; Tåsås, Tore <fmtlto@statsforvalteren.no>; Thyrum, Kirsten <fmtlkth@statsforvalteren.no>; Haug, Astrid Alice <fmtlaah@statsforvalteren.no>; Nisja, Eli Grete <fmtlegn@statsforvalteren.no>; Myrseth, Eli Cora <elcmy@statsforvalteren.no>; Berger, Marit Sophie <fmtlmsb@statsforvalteren.no>; Pettersen, Roar <ropet@statsforvalteren.no>; Moen, Hege Sæther <hesmo@statsforvalteren.no>; Sjømåling, Anne <ansjo@statsforvalteren.no>; Herregården, Kristian Kvaalen <krkhe@statsforvalteren.no>; Johannessen, Morten <fmtemjo@statsforvalteren.no>; Haavik, Astrid Bakke <fmhoabh@statsforvalteren.no>; Gjerde, Marthe <magje@statsforvalteren.no>; Hauge, Tor Arne <toaha@statsforvalteren.no>; Nedrelo, Eldrid <fmsfene@statsforvalteren.no>; Nornes, Anbjørg <fmsfano@statsforvalteren.no>; Vallestad, Jorunn <joval@statsforvalteren.no>; Røyrvik, Alf Erik <fmsfalr@statsforvalteren.no>

Kopi: Hafstad, Inge <fmtliha@statsforvalteren.no>; Røyheim, Sveinung <fmnosra@statsforvalteren.no>; Gunnarsli,

Katrine Skajaa <fmavksg@statsforvalteren.no>; Skansen, Ronny <fmavrsk@statsforvalteren.no>; Knut Fossum <knut.fossum@miljodir.no>; Finn Katerås <finn.kateras@miljodir.no>

Emne: Midler til drift og tiltak 2021

Hei.

Nå er tildelingene på post 1420.21 av driftsmidler til styrene samt midler til forvaltningsplaner, beskjtsstrategier, nettsider ++ lagt inn i ESS. Omsjkte midler var som vanlig betydelig stjre enn de rammene vi hadde til disposisjon. Vi har bl a lagt vekt på fjlgende i tildelingen:

- Driftsmidler litt redusert i forhold til 2020 grunnet knappere ramme samt ikke behov for utgifter til nasjonalparkkonferanse.
- I stor grad lagt vekt på fjl plass forvaltningsplaner og beskjtsstrategier for de som ikke har det.
- Midler til nettsider er tildelt til de som har sakt om det (maks 75000 kr), designmanualen skal fjlges
- Litt til markering av jubileer (40 og 50 jr)
- Ikke noe til bker
- Smj rammer har i stor grad dessverre gtt utover omsjkte kartlegginger, og til en viss grad skjtselsplaner.

Sjknadsbelj p for tiltaksmidler over post 1420.31 var nlr dobbelt st stort som disponibel ramme. Dette viser stor aktivitet, men som det derfor dessverre ikke er rom for imj,tekomme. Det er lagt vekt på fjlgende forhold i tildelingen av midler:

- Uttak av fremmede treslag er prioritert, jf egne kommentarer i ESS ved de hlyest prioriterte tiltakene.
- Skjtselstiltak er prioritert, jf strategien
- Tilretteleggingstiltak er prioritert innen hva rammen tillot for tiltak hvor beskjtsstrategi er på plass.
- Det er ikke prioritert midler til vedlikehold, brjyting, utkjring av ved og tilsvarende (utenfor postformj)
- Det er ikke prioritert midler til naturveiledningstiltak som opplegg for skoleklasser, utstillinger o l.
- Kartleggingssjknader er ikke prioritert under post 1420.31. Disse skulle vrt omsjkt under post 1420.21 og er vurdert, men i liten grad funnet rom for, i den sammenheng.

Midlene blir formelt gjort tilgjengelige gjennom tildelingsbrevet til statsforvalterne i nlr framtid.

Beste hilsen

Olav

Med hilsen

Olav Nord-Varhaug

fagdirektj, r, verneomrjdeseksjonen

Milj, direktoratet

Telefon: 03400 / 73 58 05 00

Mobil: 900 23242

E-post: olav.nord-varhaug@miljodir.no

www.milj, direktoratet.no - www.milj, status.no

Spar miljøet - opprett digital postkasse på Norge.no

Fra: Fossum, Steinar[fmopsf@statsforvalteren.no]

Sendt: 25. feb 2021 14:01:46

Til: Berge, Eirin; Bjurstedt, Carl S.; Børve, Lars; Grevrusten, Stein Magne; Liebe, Morten; Norstad, Ariane Bekk; Nystuen, Hilde; Rødstøl, Mari Melbø; Stensby, Trond; Sveen, Kari; Sørlie, Kristine; Ullring, Ulf; Valan, Sindre Kolstad; Abrahamson, Alexandra; Broderstad, Benedicte; Fossum, Steinar; Helgesen, Rannveig; Hjemsæteren, Tom; Hoff, Kolbjørn; Klæbo, Harald; Kristiansen, Victoria Marie; Neby, Erica; Olsen, Marie-Louise; Olstad, Thomas; Ruud, Therese; Sørensen, Ståle; Vereide, Linnea Karoline; Vorkinn, Marit; Wien, Suzanne

Kopi: Knarrum, Vebjørn; Elstrand, Haavard

Tittel: Midler på 2NV-prosjekter pr 25.02.2020

Hei

SFIN/verneområdestyrene har fått tildelt rammer gjennom supplerende tildelingsbrev (i styringsportalen)/ ESS. Vi venter å få flere tildelinger i løpet av kort tid bla. tilskuddsmidler til trua arter og naturtyper, driftsmidler myrrestaurering, driftsmidler rovviltnemnder, FKT-midler, mm.

Tildelte midler er fordelt på de ulike 2NV-prosjektene slik oversikten nedenfor viser.

Fint om dere gir beskjed om eventuelle feil og mangler.

PS! Lista over ansvarlige må sikkert oppdateres.

2021

Prosjekter VO2 2021

Tilk

etter første STB 2021

Prosjektnr	Prosjektnr.	Kap/post	Prosjektnavn:	Ansv.	Tilk
2NV001	14A17012	1420.21	Fremmede arter	AAB/SUWI	
2NV002	14A09048	1420.21	Handlingsplan for trua arter	VMK/??	
2NV005	14A17068	1420.21	Handlingsplan for naturtyper	VMK/??	
2NV006	14A09042	1420.01	Skogvern	SF/KH/??	
2NV007	14A07081	1420.21	Forvaltningsplaner for mindre verneområder	KH/??	
2NV008	14A10040	1420.21	Sølen - Drift utvalg	HINY	
2NV009	14A10040	1420.21	Fulufjellet - Drift utvalg	ARBNO	
2NV010	14A10040	1420.21	Langsua - Drift utvalg	UUL/MLI	
2NV011	14A10040	1420.21	Jotunheimen - Drift utvalg	KSV/	
2NV012	14A10040	1420.21	Reinheimen - Drift utvalg	KSO	
2NV013	14A10040	1420.21	Dovrefjell - Drift utvalg	LBO/CBJ	
2NV014	14A10040	1420.21	Breheimen - Drift utvalg	SMG	
2NV015	14A10040	1420.21	Rondane - Drift utvalg	EBE/TRSTE	
2NV016	14A05029	1420.21	Dovrefjell - Forvaltningsplaner og besøksstrategi	LBO/CBJ	
2NV017	14A05029	1420.21	Breheimen - Forvaltningsplaner og besøksstrategi	SMG	
2NV018	14A05029	1420.21	Rondane og Dovre - Forvaltningsplaner og besøksstrategi	EBE/TRSTE	
2NV019	14A05029	1420.21	Jotunheimen - Forvaltningsplaner og besøksstrategi	KSV/	
2NV020	14A05029	1420.21	Langsua - Forvaltningsplaner og besøksstrategi	UUL/MLI	-
2NV021	14A05029	1420.21	Reinheimen - Forvaltningsplaner og besøksstrategi	KSO/	
2NV022	14A05029	1420.21	Sølen - Forvaltningsplaner og besøksstrategi	HINY	
2NV023	14A05029	1420.21	Fulufjellet - Forvaltningsplaner og besøksstrategi	ARBNO	
2NV024	14A09042	1420.35	Grensemerking	ENA/	
2NV029	14A00001	1420.21	Styrking saksbehandling rovvilt (IN)	SF/VKN	
2NV030	14A21005	1420.31	Tiltak i naturvernområder	KH/??	
2NV031	14A18118	1420.31	Dovrefjell - Tiltak i nasjonalpark	LBO/CBJ	
2NV032			Breheimen - Tiltak i nasjonalpark	SMG	
2NV033	14A18118	1420.31	Rondane og Dovre - Tiltak i nasjonalpark	EBE/TRSTE	
2NV034	14A18118	1420.31	Jotunheimen - Tiltak i nasjonalpark	KSV/	
2NV035	14A18118	1420.31	Langsua - Tiltak nasjonalpark (MA066)	UUL/MLI	
2NV036	14A18118	1420.31	Reinheimen - Tiltak nasjonalpark (MA067)	KSO	

2NV037	14A18118	1420.31	Sølen - Tiltak i nasjonalpark	HINY	
2NV038	14A18118	1420.31	Fulufjellet - Tiltak i nasjonalpark	ARBNO	
2NV039	A1412058	1420.38	Restaurering av myr og våtmark i verneområder	KH/SUWI	
2NV041	14A08114	1420.72.1	Rovvilterstatning (OP)	BBD/SRO	
2NV042	14A08115	1420.72.2	Tamreinerstatninger (OP)	HKL	
2NV048	14A01017	1140.01	Villreinnemnd Rondane -Sølnkletten (OP)	MVO	
2NV049	14A16091	1140.71	Villreintiltak Innlandet	MVO/THJ	
2NV050	14A08111	1140.71	Lokale vilttiltak (ikke høstbare arter)	HKL/THJ	
2NV057	14A01017	1140.01	Villreinnemnd Forollhogna (HE)	THJ	
2NV058	14A08114	1420.72.1	Rovvilterstatning (HE)	SSO/TOL	
2NV059	14A08115	1420.72.2	Tamreinerstatninger (HE)	SSO/TOL	
2NV062	14A01017	1140.01	Villreinnemnd sekretariatskostnader	SF/VKN	

Med vennlig hilsen

Steinar Fossum

underdirektør

Statsforvalteren i Innlandet

Telefon: 61 26 60 69

E-post: fmopsf@statsforvalteren.no

Web: www.statsforvalteren.no/in

Arkivsaksnummer: 2019/10186-14

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 09.03.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	17/2021	17.03.2021

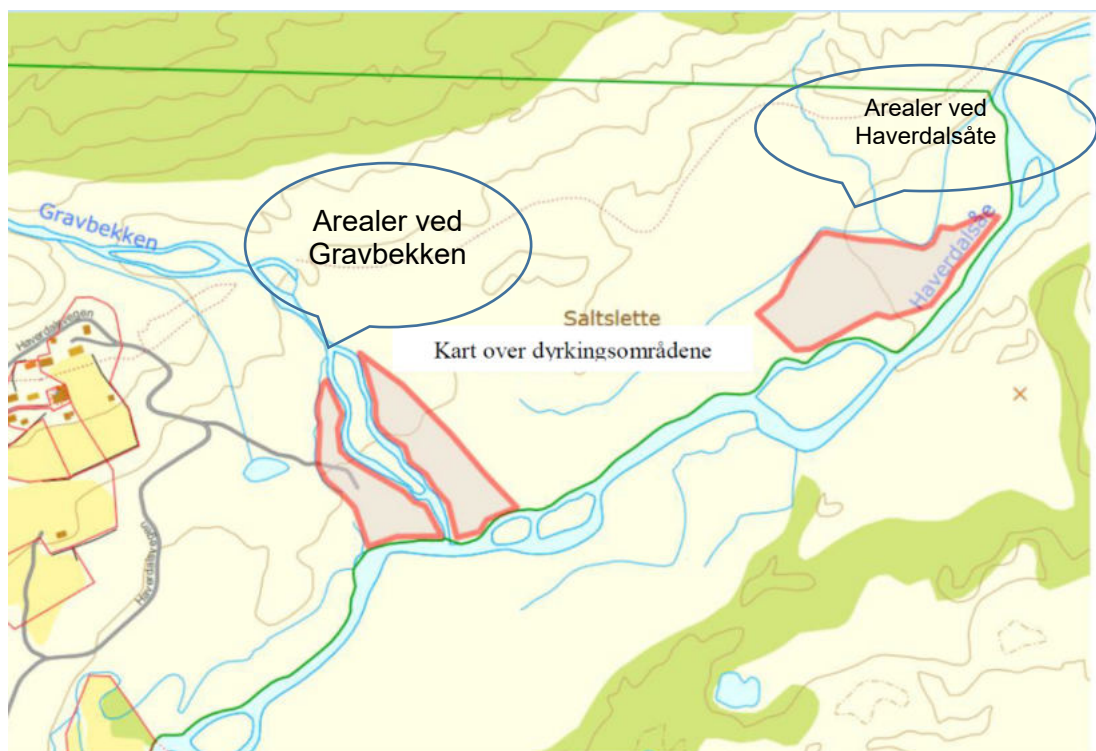
Sak-Grimsdalen LVO-Nydyrking Haverdalen gbnr 86/1 fnr. 95 - Ingvild Haugom

Innstilling fra forvalter

Ingvild Haugom, fester av eiendomgbnr 86/1 fnr 95 gis tillatelse til nydyrking av inntil 17 dekar areal som ligger ved Haverdalsåe . Inntil 16 dekar areal ved Gravbekken tillates beitekultivert, jf. figur 1 i vedtaket. Vedtaket er hjemlet i verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 bokstav g.

Følgende vilkår gjelder for tillatelsen:

- Arealene ved Haverdalsåe tillates nydyrket til beite – «fulldyrking til beite» ved fresing og slådding av arealene
- Arealene ved Haverdalsåe kan gjødsels med både husdyrgjødsel og kunstgjødsel, men det skal stå igjen en kantsone på 10 meter mot Haverdalsåe som hverken jordbearbeides eller gjødsels
- Arealene ved Gravbekken skal kun gjødsels med kunstgjødsel og det skal stå igjen en kantsone på 6 meter som ikke gjødsles
- En ugjødslet kantsone på 10 meter kantvegetasjon skal stå igjen mot Haverdalsåe
- En ugjødslet kantsone med 6 meter skal stå igjen mot Gravbekken
- Arealene ved Haverdalsåe kan inngjerdes ved bruk av el-gjerde, arealene ved Gravbekken skal ikke inngjerdes på nåværende tidspunkt.
- Strømtrådene i el-gjerdet skal tas ned/bort etter endt beitesesong. Ev faste gjerdestolper av tre kan blir stående.
- Maks høyde på gjerdetolpene er 2,25 meter og avstanden mellom dem skal minimum være 4 meter
- Strømtråden skal merkes
- Et eventuelt el-gjerde skal ikke settes opp slik at det eldre kjøresporet som går utover dalen kommer innenfor gjerdet.
- Arealene må tas i bruk til oppdyrking og beitekultivering innen 4 år fra vedtakstidspunkt

Figur 1: Kartutsnitt som viser arealene som kan beitekultiveres og nydyrkes.

Vedtaket er gjort med hjemmel i verneforskrift og naturmangfoldlov. Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Grimsdalen LVO - Ber om søknad om tiltak, Haverdalsseter gbnr 86/1 fnr 95 - Ingvild Haugom
- 2 Søknad - Grimsdalen LVO - dyrking av tre områder i Haverdalen - Nordre Sætrum Gard
- 3 Grimsdalen LVO - møte om nydyrking i Haverdalen 13.november 2020
- 4 Møtebok 03.04.2020 - utvisning av tilleggsjord til Haverdalsseter gbnr 86/1/95 - Ingvild Haugom
- 5 Grimsdalen LVO - tillatelse til beitekultivering - Haverdalsseter gbnr. 86/1 fnr 95 i Dovre kommune - Ingvild Haugom
- 6 Landbruksfaglig uttale nydyrking Haverdalen
- 7 Arkeologisk rapport Oppland fylkeskommune nydyrking Haverdalen

Saksopplysninger

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre behandlet søknad om beitekultivering på Haverdalsseter i styremøte den 28.juni 2019. Det ble gitt vedtak om tillatelse med vilkår til beitekultivering av

arealer knyttet til Gravbekken og Haverdalsåe, blant annet med vilkår om at det ikke skulle gjødsles.

Også Dovre fjellstyre gav i styremøte den 31.januar 2012 tillatelse til beitekulturivering.

Den 15.mai 2020 søkte Ingvil Haugom nasjonalparkstyret om tillatelse til oppdyrking av arealene, ikke kun beitekulturivering, jf. søknad under. Dovre fjellstyre hadde den 3.april behandlet og gitt et positivt vedtak om utvisning av tilleggsjord.

Sekretariatet innkalte Dovre fjellstyre, tiltakshaver og felles landbrukskontor for Dovre og Lesja til et møte for å få en nærmere avklaring om hva oppdyrkingen innebar for de ulike arealene. Dette møtet ble holdt den 13.november 2020, og det vises til det omforente referatet fra dette møtet (vedlagt).

Søknad fra Ingvild Haugom

«Søker herved om å få dyrkingstillatelse på tre områder i Haverdalen.

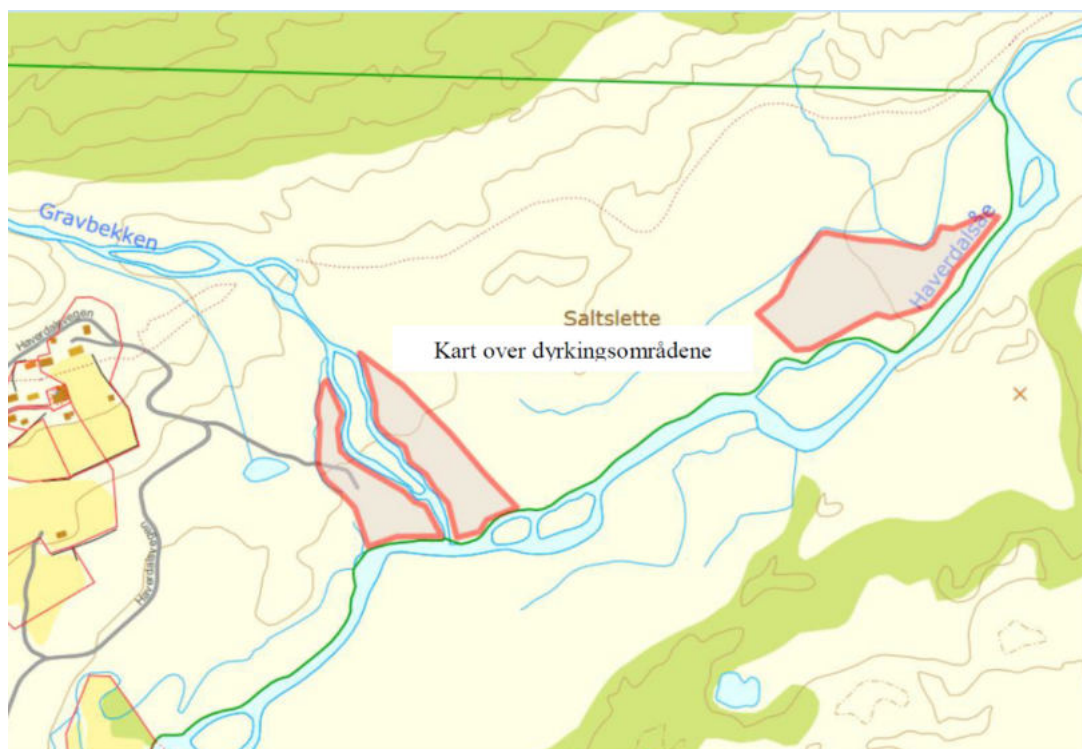
Viser til tidligere søknad hvor vi har søkt om å få beitekulturivere disse tre områdene, men vi var ikke klar over restriksjonene dette hadde på gjødsling. Det er av svært stor betydning at arealet kan gjødsles slik at vi skal få god nok avling og godt nok med beite til produksjonsdyr om sommeren. Vi har jo også et behov for å nytte kugjødsel fra møkkjelleren til seterfjøset. Det vil være svært ugunstig, samt forårsake mye unødvendig kjøring dersom vi må frakte denne møkka ned fra fjellet hvert år. Ved gjødsling vil det bli behov for å benytte seg av veier som også er brukt i forbindelse med at setereiere henter seg ved til setrene.

Vi har planer om å ha 31 melkekyr på setra, i tillegg kommer vi til å ta med oss ungdyr som vi slipper ut og har på utmarksbeite, men som også skal tilvennes seterfjøset/melkestallen og dermed også må gå sammen med melkekyrne på beitet. Landbrukskontoret har regnet ut et estimert samlet behov for spredeareal på 23 dekar, for 31 melkekyr med middels ytelse.

Spredearealet vil muligens kunne bli større da det er høytstående kyr som skal melkes, samt at det i tillegg vil være ungdyr som skal tilvennes i seterfjøset. Det vil også være behov for kunstgjødsel om våren, på samme måte som vi gjødsler seterkvea som er tilknyttet setra. Både kunstgjødsel og husdyrgjødsel er viktig for å få nok avling til 31 melkekyr + påsett/ungdyr. Vi kommer til å gjerde med strømtråd som tas ned etter hver beitesesong.

Viser til befaring med Harald Aulie fra Lesja og Dovre Landbrukskontor, Dovre Fjellstyre med Asgeir Myhrmoen, Nasjonalparkforvaltere Stein Grevrusten og Eirin Berge. I følge min far var det på denne befaringen diskutert fulldyrking kontra beitekulturivering, og Harald Aulie utarbeidet i den forbindelse en rapport. Min far ga på befaringen uttrykk for at areal som kunne fulldyrkes var spesielt verdifullt. Ber om at areala blir tildelt i henhold til fulldyrking etter de plassene som Harald Aulie utarbeidet.

Håper dette vil gå i orden nå, da vi er avhengig av mye beite for å kunne drive en aktiv seterdrift. Vennligst gi beskjed dersom noe mangler eller er uklart. Vedlagt er bilde av de tre områdene»

Figur 2: kart vedlagt søkad

Vedtak i Dovre fjellstyre, 3.april 2020

«Dovre fjellstyre viser ut tilleggsjord på arealet øst ved Haverdalsåa, befart i Haverdalen den 06.07.2018. Arealet vises ut til Ingvild Haugom 86/1/95 etter seterforskriftens § 20. på disse vilkåra:

1. Arealet fremkommer av kartutsnitt.
2. Arealet overflatedyrkes.
3. Arealet inngjerdes med el – gjerde.
4. Dersom det utviste arealet ikke er tatt i bruk innen 5 år, faller utvisningen bort.
5. Det må avsettes en kantsone på minst 6 meter ut mot Haverdalsåa.

Arealet ligger i Grimsdalen LVO. Det forutsetter at alle andre berørte parter godkjenner tiltaket.»

Uttale fra landbrukskontoret i Lesja og Dovre 9.juli 2018:

Feltene ved Gravbekken:

Det er søkt om å overflatedyrke arealer på begge sider av Gravbekken i området der Gravbekken renner ut i Haverdalsåa. Området er mot øst avgrenset av mer karrig terreng med mye stein og sand, mot vest er området avgrenset av et sideløp av Gravbekken. Til sammen kan det kultiveres rundt 16 dekar beite i dette området.

Landbrukskontorets vurdering:

Landbrukskontoret mener at arealene ved Gravbekken egner seg til beite. Det bør utvises

varsomhet med fresing på arealet, det bør kun eventuelt knuses einer og kratt. Gravbekken renner fra et vann høyere opp i fjellet og det er sannsynlig at Gravbekken har ført med seg stein ned i feltet det er planlagt å beitekultivere. Observasjoner på befaringen kan tyde på at det er mye stein i bakken. Det bør derfor unngås graving i jordsmonnet. Fordi Gravbekken renner gjennom området mener rådmannen at det bør tas hensyn til det ved rydding av feltet. Det må settes igjen randsoner på 6 meter mot vassdrag for å beskytte mot erosjon og for å beskytte mot at husdyrgjødsel kommer ut i vannet. Selv om arealet ikke gjerdas inn vil det å sette igjen en urørt kantsone bidra til å skjerme vassdraget.

Dyrkingsfeltet ved Haverdalsåe

Litt lengre øst er det søkt om å overflatedyrke et areal på ei elveslette ved Haverdalsåe. Dettearealet er tilnærmet flatt og det ligger litt høyere enn Haverdalsåe slik at arealet er tørt. Arealet har i dag tuer med blant annet lyng. For å få omgjort dette arealet til egnet beitemark må tuene jevnes og vegetasjonen må endres til grasvegetasjon. Arealet består ifølge tiltakshaver av opp til 80 cm med løsmasser, og det virker som det er lite stor stein i jordsmonnet. Det kan være mulig å nydyrke inntil 17 dekar på dette arealet. Mye av arealet ved Haverdalsåe er registrert som dyrkbart i arealressurskartet.

Landbrukskontorets vurdering:

Slik landbrukskontoret ser det er dette arealet godt egnet til overflatedyrking slik det er søkt om. Tiltakshaver har søkt om å frese arealet slik at tuene blir jevnet, dette vil også resultere i at

vegetasjonen på arealet blir endret til grasvegetasjon. Dette vil sørge for god kvalitet på beitemarka. Tiltakshaver har ikke søkt om å fulldyrke arealene ved Haverdalsåe, men felles landbruksforvaltning for Lesja og Dovre mener at dette kan være mulig fordi arealene har et tjukt lag med løsmasser og fordi arealene ligger noe hevet over nivået på Haverdalsåe. Dette kan være en mulighet for å øke avlingsnivået på arealet. Det er også to tørrere områder med sand inne på området det er planlagt å overflatedyrke. En fulldyrking vil sørge for at disse to sanddynene blir borte slik at alt blir et sammenhengende stykke med dyrket mark.

Tilgang på gode beiter er viktig for melkeproduksjon, og for at seterdrifta til Ingvild Haugom i størst mulig grad skal bli basert på ressurser fra fjellet bør muligheten for fulldyrking av dette arealet holdes åpen i framtida. Arealet er i arealressurskartet registrert som dyrkbart og dette taler for at arealet bør kunne tas i bruk til fulldyrket mark. Fulldyrket mark er det beste beitet for melkekyr, og for å redusere behovet for tilkjøring av kraftfôr og rundballer mener rådmannen at det er hensiktsmessig at arealet kan fulldyrkes. Landbrukskontoret er klar over at det vil være nødvendig å utbedre traktorveien som går inn til dyrkingsfeltet, men mener at dette dreier seg om et beskjedent terrenginngrep all den tid det allerede går en enkel traktorvei inn til dyrkingsfeltet.

Mellom området det er søkt om å beitekultivere og Haverdalsåe er det et område med avsnørte elveløp. Avsnørte elveløp er erfaringsmessig viktig for det biologiske mangfoldet. Derfor bør disse etterlates urørt med ei kantsone på 6 meter. Dersom det blir søkt om å nydyrke arealet bør det vurderes om det skal settes krav om ei kantsone på 10 meter mot Haverdalsåe.

Det er gjort Ros analyse av arealene det er søkt om å rydde til beite. Analysen viser at arealene ligger i aktsomhetsområde for flom. Dersom det settes igjen tilstrekkelig kantsone

mot vassdrag mener rådmannen at arealene ligger såpass høyt at flom ikke medfører betydelig risiko for arealene.

Figur 3: Kart fra landbrukskontoret sin uttale

Uttale fra daværende Oppland fylkeskommune

Fylkeskommunen viser til rapport om arkeologiske undersøkelser (overflaterregistrering) og skriver at det ikke ble påvist automatisk fredede eller verneverdige kulturminner i eller ved områdene. Fylkeskommunen minner om at dersom det i forbindelse med arbeidet likevel fremkommer automatisk fredede kulturminner som ikke er kjent fra før, skal arbeidet straks stanses og fylkeskommunenv arslas, j fr. Kulturminnelovens § 8. Oppland fylkeskommune anser undersøkelsesplikten i kulturminnelovens § 9 som oppfylt, og har ingen ytterligere merknader til søknaden til Haugom.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for Grimsdalen landskapsvernområde til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Området for omsøkt aktivitet ligger i Grimsdalen landskapsvernområde og verneforskriftens § 2 angir følgende formål for vernet:

- *ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,*

- ta vare på en del av et stort sammenhengende fjellområde, med leveområder villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- sikre viktige og mye brukte trekkområder for villreinen,
- ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Området er vernet mot inngrep, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppdyrking/beitekultivering av nye arealer, jf. § 3 punkt 1.3 bokstav g.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane omtaler nydyrking og beitekultivering som følger, s.32:

«Opprettholdelse av jordbruksdriften er ønskelig i forhold til formålet med vernet. Søknad om nydyrking skal vurderes konkret i forhold til verneverdiene i hvert enkelt tilfelle. Dersom nydyrking ikke kommer i konflikt med verneverdier, kan en påregne tillatelse. Nydyrking bør fortrinnsvis skje i tilknytning til annen dyrka mark og setrer.

Nydyrking på tidligere dyrka mark vil bli prioritert foran nydyrking i utmark. Søknader vil bli vurdert etter følgende momenter:

- virkning for biologisk mangfold
- virkning for kulturlandskapet, kulturmiljøer og kulturminner
- visuell virkning på landskapet og i forhold til estetikk
- søkers behov for tilleggsareal

Jf. forskrift om nydyrking, § 3, omfatter nydyrking tre typer:

- opparbeiding fra udyrket mark til fulldyrket mark,
- opparbeiding fra udyrket mark til overflatedyrket mark og
- opparbeiding fra jordbruksareal som har ligget brakk i over 30 år til overflatedyrket eller fulldyrket mark.

Opparbeiding av jordbruksareal fra overflatedyrket mark til fulldyrket mark er ikke nydyrking. Kulturmark som slåttemark (ugjødset slåtteng, urterike slåttenger m.v.) og enkelte typer av beitemark (ugjødset hagemark og einerbakker m.v.) er ikke overflatedyrket mark.

Opparbeiding av slike areal til overflatedyrket eller fulldyrket mark er derfor nydyrking og søknadspliktig.

Med beitekultivering menes fjerning av tuer, busker, kratt og lyng for å få opp arter som beites av husdyr, uten at terrenget gjøres egnet for maskinell høsting. Beitekultivering er søknadspliktig. Imidlertid er kultivering av eksisterende kulturlandskap og krattrydding først og fremst knyttet til seterstulene sterkt ønskelig ut fra verneformålet i landskapsvernområdene.

På setervoller og jordbruksarealer som har vært brukt som ugjødsla beite og/eller slått uten pløying og med høyt biologisk mangfold, bør det avstås fra pløying og harving, gjødsling med kunstgjødsel, gjødsling med tilkjørt husdyrgjødsel og såing med nye sorter. Beitebruk bør prioriteres til disse arealene eller til andre arealer med påvist høyt biologisk mangfold. Arealer til nydyrking er mest aktuelt å tillate i tilknytning til andre jordbruksarealer.

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforingelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Vurdering

Søknaden fra Nordre-Sætrum gård gbnr 58/1 som fester gbnr 86/1 fnr. 95 gjelder nydyrking/oppdyrking og ikke beitekultivering. Etter møtet den 13.november 2020 er det klargjort at det søkes om å få fulldyrka arealene. Arealene skal ikke oppdyrkes for maskinell høsting, men «fulldyrking til beite» er begrepet som er brukt. Dette innebærer å frese ned til ca 20 cm og deretter slådde. Bearbeidingen skal ikke medføre at terrenget endres nevneverdig.

Søker har planer om å ha 30 melkekyr samt kviger på setra sommerstid, slik at antallet kyr vil være mellom 30-50. Dyra vil kjøres inn når vegen åpner 15.juni og planen er at dyra skal være på setra ut august/begynnelsen av september.

Behovet for godt beiteareal for dyra ligger til grunn for søknaden. For å få gode beiteareal ønsker en å utnytte husdyrgjødsel fra fjøset som ressurs og spre dette som blautgjødsel på beitearealene. I tillegg ønsker en å kunne benytte kunstgjødsel.

For å få spredd gjødselen er en avhengig av å bruke pumpe og slange for å nå arealene ved Haverdalsåe, ettersom disse ligger et stykke unna fjøset. Arealene ved Gravbekken har for mye hellning til å bruke blautgjødsel og det er her kun aktuelt å gjødsle med kunstgjødsel.

Søker ønsker å gjerde inn arealene ved Haverdalsåe i mindre teiger som beites/beitepusses. Det er ikke ønskelig å ha ett gjerde rundt hele arealet. Gjerdet som søker ønsker å sette opp er strømgjerde. Arealene ved Gravbekken skal ikke gjerdes inn men kunne brukes fritt av dyra.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølknletten. NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (§ 8). Grimsdalen har viktige funksjonsområder for villreinstammen i et helårsperspektiv. De siste årene har villreinen også benyttet områdene sør for Grimsdalsvegen til kalving. I tillegg vil simler som har kalva nord for Grimsdalsvegen bevege

seg sørover mot dette området etter kalving da området er viktige beite- og oppholdsområder for fostringsflokker. Vegen inn til Haverdals seter er stengt mellom 1. desember og 15. juni av hensyn til villrein. Utkastet til skjøtselsplan for Grimsdalen landskapsvernområde begrenser seg til Vegaskillet i Dovre kommune, gjennom Grimsdalen og til kommunegrensa til Follidal kommune., og omtaler således ikke områdene i Haverdalen. Naturbase viser ingen andre registrerte arter innenfor de omsøkte arealene.

Det er positivt at det satses på aktiv setring i Grimsdalen. Haverdals seter ligger i et område som utgjør viktige funksjonsarealer for villreinen, og dette må hensyntas også ved aktiviteter knyttet til landbruket. Arealene er grundig vurdert i forhold til kulturminner, jf rapport fra fylkeskommunen. Egentheten for fulldyrking er vurdert av Dovre og Lesja landbrukskontor. Det vises til arkeologisk rapport fra Oppland fylkeskommune og til uttale fra landbrukskontoret vedlagt.

Nasjonalparkstyret har tidligere gitt tillatelse til oppføring av blant annet fjøs for melkeproduksjon på Haverdals seter, gbnr 86/ fnr 95. Søker beskriver at arealene som søkes om å få oppdyrket skal knyttes opp til den planlagte melkeproduksjonen på setra. Tilgang på gode beiter er viktig for melkeproduksjon, og for at seterdrifta i størst mulig grad skal bli basert på ressurser fra fjellet.

Det omsøkte arealet til nydyrking ligger ikke i direkte tilknytning til setra eller anna dyrka areal, men i utkanten av utmarka. I henhold til uttale fra Dovre og Lesja landbrukskontor er det kun arealene lengst øst ved Haverdalsåa som er egnet til nydyrking og jordbearbeiding ved fresing. Ifølge landbrukskontoret egner arealene ved Gravbekken til beite og en bør utvise varsomhet med fresing og unngå graving i jordsmonnet her. I søknaden til nasjonalparkstyret søkes det om bruk av både kunstgjødning og husdyrgjødning fra fjøset på setra. Dovre fjellstyre har i sin vurdering vurdert bruk av husdyrgjødning slik: «*Arealet ligger ut mot Haverdalsåa, og det vil måtte tas hensyn til dette hvis det skal spres husdyrgjødning på arealet*» jf. sak 10/2020 av 3 april i Dovre fjellstyre.

Inngjerding av arealene bør ut fra hensynet til både dyrelivet og landskapsbildet gjøres ved bruk av el-gjerde der strømtrådene tas ned/bort etter sesongen. Dette gjøres allerede på arealer som brukes til beite i Haverdalen. Eventuelle faste gjerdestopler for å feste eltråden kan bli stående på helårsbasis da disse ikke er vurdert å skape hindre for dyrelivet og ikke påvirker landskapsbildet på en uheldig måte.

Det er et eksisterende eldre kjørespor som går fra Haverdalssetrene og østover. I henhold til forvaltningsplanen er dette kjøresporet ikke vist som noen godkjent kjøretrasé, men benyttes bl.a for veduttak som forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til i henhold til verneforskriften for Rondane nasjonalpark. I delegert vedtak datert 8.mai 2019 ble det gitt en tillatelse til slikt veduttak med vilkår om at det eldre kjøresporet skulle brukes for å ikke lage nye kjørespor. Det er derfor viktig at et el-gjerde ikke kommer i konflikt med dette eldre kjøresporet og vanskeliggjør uttak av ved. Verneforskriftens bestemmelse om forbud mot motorisert ferdsel er ikke til hinder for nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksdrift på o gi nærheten av inmark, jf. § 3 punkt 5.2 bokstav e)

Ivaretagelse av det biologiske mangfoldet knyttet til elvekanter og avsnørte elveløp bør gjøres ved at det settes igjen kantsoner. Dette vil også beskytte mot eventuell erosjon.

Nydyrking og bruk av både kunstgjødning og husdyrgjødning tilsier at kantsonen for arealene ved Haverdalsåe bør være 10 meter. For Gravgbekken kan tilsvarende kantsone være 6 meter. Gjøres dette vurderer nasjonalparkforvalter at virkningene av gjødsling for det biologiske mangfoldet vil være begrenset og dermed akseptable.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være tilstrekkelig når det gjelder både natur – og kulturmiljø i det konkrete området, og føre-var § 9 blir ikke lagt til grunn. Den samlede belastningen nml § 10 også når en tar høyde for eventuelt andre lignende tiltak gitt de samme forutsetninger, anses å være akseptable. Når det gjelder miljøforsvarlige teknikker sikres dette gjennom vilkårene som er stilt i saken (§§ 11-12).

Konklusjon

Nasjonalparkforvalter tilrår at det gis tillatelse til nydyrking i form av «fulldyrking» til beite på arealer som ligger mot Haverdalsåe. For å få et godt beite bør bruk av både husdyrgjødning og kunstgjødning kunne tas i bruk, i tillegg til at deler av arealene kan inngjerdes.

Det bør gis vilkår i tillatesen slik at hensyn til landskap, plante-og dyreliv ivaretas.

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 09
fminpost@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

Ingvild Haugom
Solsidevegen 554
2662 Dovre

Saksbehandler Eirin Berge

Vår ref. 2019/10186-7 432.2

Deres ref.

Dato 08.05.2020

Grimsdalen LVO - Ber om søknad om tiltak, Haverdalsseter gbnr 86/1 fnr 95 - Ingvild Haugom

Vi viser til tidligere søknad om beitekulturivering fra Nordre Sætrum gård datert 30.august 2015 og til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre sin behandling av denne søknaden, jf. vedtak datert 28.juni 2019.

Vi har mottatt fra Dovre fjellstyre et brev fra deg datert 10.7.2019 samt et vedtak i Dovre fjellstyre datert 3.april 2020 om utvisning av tilleggsareal. Det er i saken beskrevet at du søker om overflatedyrking av arealet.

Arealene ligger i Grimsdalen landskapsvernområde og tiltaket er søknadspliktig etter vernebestemmelsene. I henhold til § 3 punkt1.3 bokstav g kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til oppdyrking/beitekulturivering av nye arealer.

I forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane står det følgende om oppdyrking/beitekulturivering (s. 32):

«Opprettholdelse av jordbruksdriften er ønskelig i forhold til formålet med vernet. Søknad om nydyrking skal imidlertid vurderes konkret i forhold til verneverdiene i hvert enkelt tilfelle. Dersom nydyrking ikke kommer i konflikt med verneverdier, kan en påregne tillatelse. Nydyrking bør fortrinnsvis skje i tilknytning til annen dyrka mark og setrer. Nydyrking på tidligere dyrka mark vil bli prioritert foran nydyrking i utmark.

Søknader vil bli vurdert etter følgende momenter:

- *virkning for biologisk mangfold*
- *virkning for kulturlandskapet, kulturmiljøer og kulturminner*
- *visuell virkning på landskapet og i forhold til estetikk*
- *søkers behov for tilleggsareal*

Jf. forskrift om nydyrking, § 3, omfatter nydyrking tre typer:

- *opparbeiding fra udyrket mark til fulldyrket mark,*
- *opparbeiding fra udyrket mark til overflatedyrket mark og*
- *opparbeiding fra jordbruksareal som har ligget brakk i over 30 år til overflatedyrket eller fulldyrket mark.*

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturreservat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinntjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Opparbeiding av jordbruksareal fra overflatedyrket mark til fulldyrket mark er ikke nydyrking. Beitemark (ugjødslet hagemark og einerbakker m.v.) er ikke overflatedyrket mark.

Opparbeiding av slike areal til overflatedyrket eller fulldyrket mark er derfor nydyrking og søknadspliktig. Med beitekultivering menes fjerning av tuer, busker, kratt og lyng for å få opp arter som beites av husdyr, uten at terrenget gjøres egnet for maskinell høsting.

Beitekultivering er søknadspliktig. Imidlertid er kultivering av eksisterende kulturlandskap og krattrydding først og fremst knyttet til seterstulene sterkt ønskelig ut fra verneformålet i landskapsvernområdene.

På setervoller og jordbruksarealer som har vært brukt som ugjødsel beite og/eller slått uten pløying og med høyt biologisk mangfold, bør det avstås fra pløying og harving, gjødsling med kunstgjødsel, gjødsling med tilkjørt husdyrgjødsel og såing med nye sorter. Beitebruk bør prioriteres til disse arealene eller til andre arealer med påvist høyt biologisk mangfold.

Arealer til nydyrking er mest aktuelt å tillate i tilknytning til andre jordbruksarealer».

Vi ber om at du sender oss en søknad på tiltaket. For å kunne gjøre vurderinger etter vernebestemmelser og forvaltningsplan ber vi om at du i søknaden gir opplysninger om:

1. Hva slags type dyrking du søker om
2. Hvor arealet ligger (vis omriss i kart) og størrelsen på arealet
3. Allerede eksisterende jordbruksarealer i tilknytning til setra (vis i kart) og begrunnelse for behovet for tilleggsareal
4. Behov for spredningsareal for husdyrgjødsel fra fjøset på setra
5. Anslag på hyppighet på spredning av husdyrgjødsel, hvordan det skal foregå og mengder. Oppgi gjerne antatt antall kyr.
6. Om det er planlagt annen type gjødsling ut over bruk av husdyrgjødsel
7. Om det er behov for særskilt gjerding av arealene og hvordan dette er tenkt uformet, jf. også vedtak fra Dovre fjellstyre 3.april 2020.

Med hilsen

Eirin Berge
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:
DOVRE KOMMUNE Kongsvegen 4 2662 DOVRE
Trond Stensby
Dovre fjellstyre

Nordre Sætrum Gard
v/Ingvild Haugom Amundgård

Dovre, 15.mai 2020

Fylkesmann i Innlandet
v/Eirin Berge

Søknad om dyrking i Haverdalen

Søker herved om å få dyrkingstillatelse på tre områder i Haverdalen.

Viser til tidligere søknad hvor vi har søkt om å få beitekultivere disse tre områdene, men vi var ikke klar over restriksjonene dette hadde på gjødsling. Det er av svært stor betydning at arealet kan gjødsles slik at vi skal få god nok avling og godt nok med beite til produksjonsdyr om sommeren. Vi har jo også et behov for å nytte kugjødsel fra møkkjelleren til seterfjøset. Det vil være svært ugunstig, samt forårsake mye unødvendig kjøring dersom vi må frakte denne møkka ned fra fjellet hvert år. Ved gjødsling vil det bli behov for å benytte seg av veier som også er brukt i forbindelse med at setereiere henter seg ved til setrene.

Vi har planer om å ha 31 melkekyr på setra, i tillegg kommer vi til å ta med oss ungdyr som vi slipper ut og har på utmarksbeite, men som også skal tilvennes seterfjøset/melkestallen og dermed også må gå sammen med melkekyrne på beitet. Landbrukskontoret har regnet ut et estimert samlet behov for spredeareal på 23 dekar, for 31 melkekyr med middels ytelse. Spredearealet vil muligens kunne bli større da det er høyt ytende kyr som skal melkes, samt at det i tillegg vil være ungdyr som skal tilvennes i seterfjøset. Det vil også være behov for kunstgjødsel om våren, på samme måte som vi gjødsler seterkvea som er tilknyttet setra. Både kunstgjødsel og husdyrgjødsel er viktig for å få nok avling til 31 melkekyr + påsett/ungdyr.

Vi kommer til å gjerde med strømtråd som tas ned etter hver beitesesong.

Viser til befaring med Harald Aulie fra Lesja og Dovre Landbrukskontor, Dovre Fjellstyre med Asgeir Myhrmoen, Nasjonalparkforvaltere Stein Grevrusten og Eirin Berge. I følge min far var det på denne befaringen diskutert fulldyrking kontra beitekultivering, og Harald Aulie

utarbeidet i den forbindelse en rapport. Min far ga på befaringen uttrykk for at areal som kunne fulldyrkes var spesielt verdifullt. Ber om at areala blir tildelt i henhold til fulldyrking etter de plassene som Harald Aulie utarbeidet.

Håper dette vil gå i orden nå, da vi er avhengig av mye beite for å kunne drive en aktiv seterdrift. Vennligst gi beskjed dersom noe mangler eller er uklart.

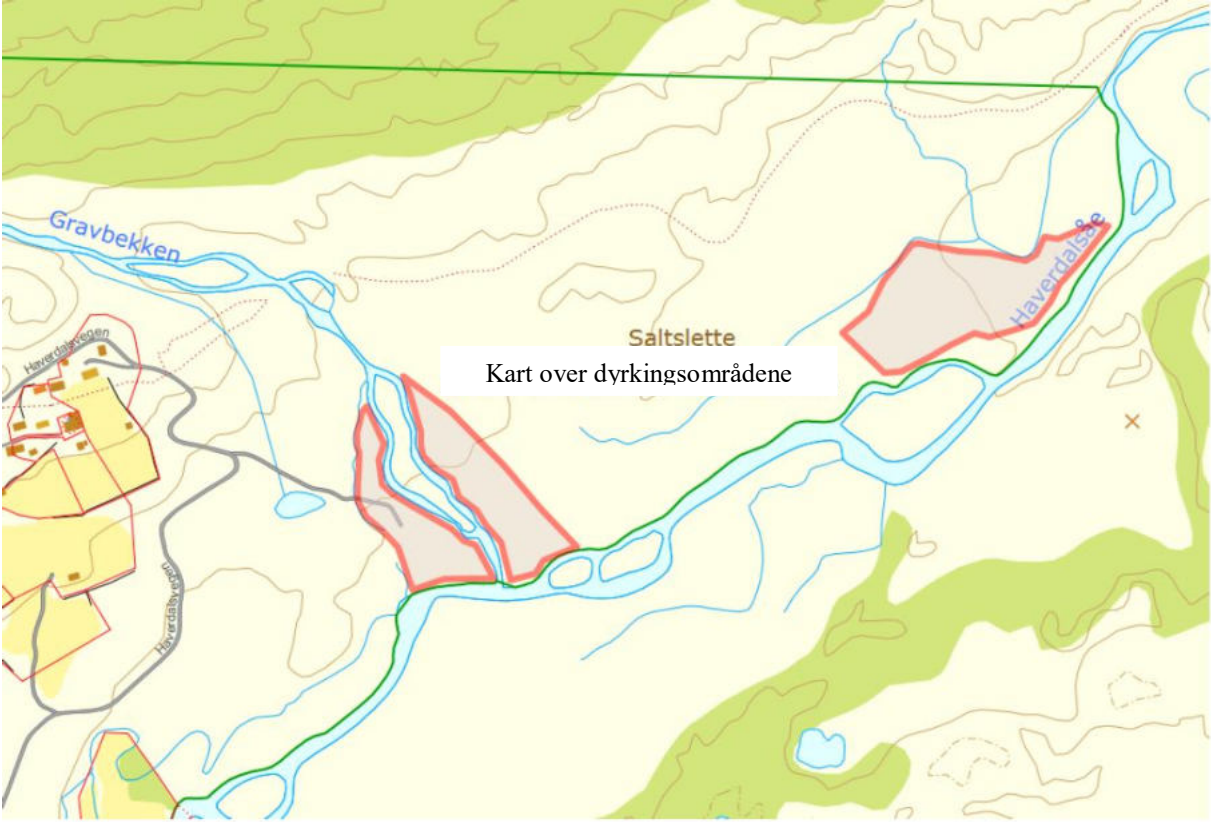
Vedlagt er bilde av de tre områdene.

Mvh

Ingvild Haugom Amundgård

Nordre Sætrom Gard

Vedlegg: Kart over de tre områdene.

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnsvegen 33
2661 Hjerkinnsvegen

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 09
fminpost@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

Ingvild Haugom, Nordre Sætrom gård
Landbrukskontoret Lesja og Dovre
Dovre Fjellstyre

Saksbehandler Eirin Berge

Vår ref. 2019/10186-13 432.2

Deres ref. «REF»

Dato 26.11.2020

Grimsdalen LVO - møte om nydyrking i Haverdalen 13.november 2020

Oppsummering av møte om Haverdalen og nydyrking

Teams møte kl 9-10, fredag 13.november 2020.

Tilstede var: Ingvild Haugom Amundgård og Vemund Haugom (tiltakshaver), Harald Aulie (landbrukskontoret Lesja og Dovre), Asgeir Myrhmoen (Dovre fjellstyre), Trond Stensby og Eirin Berge (nasjonalparkforvaltere)

Bakgrunnen for møtet var en tidligere sak om beitekultur og en ny søknad om fulldyrking knyttet til setra i Haverdalen (gbnr 86/1 fnr. 95). Det er behandlet en søknad om nydyrking i Dovre fjellstyre jf vedtak av 3. april 2020. Tiltakshaver ble bedt om å søke også nasjonalparkstyre da dette er et tiltak som er søknadspiktig ihht verneforskriften for landskapsvernområdet Grimsdalen.

På bakgrunn av søknad fra tiltakshaver, vedtak i fjellstyret samt befaringsrapport fra 2018 fra landbrukskontoret ønsket nasjonalparkforvalter å ha et møte for å avklare de reelle behovene og at en hadde en sammenfallende forståelse av begrepene som er tatt i bruk knyttet til nydyrkinga.

Under følger en kort oppsummering av hovedpunktene i samtalen:

- Bygging av seterfjøs i Haverdalen er nesten helt ferdig, og det er gitt en midlertidig brukstillatelse
- Planlagt å ha 30 melkekyr + en del kviger på setra sommerstid – ca 30-50 dyr totalt
- Dyra fraktes inn i juni (vegen åpner 15.juni) og er på setra ut august/begynnelsen av september – det er litt væravhengig
- Dyra vil kunne gå inn og ut av fjøset, fjøset vil også bli brukt til tilleggsforing
- Mye gjødsel vil derfor gå direkte på beitearealene når dyra går der.

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturreservat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinntjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkinnsvegen

- Det er ønskelig å dyrke opp arealer til godt beite – «fulldyrking til beite» på arealet som ligger langs Haverdalsåe og som landbrukskontoret i sin rapport fra 2018 har skrevet at arealet egner seg til dette (ca 17 daa)
- «Fulldyrking til beite» innebærer å frese ned til ca 20 cm, men skal ikke medføre at terrenget endres nevneverdig. Fresing og slådding.
- I dag er det ca 5 daa på seterkveva som gjødsles.
- Behovet for areal er i første rekke knyttet til behovet for et godt beiteareal for dyra – ikke så mye behovet for spredeareal for husdyrgjødsel
- For å få til gode nok beiteareal er en avhengig av å gjødsle – både med husdyrgjødsel fra seterfjøset, men også med kunstgjødsel
- Å utnytte husdyrgjødselen fra fjøset til å bedre vekstvilkåra for grasvekster på beitearealene er hensiktsmessig og ressursmessig positivt.
- Husdyrgjødselen ønskes å spres som blautgjødsel på arealet ved Haverdalsåe som er egnet til fulldyrka til beite ved hjelp av nitromax, slange og pumpe. Det vil også være aktuelt å bruke traktor for utkjøring av kunstgjødsel langs det gamle kjøresporet.
- Arealene langs Gravbekken ønskes å brukes som beiteareal uten at det her gjøres annen enn å gjødsle med kunstgjødsel (for mye hellning på arealene til at blautgjødsel er egnet)
- Inngjerding av arealene er tenkt på den måten at en gjerder inn mindre teiger som beites/beitepusses og ikke ett gjerde rundt hele arealet.
- Tiltakshaver ønsker å ha mulighet til å gjerde inn de 3 områdene enkeltvis for å holde andre kyr fra beitene og ungdyrene – som er ønskelig å ha på utmarksbeite. Ferdsele skal henyntas ved gjerding.
- Ikke aktuelt på det nåværende tidspunkt å gjerde inn areal ved Gravbekken da det er tenkt at dyra skal bruke disse arealene fritt.
- Inngjerding skal skje ved bruk av strømgjerde og stolper som tas ned hver høst og settes opp til sommers. Det er ikke aktuelt med nasjonalgjerde.

Med hilsen

Eirin Berge
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:
Trond Stensby

Fra: Tore Larsson[tore.larsson@fjellstyrene.no]

Sendt: 3. apr 2020 17:09:01

Til: Dovre kommune; Trond Berger; Postmottak Fylkesmannen i Innlandet

Tittel: Møtebok Dovre fjellstyre

Vedlagt følger møtebok fra Dovre fjellstyre.

Med hilsen

Dovre Fjellstyre

Tore Larsson

Daglig leder/Fjelloppsyn

www.dovre-fjellstyre.no

dovre@fjellstyrene.no

mobil 958 02 407

Ingvil Haugom
Epost: nordre.saetrom@gmail.com

Saksbehandler Eirin Berge

Vår ref. 2019/10186-4 432.2

Deres ref.

Dato 08.07.2019

Grimsdalen LVO - tillatelse til beitekulturivering, Haverdalseter gbnr. 86/1 fnr 95 i Dovre kommune - Ingvild Haugom

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte den 28.juni 2019 behandlet søknad og gjort følgende vedtak:

«Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte den 28.juni 2019 gjort følgende vedtak: Ingvild Haugom, fester at eiendom gbnr 86/1 fnr 95 gis tillatelse til beitekulturivering (jf. definisjon i forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane), knyttet til 3 arealer i Haverdalen som beskrevet i søknad datert 30.august 2015 og vist i kartutsnitt i saksvurderingen. Vedtaket er hjemlet i verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 bokstav g.

Følgende vilkår gjelder for tillatelsen:

- Inntil 35 dekar kan beitekultiveres
- Arealene kan inngjerdes ved bruk av el-gjerde
- Strømtrådene i el-gjerdet skal tas ned/bort etter endt beitesesong. Ev faste gjerdestolper av tre kan bli stående.
- Maks høyde på gjerdetolpene er 2,25 meter og avstanden mellom dem skal minimum være 4 meter
- Strømtråden skal merkes
- Et eventuelt el-gjerde skal ikke settes opp slik at det eldre kjøresporet som går utover dalen kommer innenfor gjerdet.
- Det skal stå igjen en kantsone på 6 meter kantvegetasjon mot henholdsvis Haverdalsåe og Gravbekken.
- Beitekulturivering av arealene må være igangsatt innen 5 år fra vedtakstidspunkt
- Arealene skal ikke gjødsles

Vedtaket er gjort med hjemmel i verneforskrift og naturmangfoldlov. Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.»

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturresevat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinntjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkinnsvegen

Med hilsen

Eirin Berge
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statens naturoppsyn Rondane			
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626	LILLEHAMMER
Dovre kommune	Kongsvegen 4	2662	DOVRE
Dovre fjellstyre	Furumoen 3	2662	DOVRE

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2019/10186-2

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 13.05.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	25/2019	28.06.2019

Grimsdalen LVO - behandling av søknad om beitekultivering på Haverdalseter gbnr. 86/1 fnr. 95 i Dovre kommune - Ingvild Haugom

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte den 28.juni 2019 gjort følgende vedtak: Ingvild Haugom, fester at eiendombgnr 86/1 fnr 95 gis tillatelse til beitekultivering (jf. definisjon i forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane), knyttet til 3 arealer i Haverdalen som beskrevet i søknad datert 30.august 2015 og vist i kartutsnitt i saksvurderingen. Vedtaket er hjemlet i verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 bokstav g.

Følgende vilkår gjelder for tillatelsen:

- Inntil 35 dekar kan beitekultiveres
- Arealene kan inngjerdes ved bruk av el-gjerde
- Strømtrådene i el-gjerdet skal tas ned/bort etter endt beitesesong. Ev faste gjerdestolper av tre kan bli stående.
- Maks høyde på gjerdetolpene er 2,25 meter og avstanden mellom dem skal minimum være 4 meter
- Strømtråden skal merkes
- Et eventuelt el-gjerde skal ikke settes opp slik at det eldre kjøresporet som går utover dalen kommer innenfor gjerdet.
- Det skal stå igjen en kantsone på 6 meter kantvegetasjon mot henholdsvis Haverdalsåe og Gravbekken.
- Beitekultiveringen av arealene må være igangsatt innen 5 år fra vedtakstidspunkt
- Det skal ikke spres naturgjødsel på arealene

Vedtaket er gjort med hjemmel i verneforskrift og naturmangfoldlov. Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 28.06.2019

Styreleder innledet om saken. Gjødsling av arealene kom opp og det ble pekt på at arealene som skulle beitekultiveres ikke burde tilføres kunstgjødsling og at vilkåret knyttet til gjødsling må omfatte også dette.

Vedtak

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte den 28.juni 2019 gjort følgende vedtak: Ingvild Haugom, fester at eiendom gbnr 86/1 fnr 95 gis tillatelse til beitekultivering (jf. definisjon i forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane), knyttet til 3 arealer i Haverdalen som beskrevet i søknad datert 30.august 2015 og vist i kartutsnitt i saksvurderingen. Vedtaket er hjemlet i verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 bokstav g.

Følgende vilkår gjelder for tillatelsen:

- Inntil 35 dekar kan beitekultiveres
- Arealene kan inngjerdes ved bruk av el-gjerde
- Strømtrådene i el-gjerdet skal tas ned/bort etter endt beitesesong. Ev faste gjerdestolper av tre kan bli stående.
- Maks høyde på gjerdetolpene er 2,25 meter og avstanden mellom dem skal minimum være 4 meter
- Strømtråden skal merkes
- Et eventuelt el-gjerde skal ikke settes opp slik at det eldre kjøresporet som går utover dalen kommer innenfor gjerdet.
- Det skal stå igjen en kantsone på 6 meter kantvegetasjon mot henholdsvis Haverdalsåe og Gravbekken.
- Beitekultiveringen av arealene må være igangsatt innen 5 år fra vedtakstidspunkt
- Arealene skal ikke gjødsles

Vedtaket er gjort med hjemmel i verneforskrift og naturmangfoldlov. Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

- Søknad fra Vemund Haugom datert 30.august 2015.
- Uttale fra Oppland fylkeskommune datert 14.12.2015 samt befaringsrapport datert 22.8.2016

- Uttale fra landbrukskontoret Dovre og Lesja datert 9.7.2018
- Møtebok Dovre fjellstyre datert 31.1.2012

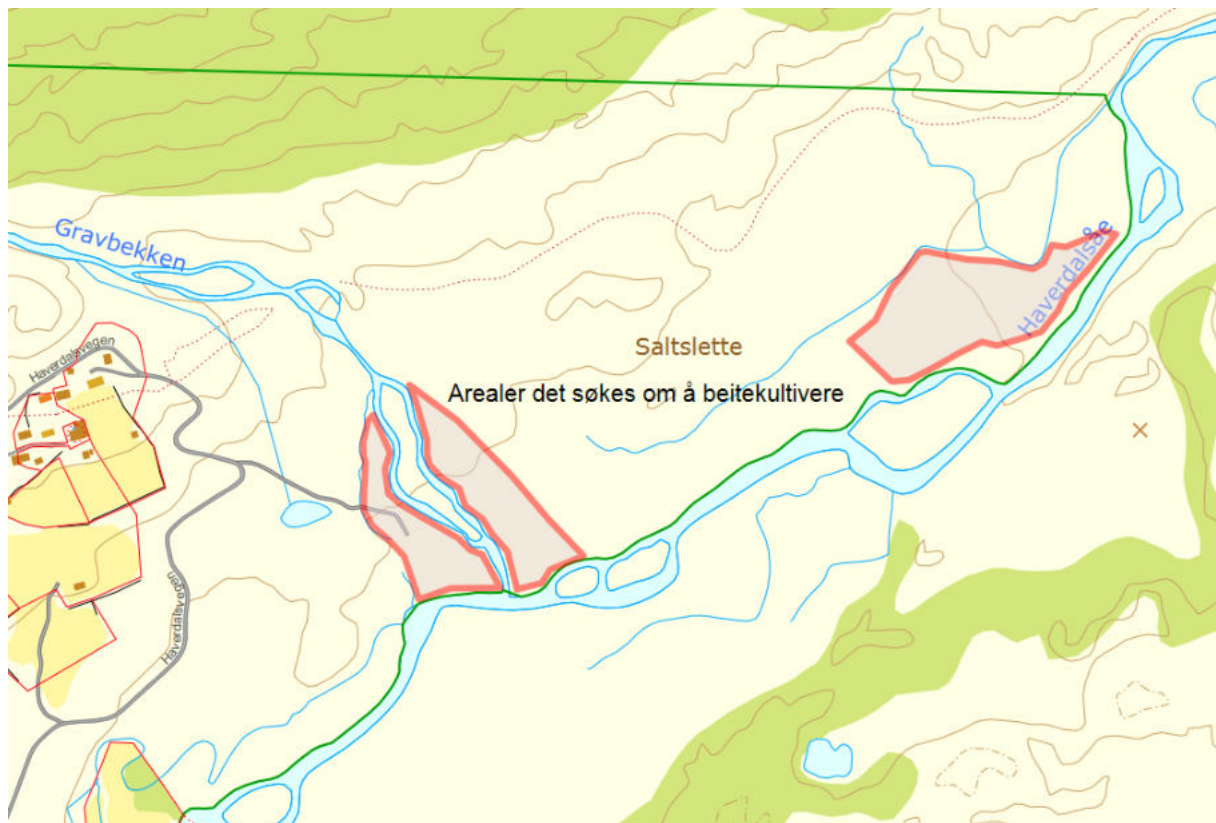
Saksopplysninger

Det er søkt om å beitekultivere 3 arealer som ligger i dalbunnen like øst for Haverdalsseter i Haverdalen, Grimsdalen landskapsvernområde i Dovre kommune. To av arealene ligger på hver side av deltaet til Gravbekken. Det tredje arealet ligger på ei elveslette ved Haverdalsåen litt lenger øst. (jf kartutsnitt under)

I søknaden fra 2015 skriver søker følgende:

«I Haverdalen er det tidlegare utarbeida planer for området som er avmerka. Vi fylgjer den plan som er utarbeida av Hallvard Kvesetberg. Her vert det i hovudsak å frese overflata, og grave ned steinar og større røter. Dette arbeidet er i samanheng med oppstart av mjølkeproduksjon på sætra».

Det er i søknaden beskrevet at ca 35 dekar ønskes overflatedyrket til beite i forbindelse med oppstart av mjølkeproduksjon på Haverdalseterene gnbr 86/1 fnr. 95.

Kartutsnitt som viser arealer som det søkes å få beitekultivert (hentet fra uttalen til landbrukskontoret) Landbrukskontoret i Dovre og Lesja, sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, Dovre fjellstyre og søker var på befaring i Haverdalen i juli 2018 for å se på arealene

Det foreligger uttale fra Oppland fylkeskommune, som også har foretatt en arkeologisk undersøkelse. Landbrukskontoret i Dovre og Lesja har gitt uttale. Arealene ligger på statsalmenningss grunn og Dovre fjellstyre har behandlet søknaden etter seterforskriften om utvisning av tilleggsjord.

Uttale fra landbrukskontoret i Dovre og Lesja

Landbrukskontoret skriver at når det gjelder feltene ved Gravbekken kan det til sammen kultiveres rundt 16 dekar beite i dette området og landbrukskontoret mener disse egner seg til beite men at bør utvises varsomhet med fresing på arealene. Eventuelt bør det kun knuses einer og kratt. På grunn av mye stein bør det unngås graving i jordsmonnet. Fordi Gravbekken renner gjennom området mener rådmannen at det bør tas hensyn til det ved rydding av feltet. Det må settes igjen randsoner på 6 meter mot vassdrag for å beskytte mot erosjon og for å beskytte mot at husdyrgjødsel kommer ut i vannet. Selv om arealet ikke gjerdes inn vil det å sette igjen en urørt kantsone bidra til å skjerme vassdraget

Arealene lengre øst mot Haverdalsåe er en elveslette som ifølge landbrukskontoret egner seg godt til omsøkt bruk. For å få omgjort arealet til egnet beitemark må tuene jevnes og vegetasjonen må endres til grasvegetasjon. Det virker som det er lite stor stein i jordsmonnet og det vil være mulig å nydyrke inntil 17 dekar. Mellom området det er søkt om å beitekultivere og Haverdalsåe er det et område med avsnørte elveløp. Avsnørte elveløp er erfaringsmessig viktig for det biologiske mangfoldet. Derfor bør disse etterlates urørt med ei kantsone på 6 meter.

ROS- analyse av arealene det er søkt om å rydde til beite viser at arealene ligger i aktsomhetsområde for flom. Landbrukskontoret vurderer at dersom det settes igjen tilstrekkelig kantsone mot vassdrag ligger såpass høyt at flom ikke medfører betydelig risiko for arealene.

Landbrukskontoret har også gitt uttale knyttet til fulldyrking av disse arealene, men ettersom det kun er søkt om beitekultivering anses dette som lite relevant knyttet til foreliggende søknad.

Uttale fra Oppland fylkeskommune

Fylkeskommunen viser til rapport om arkeologiske undersøkelser (overflateregistrering) og skriver at det ikke ble påvist automatisk fredede eller verneverdige kulturminner i eller ved områdene. Fylkeskommunen minner om at dersom det i forbindelse med arbeidet likevel fremkommer automatisk fredede kulturminner som ikke er kjent fra før, skal arbeidet straks stanses og fylkeskommunens varsles, jfr. Kulturminnelovens § 8. Oppland fylkeskommune anser undersøkelsesplikten i kulturminnelovens § 9 som oppfylt, og har ingen ytterligere merknader til søknaden til Haugom.

Dovre fjellstyre

Dovre fjellstyre vil godkjenne en utvisning av tilleggsjord etter seterforskriften for areal som ligger innenfor Grimsdalen landskapsvernområde. De stiller krav til søker at arealet kun tillates kultivert til beite, dvs. at det kan freses lett i overflaten, uten grøfting eller lignende.

Fjellstyret peker på at vegetasjon langs elvekanten skal skånes. Av hensyn til villrein og øvrig vilt, stilles det krav om at arealet kun tillates inngjerdet i perioder de brukes til beite. Det henstilles til å bruke elektrisk gjerde. Videre er det en forutsetning at det utviste arealet er knytta til melkeproduksjon på setra. Seterforskriften slår fast at utvist tilleggsjord må tas i bruk innen fem (5) år. Etter den tid faller den automatisk tilbake til allmenningen dersom den ikke er tatt i bruk. Det tiltenkte areal som skal utvises ligger langs Haverdalsåa, og naturgjødsel må ikke benyttes på arealene

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for Grimsdalen landskapsvernområde til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Området for omsøkt aktivitet ligger i Grimsdalen landskapsvernområde og verneforskriftens § 2 angir følgende formål for vernet:

- *ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,*
- *ta vare på en del av et stort sammenhengende fjellområde, med leveområder villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,*
- *sikre viktige og mye brukte trekkområder for villreinen,*
- *ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer*

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane omtaler nydyrking og beitkultivering som følger:

«Opprettholdelse av jordbruksdriften er ønskelig i forhold til formålet med vernet. Søknad om nydyrking skal vurderes konkret i forhold til verneverdiene i hvert enkelt tilfelle. Dersom nydyrking ikke kommer i konflikt med verneverdier, kan en påregne tillatelse. Nydyrking bør fortrinnsvis skje i tilknytning til annen dyrka mark og setrer.

Nydyrking på tidligere dyrka mark vil bli prioritert foran nydyrking i utmark. Søknader vil bli vurdert etter følgende momenter:

- virkning for biologisk mangfold
- virkning for kulturlandskapet, kulturmiljøer og kulturminner
- visuell virkning på landskapet og i forhold til estetikk
- søkers behov for tilleggsareal

Kulturmark som slåttemark (ugjødset slåtteng, urterike slåttenger m.v.) og enkelte typer av beitemark (ugjødset hagemark og einerbakker m.v.) er ikke overflatedyrket mark. Opparbeiding av slike areal til overflatedyrket eller fulldyrket mark er derfor nydyrking og søknadspliktig.

Med beitekultivering menes fjerning av tuer, busker, kratt og lyng for å få opp arter som beites av husdyr, uten at terrenget gjøres egnet for maskinell høsting. Beitekultivering er søknadspliktig».

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Vurdering

Søknaden fra Nordre-Sætrom gård gbnr 58/1 som fester gbnr 86/1 fnr. 95 gjelder beitekultivering, slik som dette er beskrevet i forvaltningsplanen. Kultivering av eksisterende kulturlandskap og krattrydding, da først og fremst knyttet til seterstulene, er sterkt ønskelig ut fra verneformålet i landskapsvernområdet.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølknkletten. NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (§ 8). Grimsdalen har viktige funksjonsområder for villreinstammen i et helårsperspektiv. De siste årene har villreinen også benyttet områdene sør for Grimsdalsvegen til kalving. I tillegg vil simler som har kalva nord for Grimsdalsvegen bevege seg sørover mot dette området etter kalving da området er viktige beite- og oppholdsområder for fostringsflokker. Veggen inn til Haverdaslseter er stengt mellom 1. desember og 15. juni av hensyn til villrein. Utkastet til skjøtselsplan for Grimsdalen landskapsvernområde begrenser seg til Vegaskillet i Dovre kommune, gjennom Grimsdalen og til kommunegrensa til Folldal

kommune., og omtaler således ikke områdene i Haverdalen. Naturbase viser ingen andre registrerte arter innenfor de omsøkte arealene.

Arealene er grundig vurdert i forhold til både kulturminner og egentheten for beitekulturivering. Det vises til arkeologisk rapport fra Oppland fylkeskommune og til uttale fra landbrukskontoret. Haverdalseter ligger i et område som utgjør viktige funksjonsarealer for villrenen, og dette må hensyntas.

Det er positivt at det satses på aktiv setring i Grimsdalen. Nasjonalparkstyret har tidligere gitt tillatelse til oppføring av blant annet fjøs for melkeproduksjon på Haverdalseter, gbnr 86/ fnr 95. Det forutsettes at beitearealene som nå søkes kultivert skal knyttes opp til den planlagte melkeproduksjonen på setra og at søker derfor har behov for tilleggsareal til beite. Tilgang på gode beiter er viktig for melkeproduksjon, og for at seterdrifta i størst mulig grad skal bli basert på ressurser fra fjellet.

Når det gjelder inngjerding av arealene bør det ut fra hensynet til både dyrelivet og landskapsbildet at en inngjerding av arealene gjøres ved bruk av el-gjerde der strømtrådene tas ned/bort etter sesongen. Dette gjøres allerede på arealer som brukes til beite i Haverdalen. Eventuelle faste gjerdestopler for å feste eltråden kan bli stående på helårsbasis da disse ikke er vurdert å skape hindre for dyrelivet og ikke påvirker landskapsbildet på en uheldig måte. Det er et eksisterende eldre kjørespor som går fra Haverdalssetrene og østover. I henhold til forvaltningsplanen er dette kjøresporet ikke vist som noen godkjent kjøretrasé, men benyttes bl.a for veduttak som forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til i henhold til verneforskriften for Rondane nasjonalpark. I delegert vedtak datert 8.mai 2019 ble det gitt en tillatelse til slikt veduttak med vilkår om at det eldre kjøresporet skulle brukes for å ikke lage nye kjørespor. Det er derfor viktig at et el-gjerde ikke kommer i konflikt med dette eldre kjøresporet.

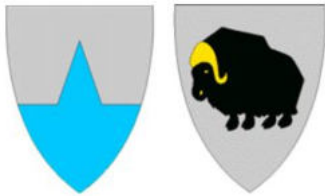
Ivaretagelse av det biologiske mangfoldet knyttet til elvekanter og avsnørte elveløp bør gjøres ved at det settes igjen kantsoner og det legges til grunn at arealene ikke skal gjødsles med naturgjødsel. Det er i søknaden opplyst at søker har nok sprederareal så det forutsettes at arealene som er omsøkt beitekultivert ikke skal benyttes til dette.

Kunnskapsgrunnlaget er godt når det gjelder både natur – og kulturmiljø i det konkrete området, og føre-var § 9 blir ikke lagt til grunn. Den samlede belastningen nml § 10 også når en tar høyde for eventuelt andre lignende tiltak gitt de samme forutsetninger, anses å være akseptable. Når det gjelder miljøforsvarlige teknikker sikres dette gjennom vilkårene som er stilt i saken (§§ 11-12).

Konklusjon

Etter en samlet vurdering der ulike hensyn er veid mot hverandre tilrår sekretariatet at det gis tillatelse til beitekulturering som omsøkt på arealer i tilknytning til Haverdalseter på gbnr 86/1 fnr.95. Det bør gis vilkår i tillatelsen for å bidra til at hensyn til landskap og plante- og dyreliv ivaretas.

Felles landbruksforvaltning for Lesja og Dovre

FYLKESMANNEN I OPPLAND
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Vår ref
2015/416/14/58/1

Dykkar ref:

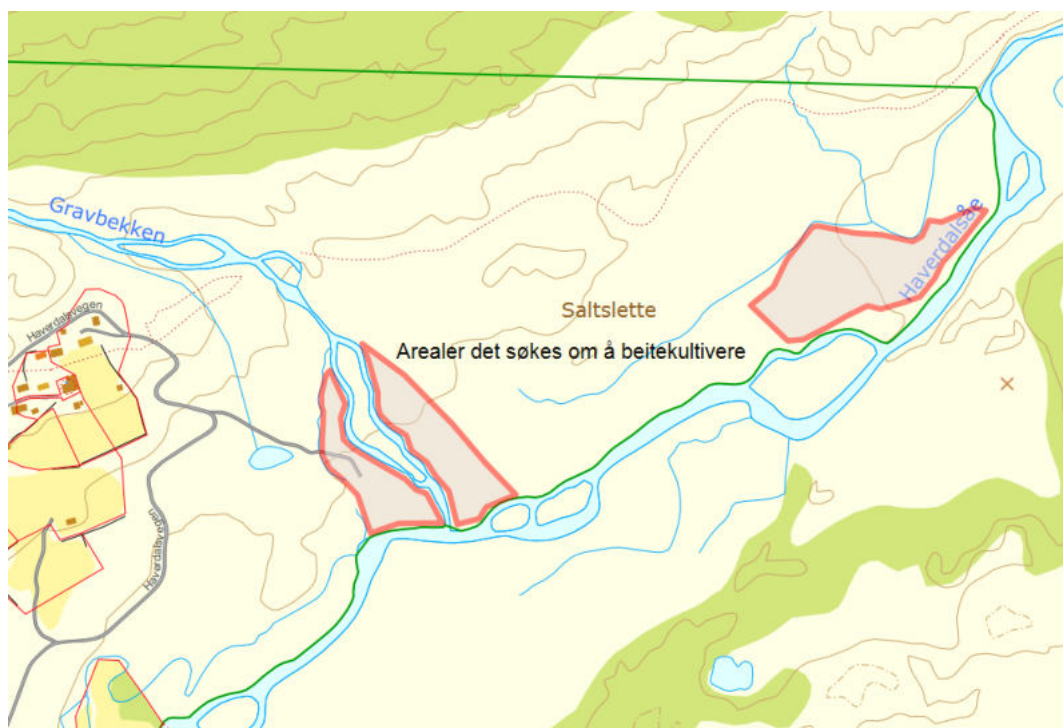
Sakshandsamar
Harald Aulie

Dato
09.07.2018

Landbruksfaglig uttalelse om mulighetene for nydyrking ved Haverdalsseter.

Ingvild Haugom har søkt om å rydde innmarksbeite og overflatedyrke arealer ved Haverdalsseter for å få mer beite i tilknytning til setra som tilhører eiendommen hennes Gnr 58 Bnr 1. Bakgrunnen for ønsket om mer areal er at Ingvild Haugom skal starte seterdrift med melkeproduksjon og det er derfor behov for mer areal på setra. Det ble gjennomført befaring av arealene 06.07.2018 med nasjonalparkstyret og fjellstyret.

Det er søkt om å beitekultivere 3 arealer. To av arealene ligger på hver sin side av deltaet til Gravbekken. Det tredje arealet ligger på ei elveslette ved Haverdalsåa litt lengre øst. Nedenfor følger en landbruksfaglig vurdering av de 3 feltene.

Postadresse
Lesja kommune
Postboks 53, 2665 Lesja
E-post: postmottak@lesja.kommune.no

Besøksadresse
Båtsto
Internett
www.lesja.kommune.no

Telefon
61 24 41 00
Telefaks
61 24 41 04

Bank
2081.19.00142
Org.nr
964 949 204

Feltene ved Gravbekken:

Det er søkt om å overflatedyrke arealer på begge sider av Gravbekken i området der Gravbekken renner ut i Haverdalsåe. Området er mot øst avgrenset av mer karrig terreng med mye stein og sand, mot vest er området avgrenset av et sideløp av Gravbekken. Til sammen kan det kultiveres rundt 16 dekar beite i dette området.

Landbrukskontorets vurdering:

Landbrukskontoret mener at arealene ved Gravbekken egner seg til beite. Det bør utvises varsomhet med fresing på arealet, det bør kun eventuelt knuses einer og kratt. Gravbekken renner fra et vann høyere opp i fjellet og det er sannsynlig at Gravbekken har ført med seg stein ned i feltet det er planlagt å beitekultivere. Observasjoner på befaringen kan tyde på at det er mye stein i bakken. Det bør derfor unngås graving i jordsmonnet.

Fordi Gravbekken renner gjennom området mener rådmannen at det bør tas hensyn til det ved rydding av feltet. Det må settes igjen randsoner på 6 meter mot vassdrag for å beskytte mot erosjon og for å beskytte mot at husdyrgjødsel kommer ut i vannet. Selv om arealet ikke gjerdes inn vil det å sette igjen en urørt kantsone bidra til å skjerme vassdraget.

Dyrkingsfeltet ved Haverdalsåe

Litt lengre øst er det søkt om å overflatedyrke et areal på ei elveslette ved Haverdalsåe. Dette arealet er tilnærmet flatt og det ligger litt høyere enn Haverdalsåe slik at arealet er tørt. Arealet har i dag tuer med blant annet lyng. For å få omgjort dette arealet til egnet beitemark må tuene jevnes og vegetasjonen må endres til grasvegetasjon. Arealet består ifølge tiltakshaver av opp til 80 cm med løsmasser, og det virker som det er lite stor stein i jordsmonnet. Det kan være mulig å nydyrke inntil 17 dekar på dette arealet. Mye av arealet ved Haverdalsåe er registrert som dyrkbart i arealressurskartet.

Landbrukskontorets vurdering:

Slik landbrukskontoret ser det er dette arealet godt egnet til overflatedyrking slik det er søkt om. Tiltakshaver har søkt om å frese arealet slik at tuene blir jevnet, dette vil også resultere i at vegetasjonen på arealet blir endret til grasvegetasjon. Dette vil sørge for god kvalitet på beitemarka.

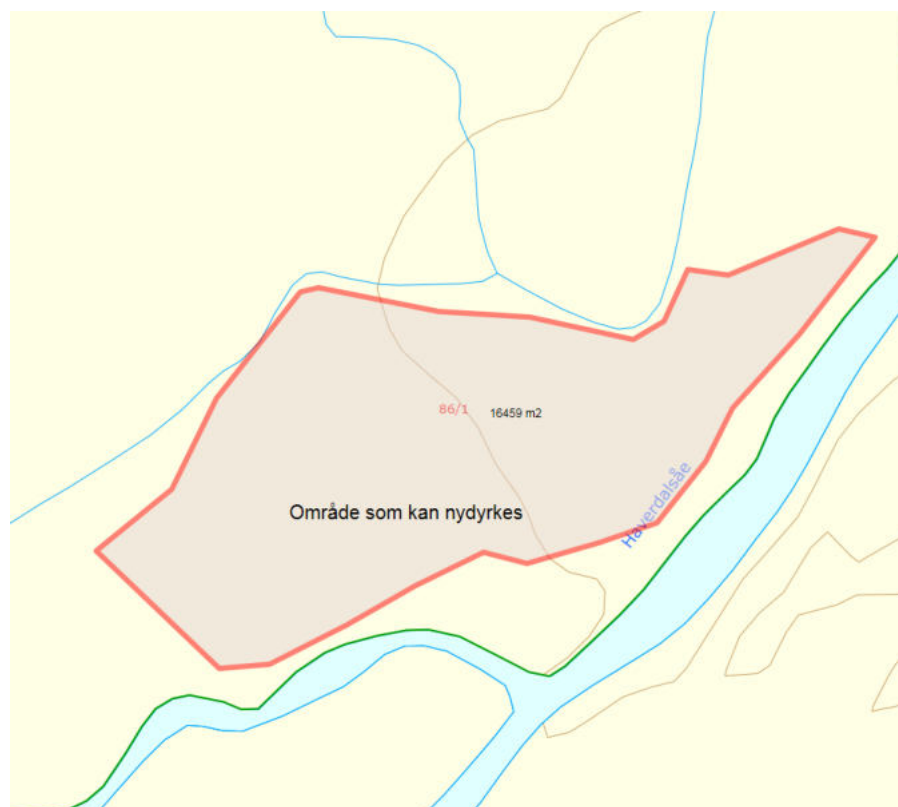
Tiltakshaver har ikke søkt om å fulldyrke arealene ved Haverdalsåe, men felles landbruksforvaltning for Lesja og Dovre mener at dette kan være mulig fordi arealene har et tjukt lag med løsmasser og fordi arealene ligger noe hevet over nivået på Haverdalsåe. Dette kan være en mulighet for å øke avlingsnivået på arealet. Det er også to tørrere områder med sand inne på området det er planlagt å overflatedyrke. En fulldyrking vil sørge for at disse to sanddynene blir borte slik at alt blir et sammenhengende stykke med dyrket mark.

Tilgang på gode beiter er viktig for melkeproduksjon, og for at seterdrifta til Ingvild Haugom i størst mulig grad skal bli basert på ressurser fra fjellet bør muligheten for fulldyrking av dette arealet holdes åpen i framtida. Arealet er i arealressurskartet registrert som dyrkbart og dette taler for at arealet bør kunne tas i bruk til fulldyrket mark. Fulldyrket mark er det beste beitet for melkekyr, og for å redusere behovet for tilkjøring av kraftfôr og rundballer mener rådmannen at det er hensiktsmessig at arealet kan fulldyrkes. Landbrukskontoret er klar over at det vil være nødvendig å utbedre traktorveien som går inn til dyrkingsfeltet, men mener at dette dreier seg om et beskjedent terrenginngrep all den tid det allerede går en enkel traktorvei inn til dyrkingsfeltet.

Mellom området det er søkt om å beitekultivere og Haverdalsåe er det et område med avsnørte elveløp. Avsnørte elveløp er erfaringsmessig viktig for det biologiske mangfoldet. Derfor bør disse etterlates urørt med ei kantsone på 6 meter. Dersom det blir søkt om å nydyrke arealet bør det vurderes om det skal settes krav om ei kantsone på 10 meter mot Haverdalsåe.

ROS analyse

Det er gjort Ros analyse av arealene det er søkt om å rydde til beite. Analysen viser at arealene ligger i aktsomhetsområde for flom. Dersom det settes igjen tilstrekkelig kantsone mot vassdrag mener rådmannen at arealene ligger såpass høyt at flom ikke medfører betydelig risiko for arealene.

Med helsing

Harald Aulie
Landbruksveileder

Trond Stensby for
Forvaltnings og utviklingssjef
Rigmor Bøe

Landbruksforvaltning for Lesja og Dovre
Lesja kommune
Postboks 53
2665 LESJA

Vår ref.: 201606027-8
Deres ref.:

Lillehammer, 22. august 2016

Tilbakemelding etter befaring av nydyrkingsareal i Haverdalen, gnr/bnr 86/1 i Dovre kommune

Viser til søknad om nydyrking på gnr/bnr 86/1 i Haverdalen, Dovre kommune som ble oversendt fylkeskommunen høsten 2015. Det ble oversendt budsjett for arkeologisk registrering i vårt brev til tiltakshaver 14. desember 2015, dette ble akseptert i brev til fylkeskommunen 15. juli 2016. En befaring av området ble gjennomført sammen med tiltakshaver Vemund Haugom den 9. august 2016.08.22

Som vedlagt rapport viser ble det ikke påvist automatisk fredede eller verneverdige kulturminner i eller ved de planlagte nydyrkingsområdene. De eneste arkeologiske sporene var et par mindre rester av murer i og ved det planlagte dyrkingsarealet. Det var ikke mulig å se hvilken form for strukturer disse engang kan ha vært en del av. Om det ikke medfører store ulemper vil vi likevel be tiltakshaver ta hensyn til disse under bearbeiding av området.

Vi minner om at dersom det i forbindelse med arbeidet likevel fremkommer automatisk fredede kulturminner som ikke er kjent fra før, skal arbeidet straks stanses og fylkeskommunen varsles, jfr. Kulturminnelovens § 8.

Oppland fylkeskommune anser undersøkelsesplikten jfr. kulturminnelovens § 9 som oppfylt, og har ingen ytterligere merknader til søknaden om nydyrking.

Med hilsen

Kjell Marius Mathisen
Fylkeskonservator

Torill Skillingsaas Nygård
Konservator/arkeolog

Brevet er elektronisk godkjent av leder, og oversendes uten signatur.

Postadresse:
Postboks 988
2626 LILLEHAMMER
Org. nr: 961382335

Besøksadresse:
Kirkegt. 76, Lillehammer
Bankkonto: 2000 09 50018
E-post: postmottak@oppland.org

Saksbehandler:
Torill S Nygård
Telefon:
E-post: Torill.Nygaard@oppland.org

Kopi til: Vemund Haugom, Nordre Sætrom ANS
Solsidevegen 554, 2662 DOVRE

Vedlegg: Befaringsrapport Haverdalen 86_1, Dovre.docx

GNR/BNR. 86/1	
GÅRDS-/BRUKSNAV Haverdalsetra	
KOMMUNE-/FYLKESNR. 0511	KOMMUNE Dovre
FYLKE Oppland	FORNMINNE-/SEFRACNR.
EIER/BRUKER, ADR Vemund Haugom, Nordre Sætrom ANS, Solsidevegen 554, 2662 Dovre	
GJELDER Befaringsrapport - Arkeologisk registrering i forbindelse med søknad om nydyrking på Gbnr 86/1 i Haverdalen, Dovre kommune.	
RAPPORT Torill Skillingsaas Nygård	DATO 22. august 2016
VÅR REF.: 201606027 - 7	

1. Sammendrag

Oppland Fylkeskommune v/kulturarvenheten gjennomførte den 9. august 2016 en arkeologisk registrering i forbindelse med søknad om nydyrking på et areal øst for Haverdalsetra i Haverdalen.

Det ble påvist et par mindre rester av murer i og ved det planlagte dyrkingsarealet. Det var ikke mulig å se hvilken form for strukturer disse engang kan ha vært en del av. Det ble ikke påvist automatiske fredede eller verneverdige kulturminner som vil bli berørt av tiltaket.

Befaringsområdet med kjente kulturminner (fangstanlegg).

Postadresse

Postboks 988
2626 LILLEHAMMER

Org. nr: 961382335

Besøksadresse

Kirkegaten 76, Lillehammer
Bankkonto: 2000 09 50018

E-post: postmottak@oppland.org

Saksbehandler:

Unni Tveiten Grøtberg

Telefon:

E-post: Unni.Tveiten.Grotberg@oppland.org

2. Området

Det planlagte nydyrkingsarealet ligger i dalbunnen like øst for Haverdalsetra i Haverdalen, en øst-vest liggende dal i Rondane. Søker ønsker å dyrke opp arealer langs utløpet av Gravbekken i Haverdalsåe, og et større område litt lenger øst, nord for Haverdalsåe.

Et lite stykke lenger oppe i dalsiden, på høyde med Haverdalsetra, ligger en lengre rekke med fangstgroper for rein (Id 39791, 31362 og 97562). Gjennom DYLAN-prosjektet i 2009-2010 ble det foretatt undersøkelser ved Haverdalsseter som viste at det er svært gamle spor etter beiting (rundt 3000 år siden) og korndyrking (for ca 2000 år siden). I følge DYLAN-undersøkelsen indikerte funnene at det var en gård i området i jernalderen (oppl.fra Risbøl, Ole; Stene, Kathrine og Sætren, Anne (red). 2011. *Kultur og natur i Grimsdalen landskapsvernområde. Sluttrapport fra DYLAN-prosjektet.* – NIKU Tema 38).

Lenger øst i Haverdalen, omtrent en halv times gange fra Haverdalssetra ligger en samling hustuffer med steinmurer, registrert av Arne Skjølvold og Edvard Barth i 1967.

Arealet ved utløpet av Gravbekken er preget av lyng, ulen og steinete grunn, og lav einer. Eineren gjorde det tidvis vanskelig å få et tydelig bilde av om ansamlinger av stein kunne være rester av murer, røyser eller bare naturlige opphopninger. Terrenget gir inntrykk av å være et lite deltaområde, med mindre uttørkede bekkefar flere steder.

Arealet ved Haverdalsåa lenger øst ligger lavt i bunnen av dalen, og er et tilnærmet flatt og fuktig lyng- og myrområde.

3. Metode

Området ble *overflateregistrert*, det vil si at det blir gått systematisk i terrenget for å lokalisere eventuelle kulturminner som er synlige på markoverflaten. Metoden gjør at man kan finne kulturminner som for eksempel kullgroper, slagghauger, gravhauger, røyser, kullmiler, fangstgroper og lignende, som ofte synes som fysiske inngrep i terrenget.

4. Registrering og resultater.

Registreringen ble gjennomført den 9. august av Torill Skillingsaas Nygård i følge med tiltakshaver og grunneier Vemund Haugom.

Det ble påvist to små ansamlinger av stein som ser ut til å være lagt opp som i en mur. Den ene ligger bare noen få meter vest for Gravbekken i øvre del av tiltaksområdet.

Mur 1, påvist like vest for Gravbekken. Vemun Haugom i bakgrunnen. Sett mot nord. Foto: Torill Skillingsaas Nygård

Muren ser ut til å være et hjørne av en struktur. Den er bygd opp av tilnærmet relativt flate steiner på omtrent 15-20 cm tykkelse, og 30-40 cm lengde/bredde. Det er generelt mye stein i undergrunnen i hele området, og det meste er overgrodd med einer. Eineren ble forsøkt løftet bort flere steder for å få et bedre inntrykk av en eventuell struktur, men det var ikke mulig å se noen klar fortsettelse av muren i noen retning. Muren/ansamlingens formål forblir derfor ukjent.

Nærbilde mur 1. Sett mot nord. Foto: Torill Skillingsaas Nygård.

Øst for Gravbekken, og helt i ytterkant i den nordøstlige delen av arealet lå en lignende struktur. Denne besto også av relativt flate steiner i 15-20 cm tykkelse, og 30-50 cm lengde/bredde. Mye einer gjorde det også her vanskelig å se en eventuell fortsettelse, men vegetasjonen er løftet på nok til at det virker lite trolig at det skal skulle seg en godt bevart og helhetlig struktur under eineren.

Muren/ansamlingens formål må også her forbli uklar inntil en eventuelt får rensket området for mer vegetasjon.

Mur 2 sett mot nord. Foto: Torill Skillingsaas Nygård.

Mur 2 sett mot vest. Foto: Torill Skillingsaas Nygård

Det ble ikke påvist andre strukturer eller spor etter eldre aktivitet i området. Det ble jevnlig stukket med jordbor uten at det kunne påvises lagskiller eller jordsmonn som skulle peke mot eldre dyrkning.

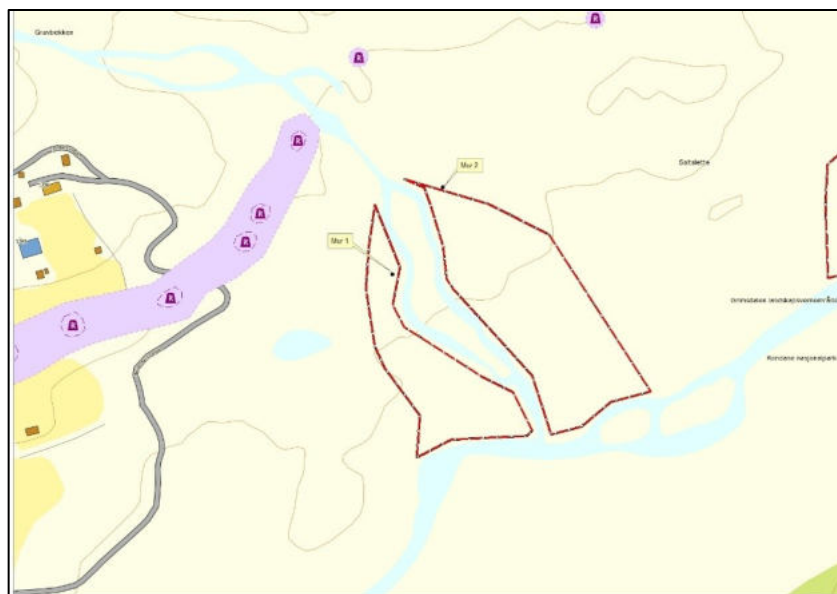
Det store arealet lenger øst ved Haverdalsåa består i hovedsak av lavtliggende og fuktig lyng- og myrterreng. Det ble ikke påvist automatisk fredete eller verneverdige kulturminner i området.

Det østligste omsøkte arealet, nord for og tett ved Haverdalsåe. Vemund Haugom i bildet. Foto: Torill Skillingsaas Nygård.

5. Konklusjon

De omsøkte områdene er overflateregistrert. Det ble ikke påvist automatisk fredete eller verneverdige kulturminner. To mindre rester av mulige murer ble funnet i og ved området. Det var ikke mulig å avklare hvilke strukturer disse kan ha vært deler av.

Kart over de vestligste delene av det omsøkte området, med de to påviste murrestene.

Torill Skillingsaas Nygård
Konservator/arkeolog

Arkivsaksnummer: 2019/19174-14

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 05.03.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	18/2021	17.03.2021

Sak-Grimsdalen LVO-oppfølging av byggetiltak gbnr 86/1 fnr 78 Dovre kommune - Kjellaug Jule og Kjetil Paaske

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre gir tillatelse til et tilbygg på gbnr 86/1 fnr 78. Det gis avslag på oppføring av omsøkt platting, jf. figur 1 i sakfremstillingen. Vedtaket er gjort med hjemmel i verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 bokstav d.

Følgende vilkår gjelder for tillatelsen:

1. Bruksareal (BRA) på tilbygget skal maksimalt være 8 m²
2. Tilbygget skal oppføres i bygningens lengderetning som vist i figur 1 i sakfremstillingen.
3. Farger på kledning skal holdes dempet og mørke, inkludert farger på vindusomramming og sprosser og dør
4. Tilbygget skal ikke medføre terrengtilpasninger utover 0,5 meter
5. Tiltaket skal være gjennomført innen 3 år fra vedtaksdato.
6. Senest 4 uker etter at tiltaket er ferdigstilt skal det sendes foto av alle 4 bygningsfasader samt informasjon om det endelige bebygde arealet (BYA) til hytta etter tiltak er gjennomført. Informasjonen sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, epost sfinpost@statsforvalteren.no.
7. Bygge- og rivningsavfall skal transporteres til godkjent mottak
8. Statens naturoppsyn (SNO) kan utføre kontroll i henhold til vilkårene i tillatelsen og skal ha melding ved oppstart av gjennomføring av tiltakene (Finn Bjormyr tlf. 481 13 674)

Vedtaket er gjort i forhold til verneforskrift og naturmangfoldloven. Andre tillatelser som tiltaket krever, for eksempel fra grunneier eller kommune (plan- og bygningslov), må søker selv sørge for. Vedtaket er basert på opplysninger gitt i søknad. Dersom opplysningene i søknaden skulle vise seg å være uriktige, kan det medføre at vedtaket er ugyldig.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Tillatelse til oppføring av tilbygg 3. juni 2013
- 2 Utdrag fra Statens naturoppsyn kontrollrapport gbnr 86/1 fnr 78
- 3 Tilbakemelding fra tiltakshaver på avvik 10.september 2019
- 4 Notat fra befaring Verkjessetre gbnr 86/1 fnr 78 24.september 2020
- 5 Grimsdalen LVO - videre oppfølging av byggetiltak gbnr 86/1 fnr 78 Dovre kommune - Kjellaug Jule
- 6 Søknad - oppfølging av byggetiltak gbnr 86/1 fnr 78 datert 12.november 2020
- 7 søknad om tilbygg gnr/bnr 86/1/78 - avklaringer og nye tegninger, datert 25.januar 2021
- 8 Eks hytte Grimsdalen_86_1_78_rev jan 21
- 9 Ny hytte Grimsdalen_86_1_78_rev jan 21
- 10 Uttalelse - Grimsdalen LVO - oppfølging av byggetiltak gbnr. 86/1 fnr 78 - Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage

Saksopplysninger

Saken startet allerede i 2013 da nasjonalparkstyret gav tillatelse til oppføring av et tilbygg på gbnr 86/1 fnr.78 i Grimsdalen landskapsvernområde. I 2018 hadde Statens naturoppsyn (SNO) tilsyn på bygninger i verneområdene i Rondane og Dovre, og rapporterte tilbake til forvaltninga at tiltaket på gbnr 86/1 fnr 78 ikke var gjennomført i henhold til tillatelsen og gitte vilkr. Det ble opplyst at det var et avvik mellom det oppgitte areal på hytta etter gjennomføring av tiltak, og det areal som SNO registrerte på tilsynet.

Bilde fra SNO sin rapport som viser gjennomført tiltak i strid med vedtak fra 2013.

Tiltakshaver skrev i sin tilbakemelding om det oppståtte at de ikke var kjent med hvor arealet som var oppgitt i tillatelsen fra nasjonalparkstyret var kommet fra.

Gjennomført tiltak med bilder og tegninger ble oversendt Innlandet fylkeskommune for uttale.

Uttale fra Innlandet fylkeskommune

«Kulturarvenheten har vurdert bygningens utforming, og mener ikke at bygningens karakter når det gjelder utforming er vesentlig endret. Likevel er karakteren totalt sett endret, ettersom arealet er mer enn doblet, og bygningen har blitt vesentlig mer langstrakt. Avviket er såpass stort både fra omsøkte tiltak, retningslinjene i forvaltningsplanen og gitte dispensasjon, at presedensvirkningen av avviket bør vurderes, ettersom kulturlandskapet i området er sårbart for større visuelle endringer.»

Det ble videre gjennomført en befaring på hytta den 24. september 2020 der Dovre kommune, tiltakshaver og sekretariatet var tilstede, jf. notat fra befaring vedlagt saken.

Utdrag fra befaringsnotatet:

«Det ble klart at tiltaket ikke var gjennomført i henhold til vedtakene om tilbygg når det gjaldt fritidsboligen (det gamle budeie bua) knyttet til areal, eksteriør (liten veranda) og romfunksjon (muldo). Dette var også tiltakshaver enig i. Tiltakshaver forklarte dette med at det var sendt inntegninger av den opprinnelige budeiebua som ikke var korrekte i forhold til areal i søknad av 10. april 2013. Tiltakshaver hadde bygd på et areal på 9 m² som ifølge tiltakshaver utgjorde 30% utvidelse av budeiebua slik den var i april 2013. Vedtakene fra både kommunen og nasjonalparkstyret hadde tatt utgangspunkt i oversendte tegninger fra tiltakshaver og vilkår om areal og romfunksjoner hadde disse tegningene som grunnlag. Det ble derfor et avvik på areal mellom det som ble bygd og det vedtakene hadde gitt tillatelse til.»

Det var videre ikke gjennomført endringer på uthuset. På befaringen ble det konkludert med at tiltakshaver må sende ny søknad som må behandles av nasjonalparkstyret og også Dovre kommune ihht plan- og bygningsloven.

Søknad

Det søkes om oppsetting av tilbygg til eksisterende bu/hytte som ligger på Værkjesetra i Grimsdalen. Viser i dette tilfelle til hjemmel i Verneforskrifter for Grimsdalen landskapsvernområde §3 pkt. 1.3d Dispensasjon for tilbygg/ombygging av hytte. Areal tilbygg er 8,30 m²

Viser til vedlagt tegninger med eksisterende og ny plan. Areal for eks./gml bu er 34,01m² og ny plan (eksist. bu med tilbygg) viser et totalt areal på 42,30m².

Vi er godt kjent med at hytta ligger i et landskapsvernområde med de bestemmelser som er knyttet opp mot det, og vi ønsker å gjøre dette påbygget på hytta så skånsomt som mulig og i tråd med bestemmelsene. Hytta ligger i en godt bevart setergrend, der denne hytten ble benyttet som budeiebu.

Vi er en familie på 5 stk. med bl.a. store jakt- og friluftsjakter. Kjetil er fra Dombås, og har i oppveksten vært mye i dalen på jakt. Hytta fremstår idag som tildels lite komfortabel til bruk, og vi kunne tenkt oss bl.a. å utvide slik at vi får bl.a. to soverom (1 soverom idag) og større gang (behov for tørkemuligheter og lager). Videre har vi et sterkt ønske om å oppleve dalen inne fra hytta med oppholdsrom og vindu med utsikt nedover dalen. Eksisterende hytte har to vindu nedover dalen; disse foreslås byttet om, slik at det største vinduet kommer i oppholdsrommet.

Vi ønsker for øvrig å beise hytta i samme farge - og samme farge som ellers dominerer på seterstuene i dalen (mørk brun med hvitt rundt vinduene). Tilbygget skal forøvrig tilpasses bygningsmiljøet i setergrenda med hensyn til eksteriørmessig utforming.

Det eksisterer en selvstendig bod/lager til hytten på 12.1 m². Denne skal bevares; om mulig skifte kledning og vindu/dør i samme form og uttrykk som vedlikeholdstiltak.

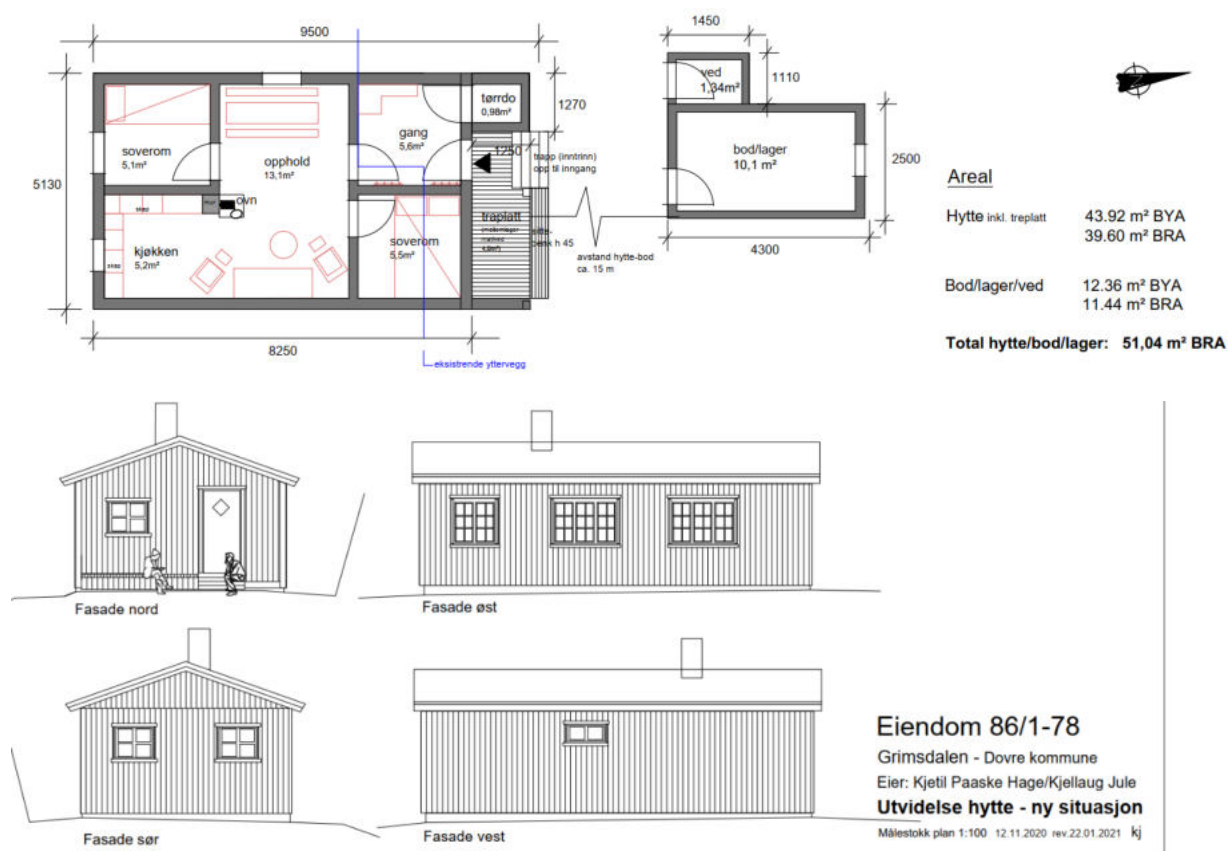
Sekretariatet etterspurte ytterligere opplysninger og fikk tilbakemelding på disse i epost den 25.januar 2021. Det er disse tegningene og opplysningene som er lagt til grunn i nåværende behandling. I epost fra tiltakshaver 25.januar 2021 står følgende:

«Vedlagt ligger justerte tegninger for gammel/eksisterende hytte og ny/utvidelse hytte på eiendommen 86/1-78 i Grimsdalen. Den omtalte og bygde muldoen ligger inne på ny plan for hytta. Det var i utgangspunktet planlagt at denne skulle ligge som en del av vist gangareal for hytta, men av praktiske årsaker med tømning og vedlikehold ble den plassert i et utbygd ytterhjørne for å gjøre den mere tilgjengelig. Samtidig ble dette lille utbygget en skjerm for ytterdør spesielt på vinteren.

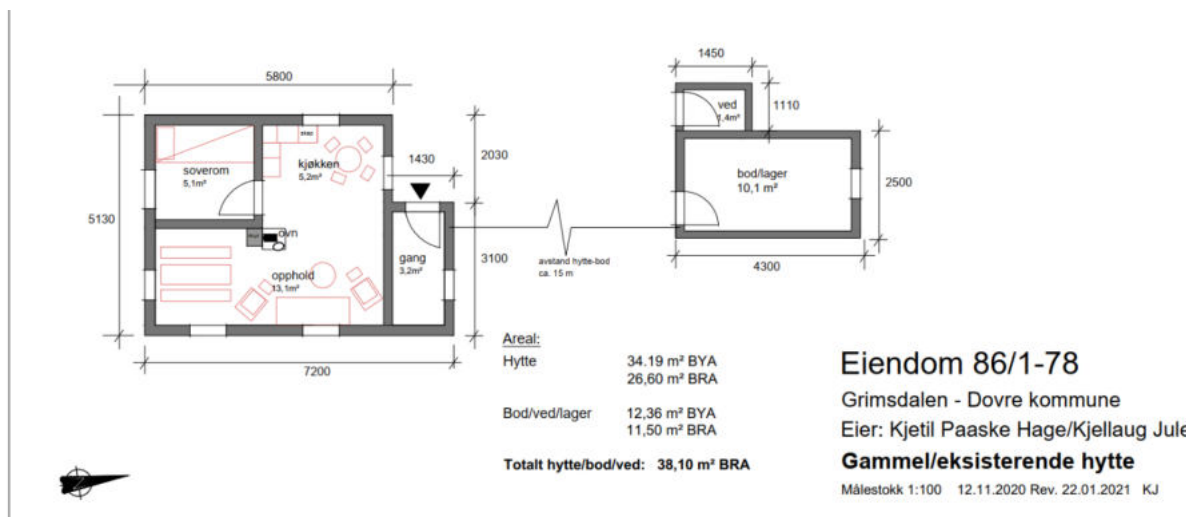
Vi registrer hver sommer når vi ankommer hytten etter vinteren, så bærer det preg av at det har ligger store snøskavler ned fra vestsiden og mye snø inntil/over hytten. Dette ser vi på vridde takrenner og skjevt rekkverk. Et utbygd dohjørne vil klart være med på å beskytte selve inngangen og døra i dette tilfelle.

Forøvrig er følgende justert og lagt til:

1. Riktig areal BYA og BRA for eksisterende hytte og ny/utvidelse hytte; inkl. treplatt for ny/utvidelse hytte.
2. Det totale bruksarealet ligger også inne på tegningene.
3. Det skraverte arealet er en treplatt som er bygd under tekutsticket; på samme høyde som inngangsparti; ca. 50-60 cm over bakkeplan. Denne plattformen benyttes til lager av mat og mellomlager av ved samt tørking av klær og sko ved opphold på hytta.
4. Vi er enige om at eksisterende rekkverk kan tas vekk; selv om vi mener at beskytter inngangspartiet for mye snø og skavler om vinteren.
5. Det skraverte feltet er lagt til BYA og BRA.»

Figur 1: omsøkt nytt tilbygg oversendt i epost 25.januar 2021

Figur 2: Areal, romfunksjoner og bilder av bua/hytta slik den var før gjennomført tilbygg, fra epost 25.januar 2021.

Dovre fjellstyre opplyser i epost av 5.januar 2021 at bua/hytta gnr 86/1 frnr 78 er et fritidsfeste. Bua ble i sin tid oppsatt til ei budeie som tjenestegjorde på flere setrer i området.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for de store verneområdene i Rondaneregionen til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Festeeiendommen der tiltaket er omsøkt ligger i Grimsdalen landskapsvernområde og verneforskriftens § 2 angir følgende formål for vernet:

- *ta vare på et særpregget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,*
- *ta vare på en del av et stort sammenhengende fjellområde, med leveområder villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,*

- sikre viktige og mye brukte trekkområder for villreinen,
- ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I henhold til verneforskriftens § 3 punkt 1.1 er området vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. I medhold av verneforskriftens § 3 punkt 1.3 bokstav d kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til ombygginger og tilbygg til eksisterende bygninger i tråd med forvaltningsplanen.

Forvaltningsplan

s. 38

Utfordringer knyttet til ombygginger og tilbygg er at disse tiltakene kan endre landskapets karakter og dermed verneverdier. Utvidelse av bygningsmasse kan også føre til økt bruk og ferdsel inn i villreinsens leveområde.

s. 42

Søknad om ombygginger og utvidelse vil behandles strengere innenfor nasjonalparkene enn innenfor landskapsvernområdene. Forutsetninger som må oppfylles for at det kan gis dispensasjon for tilbygg/ombygginger er blant annet at:

- Byggetiltaket skal være forankret i konkret behov (som vedplass, do e.l.) som ikke kan dekkes innenfor eksisterende bygningsmasse
- Tilbygget må være vesentlig mindre enn eksisterende grunnflate, svært små buer bør ikke påbygges

Forvaltningsmyndigheten vil kunne stille vilkår om eksteriørmessig utforming, farge og materialvalg av ombyggingen/påbygg i samsvar med tradisjonell byggeskikk eller tilpasset bygningen/bygningsmiljøet for øvrig. Vilkår kan også være begrunnet i landskaphensyn. Montering av eksempelvis vinduer og pipe på bygg som av tradisjon ikke har slike elementer vil vurderes strengt.

s.43

Det vil normalt kunne gis tillatelse til etablering av utedo og vedplass der det ikke finnes tilfredsstillende løsninger på dette i dag. Generelt for hytteområder og fritidshus gjelder følgende:

- Oppsetting av flaggstenger, skinnende takrenner, store vindusflater har ikke tradisjon i området og skal derfor ikke tillates.
- Inngjerding av fritidseiendommer skal ikke tillates.

Ved behandling av søknad om bygging av terrasser/verandaer skal det legges vekt på generelle kulturhistoriske og estetiske vurderinger. Terrassen/verandaen/plattingen bør:

- Søkes lagt så nært bakkenivå som mulig
- Være mindre enn 1/3 av fritidsboligens bebygde areal
- Bygges ut fra en vegg, dersom den ikke følger bakkenivå (og maks ut fra to vegger dersom den anlegges som «plattung»)
- Tillatelse til bygging av plattung/veranda vil ikke bli gitt i seter- kulturlandskapsområder.

Når søknad om ombygging/tilbygg skal behandles vil forvaltningsmyndighetene ta utgangspunkt i følgende retningslinjer:

- Utbedring av eksisterende hus bør prioriteres dersom det er teknisk mulig. Hovedprinsippet bør være å skifte ut minst mulig, dvs. maksimal gjenbruk av materialer. Kun utskiftninger der det er nødvendig for å utbedre/stabilisere skaden.
- Vurder om det er andre hus som er ute av bruk som kan dekke behovet for tilbygg ved at det gis ny funksjon framfor å oppføre nye hus.
- Ta hensyn til den strukturen og målestokken som er på setra/seterområdet eller som bygningen har fra tidligere. Tradisjonen med hensyn til plassering i terreng, form og materialbruk er viktig å videreføre, eksempel panel, takutstikk, tekking og farge. Terrenginngrep må minimaliseres.
- Tilbygg bør underordne seg eksisterende hus, enten ved å videreføre uttrykket eller gjennom å markere at det er nytt. For eksempel kan tilbygg til lafta hus gjerne være i bindingsverk, mens eksisterende hus er utgangspunkt for formen.
- Følg tradisjonen når det er behov for mer areal. Noen steder er det naturlig at lange smale seterhus forlenges. Utvidelse skal skje i lengderetningen. I andre områder er det tradisjon for å oppføre flere mindre, frittstående enheter framfor en stor. Det blir da en avveining mellom at tillatelse til nybygg vil behandles svært restriktivt med hensyn til bestemmelsene i forskriften, og hensynet til tradisjonell byggeskikk som kanskje tilsier at et nytt lite bygg ville være ønskelig ut fra bygningstradisjonen i området.
- Bygningens uttrykk bør primært beholdes. Det bør for eksempel unngås at seterhus eller andre verdifulle bygninger får preg av hytter ved at de oppgraderes til ny standard. Uteplass eller terrasse skal etableres på nivå med terrenget og skal ikke ha rekkverk.

s.44

2. Seterområder/kulturlandskapsområder

Dette er områder der kulturlandskapet og setermiljøene sammen danner et viktig landskapselement. Av vedleggene 4-10 går det frem hvilke områder dette gjelder innenfor Nord-Fron kommune og Sel kommune i Frydalen landskapsvernområde. I tillegg er området ved Steig, Dalsegg, Nysteig og Søre Eldåseter i Sør-Fron kommune alle seter-/kulturlandskapsområder. Hele Grimsdalen landskapsvernområde regnes som seter-/kulturlandskapsområde med unntak av bygninger på Vegaskillet (vist i vedlegg 12). Søknader om tilbygg i disse seter-/kulturlandskapsområdene vil behandles individuelt. I disse områdene er det hovedsakelig setrer som utgjør bygningsmassen, og som brukes til både landbruksog fritidsformål. På enkelte seterstuler er det også bygget fritidsboliger. Eventuelle

tilbygg på fritidsbolig her vil sees i sammenheng med bygningsmassen på resten av setra/selet.

Søknader om ombygging og tilbygg vil bli behandlet ut fra at følgende hensyn vektlegges:

- Hvor reelt er behovet for endringen? Endringer som følge av gjenopptaking av seterdrift eller som følge av endret lovgiving knyttet til husdyrhold/beitebruk/melkeproduksjon/småskalaproduksjon skal forvaltningsmyndigheten i utgangspunktet være positiv til. Tilbygg/ombygging som følger av private behov vil vurderes strengere.
- Ved nærhet til spesielle forhold/verdier som snaufjell, vassdrag, sårbart plante/dyreliv skal søknaden vurderes strengt.
- Tilbygg/ombyggingen skal tilpasses bygningsmiljøet for øvrig med hensyn til eksteriørmessig utforming og plassering i tunet.
- Arealet på nye tilbygg skal søkes minimalisert og bør ikke utgjøre med enn 30 % av arealet til bygningen på vernetidspunktet*.
- En seterstue bør ikke overstige 70 m² tillatt bruksareal (TBRA), mens et kokhus ikke bør overstige 30 m² (TBRA).
- For fritidsboliger i seterområdene vil øvre grense være 65 m² tillatt bruksareal (TBRA).
- Uteplass skal legges på bakken og skal være uten rekkverk. I den ovennevnte rapporten av Raddum er det påpekt at tilbygg ikke bør overstige 10 m². Dersom arealbehovet er større enn dette, kan det være aktuelt å søke å bygge nytt dersom ikke gammelt hus kan endre funksjon. Et tilbygg på 30 % av bygningens areal kan for enkelte bygg kanskje bli for mye i forhold til byggeskikk. Dette må imidlertid vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter verneforskrift og retningslinjer i forvaltningsplan må søknaden også vurderes etter naturmangfoldloven, herunder de miljøretslige prinsippene nedfelt i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jamfør § 7.

Presedens

I byggesaker vil det ofte være en problemstilling at tiltaket isolert sett ikke er særlig problematisk, men at samlet effekt av flere tilsvarende tiltak vil redusere verneverdiene. Også ved enkeltsaker som gjelder små tiltak, må det ses hen til presedensvirkningene ved at andre kan få dispensasjon til tilsvarende tiltak. Dette følger ikke minst av kravene til likebehandling. Presedensvirkninger avhenger for det første av sannsynligheten for at andre vil søke om dispensasjon til tilsvarende tiltak, og for det andre av konsekvensene for verneverdiene og verneformålet av at det blir gitt dispensasjon til tilsvarende tiltak.

Vurdering

Ombygginger og tilbygg på bygninger kan tillates etter søknad og skal i landskapsvernområdene skje i tråd med forvaltningsplanen. Der juridisk bindende bestemmelser i verneforskriften viser direkte til forvaltningsplanen vil dette som regel innebære at forvaltningsplanens bestemmelser er bindene for tiltaket.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølknkletten. NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (§ 8). Grimsdalen har viktige funksjonsområder for villreinstammen i et helårsperspektiv, og det er et villreintrekk som går øst for Verkjessætre nærmere Pundarvangen. Grimsdalen er definert som et nasjonalt viktig kulturlandskap og har stort biologisk mangfold knyttet til kulturlandskapet – som skyldes at det fortsatt er igjen store arealer med artsrik gammel natureng som holdes i hevd ved beite. I den nylig godkjente skjøtselsplanen for Grimsdalen LVO vises det at naturtypen på Verkjessætre er naturbeitemark og slåttemark. Naturbeitemarkene i Grimsdalen er generelt artsrike og har et markant innslag av kravfulle naturengarter og seterplanter.

Hele Grimsdalen landskapsvernområde regnes som seter-/kulturlandspasområde med unntak av bygningene på Vegaskillet. I Raddum 2007 – Seterbygningene verdier og utfordringer - Et hovedfokus på fjellområdene med eksempler fra Grimsdalen i Dovre, er Verkjessætre omtalt: *«Verkjessætre ligger øverst dalbunnen og er en av de første markante setergrendene en kommer til fra vest. På Verkjessætre er alle bygningene låge. Den tette klyngedannelsen er karakteristisk for setergrenda. Bygningene følger opp linjene i landskapet på en naturlig og god måte og preger dette som om de skulle ha vært formet samtidig med det.»*

Fylkeskommunen viser til at omsøkt tilbygg ikke endrer bygningens karakter når det gjelder utforming, men viser til at arealøkning er stor, og at dette vil kunne gi presedens for andre saker, og peker på at landskapet er sårbart for visuelle endringer. Nasjonalparkforvalter gjør oppmerksom på at denne uttalen har lagt til grunn en arealøkning fra 20 m² til 49 m² – noe som baserer seg på opplysninger gitt av søker tidlig i søknadsprosessen i 2013 samt SNO-rapport fra 2018. Nasjonalparkforvalter støtter likevel prinsippet i uttalen – at en arealøkning bør være innefor forvaltningsplanens 30 % av hensynet til presedens og en fremtidig samlet påvirkning av et landskap som er sårbart for visuelle endringer. Det omsøkte tilbygget med platting og fargevalg bidrar til at den eldre budeiabua ligner mer på en fritidsbolig.

Tilbygget vil ikke påvirke vegetasjonen på Verkjessætre negativt.

Bruksareal for de oppgitte romfunksjoner (kjøkken, stue, sovrrom, do og gang) utgjør til sammen 35,4 m² BRA. Arealøkning for disse rommene sammenlignet med bua slik den var før er 8,8 m² som utgjør noe mer enn 30% (30% av areal på 26,6m² = 7,98m²)

Det totale arealet omsøkt etter tilbygg inkludert platting er oppgitt til 39,6 m². Det totale bruksarealet på festetomta etter omsøkt tilbygg er mindre enn 65 m² som er det som er tillatt i seter- og kulturlandskapsområder for fritidsbolig.

Nasjonalparkstyret har tidligere hatt en praksis hvor økning på 30 % på tilbygg har vært styrende. Nasjonalparkforvalter kjenner til én tidligere sak i Frydalen LVO hvor det ble tillatt et tilbygg på eksisterende annekset som utgjorde mer enn 30 % av arealet på bygningen (annekset). Bua på Verkjesætre er i utgangspunktet en liten bu og et tilbygg bør ikke overstige 30 % av eksisterende bygning.

Tilbygget utgjøres i hovedsak av areal til gang og tørrdo. Behovet for et mindre tilbygg for å få fungerende toalettløsninger synes reell da oversendte tegninger ikke viser utedo. At denne funksjonen legges i del av bygningen som ikke grenser til oppholdsrom er hensiktsmessig ut fra hygiene- og luktproblematikk. Ombyggingen i forbindelse med tilbygget legger også opp til at det etableres et soverom til. Utvidelse av bygningsmassen kan føre til økt bruk og ferdsel inn i villreins leveområde og dette skal vurderes. Nasjonalparkforvalter vurderer at det her er snakk om et mindre tilbygg på en relativt liten bu, og at tilbygget ikke medfører at bygningen vil kunne brukes av mange. Omsøkt tiltak isolert sett må kunne sies ha begrenset virkning på villrein. Mulige påvirkninger på naturmangfoldet bør likvel ikke vurderes isolert og bare ut fra et nåtidsperspektiv. Naturmangfoldlovens § 10 skal blant annet forhindre en gradvis forvitring av arters leveområder der inngrepene skjer bit for bit, gjerne over tid, inntil den samlede belastningen er så stor at for eksempel leveområder kan gå tapt.

Presedensvirkning av å tillate tilbygg med de omsøkte funksjoner i denne saken vurderes å være små. Dette fordi bygningen skiller seg ut fra de fleste seterhus og fritidsboliger i området ved at arealet er lite. Tilbygget er videre gjort i lengderetning og følger landskapet. Bygningens karakter anes ikke endret og endrer ikke landskapets art eller karakter.

I verneforskriftens bestemmelser står det at ombygginger/tilbygg skal skje i tråd med forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen er tydelig på at tillatelse til bygging av platting ikke skal bli gitt i seter- og kulturlandskapsområder. Bruksområdet for plattingen som er omsøkt vurderes å kunne dekkes opp av eksisterende funksjoner i uthuset med bruksareal på 11 m² samt det omsøkte, utvidede gangarealet. Nasjonalparkforvalter tilrår at det ikke gis tillatelse til omsøkt platting.

Kunnskapsgrunnet er godt når det gjelder både natur – og kulturmiljø i det konkrete området, (§ 8) og føre-var § 9 blir ikke lagt til grunn. Den samlede belastningen nml § 10, også når en tar høyde for eventuelt andre lignende tiltak gitt de samme forutsetninger, anses å være akseptable. Når det gjelder miljøforsvarlige teknikker sikres dette gjennom vilkårene som er stilt i saken (§§ 11-12).

Konklusjon

Nasjonalparkforvalter tilrår at det gis tillatelse til oppføring av et tilbygg med de oppgitte romfunksjoner. Tilbygget skal ikke overstige 8 m² som er tilnærmet 30 % økning av eksisterende areal.

I tråd med verneforskrift og forvaltningsplan tilrår nasjonalparkforvalter at det gis avslag på omsøkt platting.

Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage

Att: kj-jule@online.no

SAKSBEHANDLER: KARI SVEEN

ARKIVKODE: 2013/2627 - DATO: 03.06.2013

**GRIMSDALEN LANDSKAPSVERNOMRÅDE - DISPENSASJON - TILBYGG HYTTE PÅ VÆRKJESETRA GNR. 86/1 FNR. 78 -
KJELLAUG JULE / KJETIL PAASKE HAGE**

Viser til søknad om mulighet for tilbygg på hytte ved Værkjesetra i Grimsdalen Landskapsvernområde. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har behandla søknaden etter verneforskrifta i møte 31.05.13, og gjort slik

Vedtak:

Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage får med hjemmel i Verneforskrift for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 pkt. 1.3.d) dispensasjon for tilbygg/ombygging av hytte på Værkjesetra gnr. 86 bnr. 1 fnr. 78, i tråd med søknad av 10.04.13.

Tiltaket anses å være i samsvar med forvaltningsplanen, som åpner for tilbygg inntil 30 % av arealet på vernetidspunktet, under forutsetning av at bygningens karakter ikke endres vesentlig. Hytta får etter ombygging/tilbygg et areal på ca 27 m², og vil innordne seg bygningsmiljøet på stedet når det gjelder utforming, materialvalg og fargebruk.

Det tas forbehold om eventuelle merknader fra Dovre fjellstyre og fra Kulturarvenheten i fylkeskommunen. Komplette byggetegning med fasader sendes fylkeskommunen når det fremmes byggesøknad til Dovre kommune.

Viser ellers til vedlagt utskrift av møtebok, sak 15/2013

Vedtaket kan påklages etter bestemmelsene i forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra vedtak er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljøverndepartementet, men sendes Rondane-Dovre Nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Kari Sveen
fungerende nasjonalparkforvalter Rondane-Dovre

Kopi går i e-post til:

- Dovre Fjellstyre
- Dovre kommune
- Fylkesmannen i Oppland
- Oppland fylkeskommune, Kulturarvenheten
- Rådgivende utvalg for nasjonalparker og landskapsvernområder i Rondaneregionen v/Jan Olav Solstad
- Statens naturoppsyn v/ Finn Bjormyr
- Statskog v/ Trond Berger
- Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten
- Direktoratet for naturforvaltning

Arkivsaksnr: 2013/2627-0

Saksbehandler: Kari Sveen

Dato: 24.05.2013

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	15/13	31.05.2013

Grimsdalen landskapsvernområde - Dispensasjon - tilbygg hytte på Værkjesetra gnr. 86/1 fnr. 78 - Kjellaug Jule/Kjetil Paaske Hage

Nasjonalparkforvalters innstilling

Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage får med hjemmel i Verneforskrift for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 pkt. 1.3.d) dispensasjon for tilbygg/ombygging av hytte på Værkjesetra gnr. 86 bnr. 1 fnr. 78, i tråd med søknad av 10.04.13.

Tiltaket anses å være i samsvar med forvaltningsplanen, som åpner for tilbygg inntil 30 % av arealet på vernetidspunktet, under forutsetning av at bygningens karakter ikke endres vesentlig. Hytta får etter ombygging/tilbygg et areal på ca 27 m², og vil innordne seg bygningsmiljøet på stedet når det gjelder utforming, materialvalg og fargebruk.

Det tas forbehold om eventuelle merknader fra Dovre fjellstyre og fra Kulturarvenheten i fylkeskommunen. Komplette byggetegning med fasader sendes fylkeskommunen når det fremmes byggesøknad til Dovre kommune.

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 31.05.2013

Vedtak

Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage får med hjemmel i Verneforskrift for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 pkt. 1.3.d) dispensasjon for tilbygg/ombygging av hytte på Værkjesetra gnr. 86 bnr. 1 fnr. 78, i tråd med søknad av 10.04.13.

Tiltaket anses å være i samsvar med forvaltningsplanen, som åpner for tilbygg inntil 30 % av arealet på vernetidspunktet, under forutsetning av at bygningens karakter ikke endres vesentlig. Hytta får etter ombygging/tilbygg et areal på ca 27 m², og vil innordne seg bygningsmiljøet på stedet når det gjelder utforming, materialvalg og fargebruk.

Det tas forbehold om eventuelle merknader fra Dovre fjellstyre og fra Kulturarvenheten i fylkeskommunen. Komplette byggetegninger med fasader sendes fylkeskommunen når det fremmes byggesøknad til Dovre kommune.

Dokumenter i saken

1. Søknad av 10.04.13 om dispensasjon fra verneforskrift for Grimsdalen LVO m/ vedlegg:
  - Planskisse (vedlegg 1)
  - Fotografier (vedlegg 2)
2. Høringsbrev/e-post av 26.04.13 til Oppland fylkeskommune, med kopi til Statskog og Fjellstyret

Saksopplysninger

Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage har sendt en forespørsel om dispensasjon fra verneforskrift for Grimsdalen landskapsvernområde for tilbygg på eksisterende hytte – tidligere budeiehus – på Værkjesetra. Forespørselen er videresendt til kulturarvenheten i fylkeskommunen, for eventuelle synspunkter på skissert utforming av tilbygget. Det har ikke kommet skriftlig tilbakemelding fra fylkeskommunen, men ved telefonsamtale med saksbehandler gis det uttrykk for at skissert tilbygg synes å harmonere bra med bygningsmiljøet ellers i området. Fylkeskommunen ønsker å få kopi av fullstendige byggetegninger når søker eventuelt går videre og søker kommunen om byggetillatelse.

Om søknaden

Søker har utarbeidet en enkel planskisse for hvordan de kunne tenkt seg å bygge på hytta på Værkjesetra i Grimsdalen, og har vedlagt noen bilder av hytta. Eksisterende hytte er Søknaden begrunnes slik:
«Som tidligere nevnt er vi godt kjent med at hytta ligger i et landskapsvernområde med de bestemmelser som er knyttet opp mot det, og vi ønsker å gjøre dette påbygget på hytta så skånsomt som mulig og i tråd med bestemmelsene.

Vi er en familie på 5 stk. med bl.a. store jakt- og friluftsinnteresser. Kjetil er fra Dombås, og har i oppveksten vært mye i dalen på jakt.

Hytta fremstår idag som tildels lite komfortabel til bruk, og vi kunne tenkt oss bl.a. å utvide slik at vi får bl.a. to soverom (1 soverom idag) og større gang (behov for tørkemuligheter og lager).

Videre har vi et sterkt ønske om å oppleve dalen inne fra hytta med oppholdsrom og vindu med utsikt nedover dalen. Eksisterende hytte har to vindu nedover dalen; disse foreslås byttet om, slik at det største vinduet kommer i oppholdsrommet.

Vi ønsker forøvrig å beise hytta i samme farge - og samme farge som ellers dominerer på seterstuene i dalen (mørk brun med hvitt rundt vinduene).

Håper på positiv tilbakemelding for videre behandling i styret 31. mai.»

Verneforskrift

Følgende bestemmelser i verneforskriften er relevante for det omsøkte byggetiltaket:

«§ 3. Vernebestemmelser

1.1. Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som vegbygging, oppføring av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

d) Ombygginger og tilbygg til eksisterende bygninger i tråd med forvaltningsplan.»

Forvaltningsplan

Hytta ligger i seterlandskapet i Grimsdalen, med status som nasjonalt verdifullt kulturlandskap.

Forvaltningsplanen har følgende føringer for bygningsmiljø og kulturlandskap (understreka tekst; det som er særlig relevant for søknaden):

«2. Seterområder/kulturlandskapsområder

Dette er områder der kulturlandskapet og setermiljøene sammen danner et viktig landskapselement. Av vedleggene 4-10 går det frem hvilke områder dette gjelder innenfor Nord-Fron kommune og Sel kommune i Frydalen landskapsvernområde. I tillegg er området ved Steig, Dalsegg, Nysteig og Søre Eldåseter i Sør-Fron kommune alle seter-/kulturlandskapsområder. Hele Grimsdalen landskapsvernområde regnes som seter-/kulturlandskapsområde med unntak av bygninger på Vegaskillet (vist i vedlegg 12).

Søknader om tilbygg i disse seter-/kulturlandskapsområdene vil behandles individuelt. I disse områdene er det hovedsakelig setrer som utgjør bygningsmassen, og som brukes til både landbruks- og fritidsformål. På enkelte seterstuler er det også bygget fritidsboliger. Eventuelle tilbygg på fritidsbolig her vil sees i sammenheng med bygningsmassen på resten av setra/selet.

Søknader om ombygging og tilbygg vil bli behandlet ut fra at følgende hensyn vektlegges:

- *Hvor reelt er behovet for endringen? Endringer som følge av gjenopptaking av seterdrift eller som følge av endret lovgiving knyttet til husdyrhold/beitebruk/melkeproduksjon/ småskalaproduksjon skal forvaltningsmyndigheten i utgangspunktet være positiv til.*
- *Tilbygg/ombygging som følger av private behov vil vurderes strengere.*
- *Ved nærhet til spesielle forhold/verdier som snauffjell, vassdrag, sårbart plante/dyreliv skal søknaden vurderes strengt.*
- *Tilbygg/ombyggingen skal tilpasses bygningsmiljøet for øvrig med hensyn til eksteriørmessig utforming og plassering i tunet.*
- *Arealet på nye tilbygg skal søkes minimalisert og bør ikke utgjøre med enn 30 % av arealet til bygningen på vernetidspunktet*.*
  - *En seterstue bør ikke overstige 70 m² tillatt bruksareal (TBRA), mens et kokhus ikke bør overstige 30 m² (TBRA).*
  - *For fritidsboliger i seterområdene vil øvre grense være 65 m² tillatt bruksareal (TBRA).*
  - *Uteplass skal legges på bakken og skal være uten rekkverk.*

I den ovennevnte rapporten av Raddum er det påpekt at tilbygg ikke bør overstige 10 m². Dersom arealbehovet er større enn dette, kan det være aktuelt å søke å bygge nytt dersom ikke gammelt hus kan endre funksjon. Et tilbygg på 30 % av bygningens areal kan for enkelte bygg kanskje bli for mye i forhold til byggeskikk. Dette må imidlertid vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

-----

3. Hytteområder /fritidshus

På vernetidspunktet var det innenfor Frydalen LVO og deler av Grimsdalen LVO (Vegaskillet) etablert mange hytter. Nærområdene til disse hyttene har ofte ingen spesielle verneverdier, men hyttene ligger i et større landskapsrom med store estetiske verdier. I tillegg har området ved Vegaskillet spesielle villreininteresser. Dette er noe av bakgrunn for opprettelsen av disse landskapsvernområdene og at hyttene her får en strengere forvaltning enn tilsvarende hytter utenfor landskapsvernområdene, men mer liberale retningslinjer enn bygninger som brukes til fritidsformål innenfor seter kulturlandskapsområdene og områder med andre spesielle bygningsmiljøer.»

Vurdering

Hver byggesøknad må behandles individuelt av nasjonalparkstyret, og en kan ikke gå ut over rammer satt i verneforskrift og forvaltningsplan. Øvre arealgrense for fritidshus er 65 m², men det er ingen automatikk at en får bygge så stort. Avhengig av størrelsen i utgangspunktet (inntil 30 % økning i forhold til byggets areal på vernetidspunktet), og at det i viktige kulturlandskapsområder blir vektlagt at bygningens uttrykk ikke skal endres vesentlig. Utforming blir også tillagt vekt - se forvaltningsplanen. I tradisjonsrike bygningsmiljøer vil en rådføre seg med kulturvern faglig kompetanse i fylkeskommunen

Hytta/budeiehuset er i utgangspunktet ei lita bu på rundt 20 m². Foreslått utbygging gir et samla areal på 26,145 m² (6,3m x 4,15m). Det er i tillegg et enkelt uthus på 9 m² til hytta. Utbygginga blir vurdert å være i tråd med forvaltningsplanen, som åpner for tilbygg inntil 30 % av byggets areal på vernetidspunktet. Utforming er godt i samsvar med byggeskikken på stedet, og innbygginga av «huken» på hjørnet gir hytta ei form som er mer i samsvar med tradisjonell bygningsform i området. Småskalapreget beholdes, og foreslått ombygging gjør at hytta blir litt romsligere og mer funksjonell uten at volumet økes i vesentlig grad.

Hensynet til villrein er en viktig del av verneformålet i Grimsdalen landskapsvernområde, og kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt – jf. Naturmangfoldlova § 8. Når det gjelder villrein foreligger NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med ny regional plan for villreinen i Rondane og Sølknletten. NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området. I tillegg foreligger ferske data fra GPS-prosjektet i perioden 2009–2013. Et mindre tilbygg vil ikke redusere landskapsverdiene eller endre bruken av hytta slik at det medfører økt ferdsel i villreinområdet. Hytta får riktignok et ekstra soverom, men det vil fortsatt være ei svært enkel bu som bare vil ha plass til én familie, og en kan ikke se at tiltaket vil kunne bidra til økt ferdsel inn i villreinområdet. Tiltaket holdes innen rammer gitt i forvaltningsplanen, og vil ikke bidra til å overskride akseptabelt nivå for samla belastning på økosystemet (§ 10). Konsekvenser av tiltaket er kjent, og en kan ikke se at føre-var-prinsippet (§ 9) må anvendes her. §§ 11 og 12 anses ikke som relevante i denne saka.

Konklusjon

Saksbehandler vurderer det slik at et beskjedent tilbygg på eksisterende hytte/budeiehus ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, og er innen rammer fastsatt i forvaltningsplanen som åpner for tilbygg inntil 30 % av arealet på vernetidspunktet, under forutsetning av at bygningens karakter ikke endres vesentlig.

Det tas forbehold om eventuelle merknader fra Dovre fjellstyre og fra Kulturarvenheten i fylkeskommunen. Komplette byggetegning med fasader sendes fylkeskommunen når det fremmes byggesøknad til Dovre kommune.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
Postboks 987
2626 LILLEHAMMER

Trondheim, 31.01.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/2256

Saksbehandler:
Finn Bjørnmyr

Kontroll byggesaker 2018 - verneområder Rondane

Statens naturoppsyn har gjennomført bygningskontroll av tillatelser knyttet til tekniske anlegg fra 2012 til 2018 gitt av Dovre-Rondane nasjonalpark styre. Vedlagt oversendes rapporter fra kontroll Rondane nasjonalpark, Myldingi naturreservat, Grimsdalen landskapsvernområde og Frydalen landskapsvernområde.

Antall kontrollerte	Ikke gjennomført	I tråd med tillatelse	Avvik
42	6	25	11

Totalt er 42 tillatelser kontrollert. Det er avvik i 11 av sakene. Dette utgjør 25% av sakene. Alle sakene er lagt inn i verneområdeloggen og kan i tillegg hentes der. Vi ber Rondane-Dovre nasjonalparkstyret og følge opp disse sakene å vurdere om det er aktuelt å kreve retting. Dersom det blir krav om retting er det for vår kontroll nyttig at det blir satt en tidsfrist.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

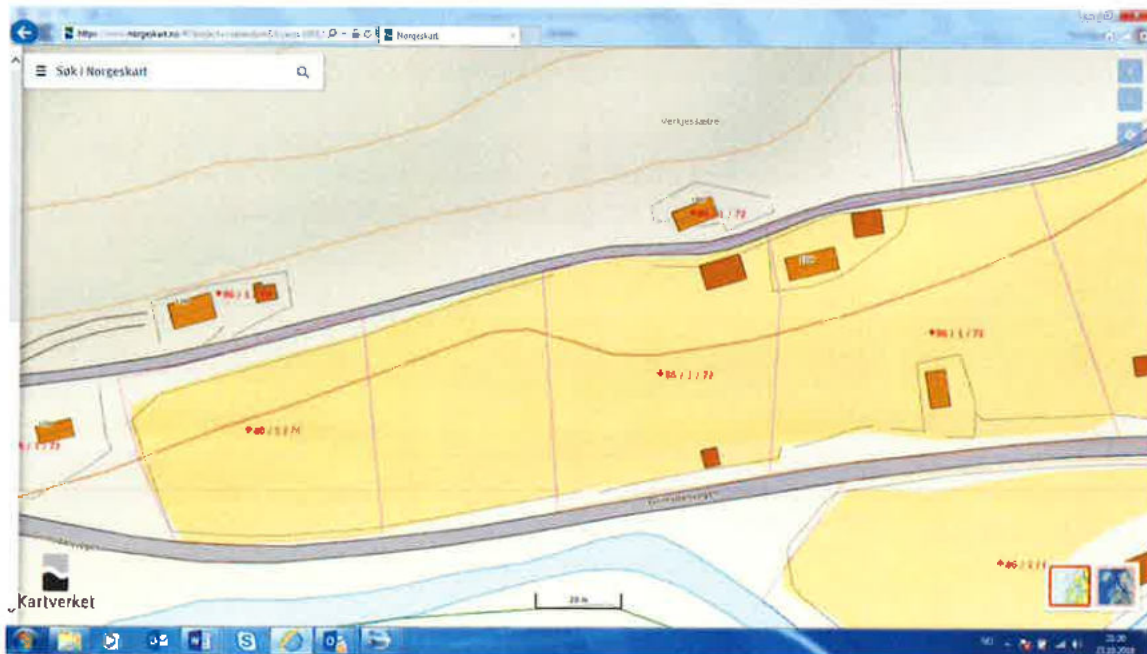
Heidi Ydse
seksjonsleder

Finn Bjørnmyr
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no

1. Grimsdalen landskapsvernområde – Dispensasjon tilbygg på hytte Værkjesetra GNR 86/1 FNR78 – Dovre kommune

I sak 2013/2627 ble det gitt tillatelse til å ombygging/tilbygg til hytte. Hytta skal være på ca 27 m² etter ombygging. I tillegg skal det være et uthus på ca 9 m² på hytta.

Kontroll ble utført den 19.06.18.

Uthus målte 3,60 x 4,30 m. Totalt 15,48 m²

Hytte målte 9,50 m x 5,20m. Totalt 49,4 m²

Sammendrag:

Begge husene er betydelig større enn det som er omsøkt og opplyst om i søknaden. Hytta skal være etter utbyggingen på 27 m², men er på 49 m². Mens uthuset skal være 9 m² men er på 15m².

Rondane – Dovre Nasjonalparkstyre
v/Eirin Berge, nasjonalparkforvalter
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinhusvegen 33
2661 HJERKINN

Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage
Melbygrenda 164
7357 SKAUN

Melbylykkja 10.09.2019

Tilbakemelding på avvik SNO, sak 2019/5782: **Grimsdalen LVO - Oppfølging av kontroll med byggetiltak – Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage**

Viser til deres e-post datert 14.08.2019 med vedlegg vedr. kontroll av vår hytte i Grimsdalen, Værkjesetra 86/1/78 i Dovre kommune og vedlegg om Kontroll byggesaker 2018 – verneområder Rondane.

Med utdrag fra vedlegg 1 om kontroll av vår hytte står følgende:

Saken gjelder:

Forvaltningsmyndighetene er gjennom bygningskontrollen gjennomført av SNO blitt kjent med følgende:

- Rondane-Dovre nasjonalparkstyre: Hytta sitt areal etter gjennomført tiltak er i henhold til rapport fra SNO 49,4 m² (BYA) mens i vedtaket fra nasjonalparkstyret datert 31.5.2013 fremkommer det at areal på hytta etter tilbygg skal være 27 m². Vedtaket har tatt utgangspunkt i søknad med tegninger fra tiltakshaver datert 10.4.2013.
- Dovre kommune: Hytta som står der er bygd i henhold til tegninger mottatt hos Dovre kommune juni 2013, med unntak av innbygd bod/uthus på verandapartiet i front. I tillegg kan det virke for at det er gjort bygningsmessige endringer på eksisterende uthus uten at kommunen har hatt dette til behandling.

Det kan ut fra det som står over synes som om tilbygget til hytta er bygd i strid med vedtaket fra nasjonalparkstyret og delvis i strid med byggetillatelse fra Dovre kommune. Rammene i vedtaket som er gjort etter verneforskriften er bindende for videre behandling og dermed også for byggesaken etter plan- og bygningsloven. Det stilles videre spørsmål om endringer som synes gjort på uthuset.

Vi har følgende kommentarer:

Nedenfor viser vi utdrag fra saksprotokoll i Rondane – Dovre nasjonalstyre av 31.05.2013

ST 15/13 Grimsdalen landskapsvernområde - Dispensasjon - tilbygg hytte på Værkjasetra gnr. 86/1 fnr. 78 - Kjellaug Jule/Kjetil Paaske Hage

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 31.05.2013

Vedtak

Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage får med hjemmel i Verneforskrift for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 pkt. 1.3.d) dispensasjon for tilbygg/ombygging av hytte på Værkjasetra gnr. 86 bnr. 1 fnr. 78, i tråd med søknad av 10.04.13.

Tiltaket anses å være i samsvar med forvaltningsplanen, som åpner for tilbygg inntil 30 % av arealet på vernetidspunktet, under forutsetning av at bygningens karakter ikke endres vesentlig. Hytta får etter ombygging/tilbygg et areal på ca 27 m², og vil innordne seg bygningsmiljøet på stedet når det gjelder utforming, materialvalg og fargebruk.

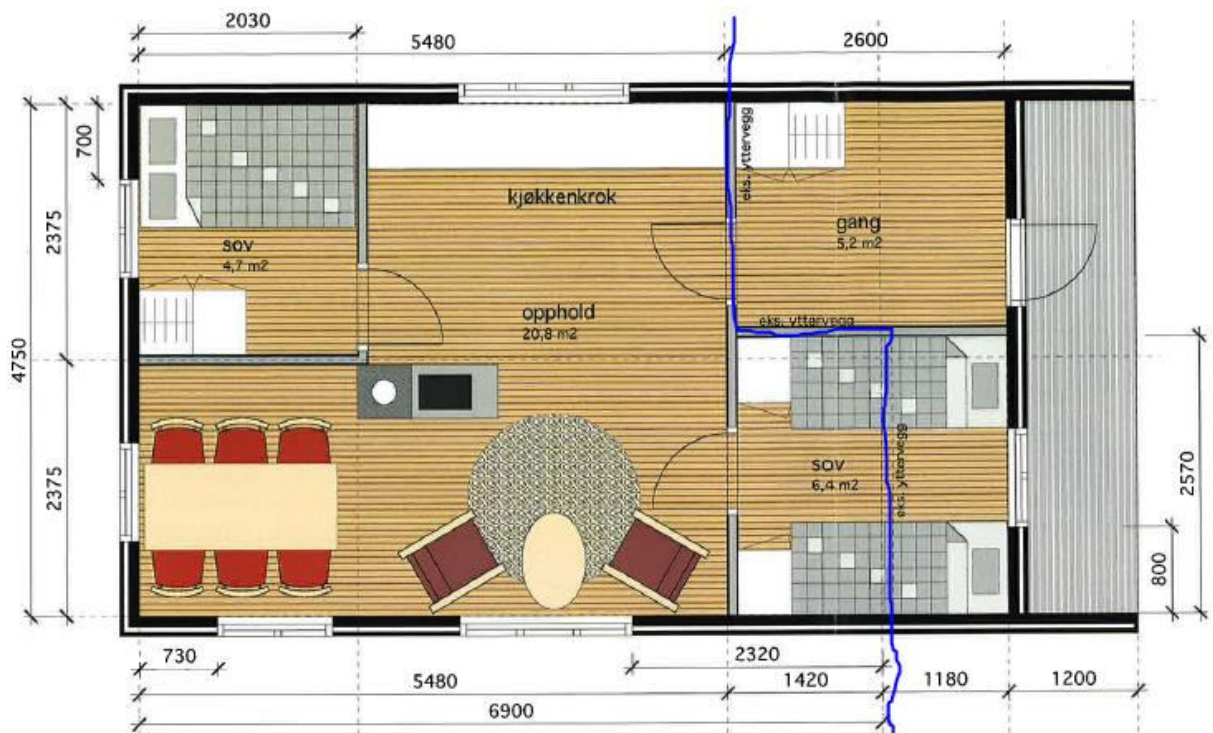
Det tas forbehold om eventuelle merknader fra Dovre fjellstyre og fra Kulturarvenheten i fylkeskommunen. Komplette byggetegning med fasader sendes fylkeskommunen når det fremmes byggesøknad til Dovre kommune.

Punkt 1

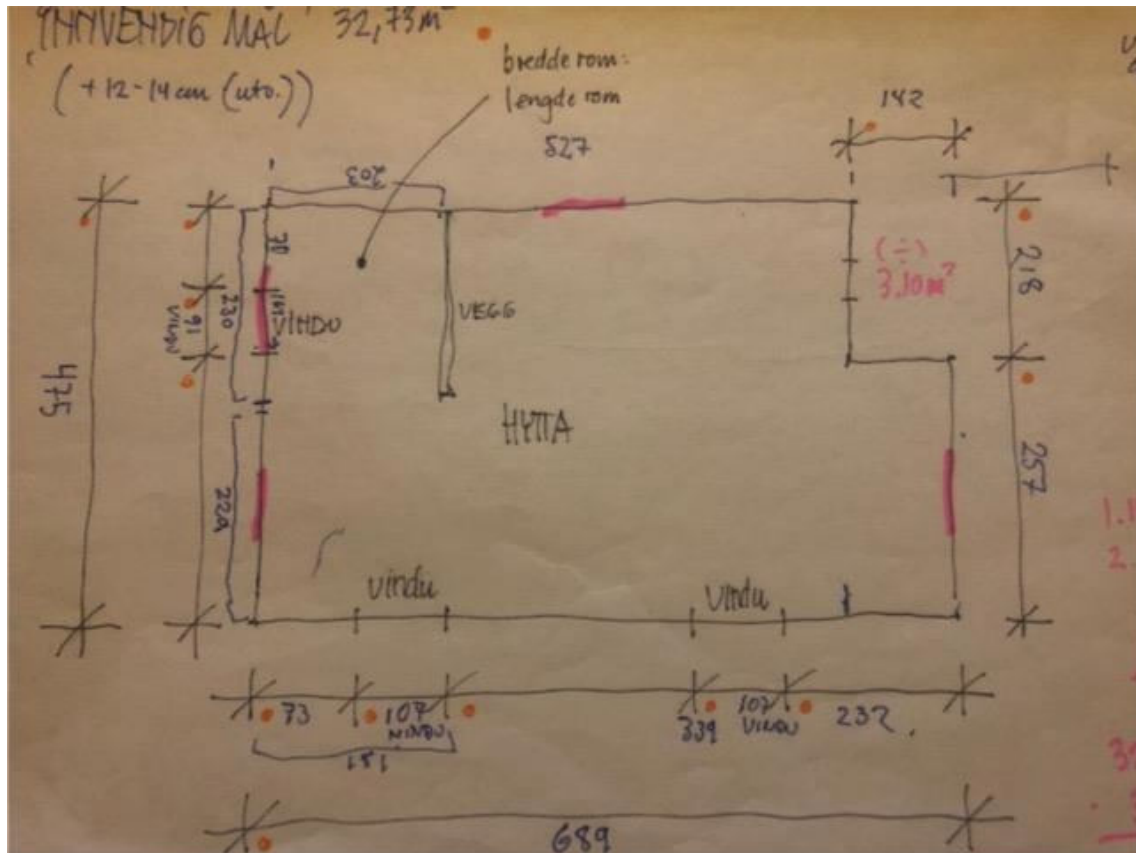
Av innsendte tegninger til godkjenning vedr. vårt tilbygg på hytta, er det overensstemmelse mellom godkjent tilbygg og det totale arealet av hytta som er oppgitt i vedtaket. Beklager; dette har vi dessverre ikke registrert før no, men uansett viser tegningene som ble sendt over som vedlegg til søknaden helt andre areal og målsettinger. Hvor arealet 27m² er kommet fra, vet vi ikke.

Målene som står i plantegningen under, er slik vi har bygd hytten og etter vedtak fattet i Nasjonalstyret.

Dette er plan over hytta (ikke i målestokk) slik den er bygd og som var tegningen vedlagt til søknaden om tilbygg. Blå strek i plantegning viser gammel yttervegg; d.v.s. at gang og deler av soverom utgjør tilbygg. Alle målene stemmer i h.t. oppmåling av hytten foretatt av eierne; se kopi av arkivert oppmåling under.

Punkt 2

Angående bod/uthus er det ikke foretatt noen form for utbygging/tilbygg. Her er det kùn satt inn nytt vindu og ny dør, og antagelser er uriktig.

Vi har vært faglig bevisst og avgrenset i våre tiltak med tanke på omgivelsene og landskapsvernet, noe som vår søknad om tilbygg med planer viser. Dette har vi fulgt opp, og vår hytte med uthus fremstår som en del av det helhetlige setermiljøet i Værkjasetra.

Vi avventer en positiv tilbakemelding på deres oppfølging av kontroll med byggetiltak.

Mvh

Kjellaug Jule/Kjetil Paaske Hage

Tlf. 48009917/97749780

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinhusvegen 33
2661 Hjerkin

Postadresse
Postboks 987
2626 Lillehammer

Kontakt
Tlf: +47 948 50 236
Tlf: +47 916 23 715
fmoppost@fylkesmannen.no

Notat - befaring på gbnr 86/1 fnr 78 i Dovre kommune, Grimsdalen LVO

Tilstede på befaringen den 24.september 2020:

Bernhard Svendsgård, Dovre kommune

Kjetil Paaske Hage, tiltakshaver

Eirin Berge, nasjonalparkforvalter, Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Bakgrunn

Bakgrunnen for befaringen var rapport fra Statens naturoppsyn som sommeren 2018 avdekket forhold med gjennomført byggetiltak som ikke var i tråd med gitt vedtak fra nasjonalparkstyre. Tiltaket viste seg å heller ikke være i tråd med vedtak fra Dovre kommune som er plan- og bygningslovs myndighet, og i dialog med kommunen ble det sendt en henvendelse til tiltakshaver om det oppståtte.

Tiltakshaver gav i brev tilsvar, og kommunen og nasjonalparkforvalter mente at det ville være ryddig med en befaring på stedet for sammen å se på forholdene.

Befaringen og konklusjon

Oppmøte på Verkjessetra torsdag 24.september 2020 der Dovre kommune, nasjonalparkforvalter og tiltakshaver var tilstede.

Det ble klart at tiltaket ikke var gjennomført i henhold til vedtakene om tilbygg når det gjaldt fritidsboligen (det gamle budeie bua) knyttet til areal, eksteriør (liten veranda) og romfunksjon (muldo). Dette var også tiltakshaver enig i. Tiltakshaver forklarte dette med at det var sendt inn tegninger av den opprinnelige budeiebua som ikke var korrekte i forhold til areal i søknad av 10.april 2013. Tiltakshaver hadde bygd på et areal på 9 m2 som ifølge tiltakshaver utgjorde 30% utvidelse av budeiebua slik den var i april 2013.

Vedtakene fra både kommunen og nasjonalparkstyret hadde tatt utgangspunkt i oversendte tegninger fra tiltakshaver og vilkår om areal og romfunksjoner hadde disse tegningene som

grunnlag. Det ble derfor et avvik på areal mellom det som ble bygd og det vedtakene hadde gitt tillatelse til.

Når det gjelder romfunksjoner var det i tilbygget som var oppført en muldo som ikke var vist eller omtalt i søknad om tiltak fra 2013. Den mindre verandaen som var lagt inn under takutstikket med et rekkverk var ikke omsøkt, og tiltakshaver gav uttrykk for at rekkverk og veranda var ønskelig å fjerne.

Tiltakshaver hadde ikke gjort noen arealutvidelser på uthuset etter overtakelsen av eiendommen i 2012, kun byttet et vindu. Dette ble bekreftet under befaringen.

Konklusjonen blir at tiltakshaver må søke om tilbygget på fritidsboligen/budeiebua på nytt. Det må sendes inn korrekte arealtegninger av opprinnelig bygning, omsøkt nytt areal, romfunksjoner og fasadetegninger. Både Dovre kommune og nasjonalparkstyret må behandle saken på nytt etter de respektive lovverk og retningslinjer.

Det er tilstrekkelig at en søknad sendes til fminpost@fylkesmannen.no og merkes med «Til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre» så sørger vi for videreformidling til Dovre kommune.

Det understrekes at tiltakshaver må sette seg inn i vedtak som gjøres av både kommune og forvaltningsmyndighet for verneområdet og er også ansvarlig for at dokumentasjonen som sendes inn i tilknytning til søknad oppgir rett informasjon.

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 09
fminpost@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

Kjellaug Jule

7357 SKAUN

Epost: kj-jule@online.no

Saksbehandler Eirin Berge

Vår ref. 2019/19174-9 432.2

Deres ref.

Dato 09.10.2020

Grimsdalen LVO - videre oppfølging av byggetiltak gbnr 86/1 fnr 78 Dovre kommune - Kjellaug Jule

Viser til tidligere oversendte rapporter, tilbakemeldinger og uttaler knyttet til byggetiltak på gbnr 86/1 fnr 78 i Dovre kommune, Grimsdalen landskapsvernområde.

Det ble gjennomført en befarings på eiendommen den 24.september 2020. Vedlagt ligger et endelig notat fra befaringsen.

Vi ber om at det fremmes ny søknad om byggetiltak der tegninger inneholder korrekt arealinformasjon hva gjelder både tidligere bu (før tilbygg) og med nytt tilbygg. Tidligere og nye romfunksjoner må vises, og nye fasadetegninger må legges ved (se gjerne www.dibk.no for hva en søknad ihht pbl skal inneholde), jf også vedlagte notat.

Både Dovre kommune og nasjonalparkstyret må vurdere det omsøkte byggetiltaket på nytt i henhold til Plan- og bygningslov, verneforskrift og retningslinjer. Det er likevel tilstrekkelig at søknaden sendes til: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, fminpost@fylkesmannen.no. Oppgi gjerne ref 2019/19174.

Frist for å levere inn søknad settes til 13.november 2020.

Eventuelle nødvendig avklaringer mot grunneier er tiltakshavers eget ansvar.

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturresevat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Mydingi, Veslehjerkinntjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Med hilsen

Eirin Berge
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

1 Notat fra befaringsrapport den 24.9. 2020 på gbnr 86/1 fnr 78 Dovre kommune

Kopi til:

Dovre kommune	Kongsvegen 4	2662	DOVRE
Statskog			
Trond Stensby			
Dovre fjellstyre	Furumoen 3	2662	DOVRE

Rondane – Dovre Nasjonalparkstyre
v/Eirin Berge, nasjonalparkforvalter
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 HJERKINN

Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage
Melbygrenda 164
7357 SKAUN

Melbylykkja 12.11.2020

Sak 2019/19174 Byggesøknad – søknad om tilbygg til eksisterende bu/hytte på adresse Grimsdalsveien 1340 – gnr. 86/1 fnr. 78, Værkjesetra, Grimsdalen – Dovre kommune

Søker: Kjetil Paaske Hage/Kjellaug Jule

Det søkes om oppsetting av tilbygg til eksisterende bu/hytte som ligger på Værkjesetra i Grimsdalen. Viser i dette tilfelle til hjemmel i Verneforskrifter for Grimsdalen landskapsvernområde §3 pkt. 1.3d Dispensasjon for tilbygg/ombygging av hytte. Areal tilbygg er 8,30 m²

Viser til vedlagt tegninger med eksisterende og ny plan. Areal for eks./gml bu er 34,01m² og ny plan (eksist. bu med tilbygg) viser et totalt areal på 42,30m².

Vi er godt kjent med at hytta ligger i et landskapsvernområde med de bestemmelser som er knyttet opp mot det, og vi ønsker å gjøre dette påbygget på hytta så skånsomt som mulig og i tråd med bestemmelsene. Hytta ligger i en godt bevart setergrend, der denne hytten ble benyttet som budeiebu.

Vi er en familie på 5 stk. med bl.a. store jakt- og friluftsinnteresser. Kjetil er fra Dombås, og har i oppveksten vært mye i dalen på jakt.

Hytta fremstår idag som tildels lite komfortabel til bruk, og vi kunne tenkt oss bl.a. å utvide slik at vi får bl.a. to soverom (1 soverom idag) og større gang (behov for tørkemuligheter og lager).

Videre har vi et sterkt ønske om å oppleve dalen inne fra hytta med oppholdsrom og vindu med utsikt nedover dalen. Eksisterende hytte har to vindu nedover dalen; disse foreslås byttet om, slik at det største vinduet kommer i oppholdsrommet.

Vi ønsker for øvrig å beise hytta i samme farge - og samme farge som ellers dominerer på seterstuene i dalen (mørk brun med hvitt rundt vinduene). Tilbygget skal forøvrig tilpasses bygningsmiljøet i setergrenda med hensyn til eksteriørmessig utforming.

Det eksisterer en selvstendig bod/lager til hytten på 12.1 m². Denne skal bevares; om mulig skifte kledning og vindu/dør i samme form og uttrykk som vedlikeholdstiltak.

Håper på positiv tilbakemelding på søknaden om tilbygg.

Mvh

Kjellaug Jule/Kjetil Paaske Hage

Melbygrenda 164, 7357 Skaun

kj-jule@online.no/k-paahag@online.no

Tlf. 48009917/97749780

Vedlegg: Plan gammel/eksisterende hytte
                  Plan/fasadetegninger – tilbygg til eksisterende hytte

Fra: Kjellaug Jule[kj-jule@online.no]
Sendt: 25. jan 2021 16:41:16
Til: Berge, Eirin
Tittel: Re: Ny søknad om tilbygg gnr/bnr 86/1/78 - avklaringer

---

Hei

Vedlagt ligger justerte tegninger for gammel/eksisterende hytte og ny/utvidelse hytte på eiendommen 86/1-78 i Grimsdalen.

Den omtalte og bygde muldoen ligger inne på ny plan for hytta. Det var i utgangspunktet planlagt at denne skulle ligge som en del av vist gangareal for hytta, men av praktiske årsaker med tømning og vedlikehold ble den plassert i et utbygd ytterhjørne for å gjøre den mere tilgjengelig. Samtidig ble dette lille utbygget en skjerm for ytterdør spesielt på vinteren. Vi registrer hver sommer når vi ankommer hytten etter vinteren, så bærer det preg av at det har ligger store snøskavler ned fra vestsiden og mye snø inntil/over hytten. Dette ser vi på vridde takrenner og skjevt rekkverk. Et utbygd dohjørne vil klart være med på å beskytte selve inngangen og døra i dette tilfelle.

Forøvrig er følgende justert og lagt til:

1. Riktig areal BYA og BRA for eksisterende hytt og ny/utvidelse hytte; inkl. treplatt for ny/utvidelse hytte.
2. Det totale bruksarealet ligger også inne på tegningene.
3. Det skraverte arealet er en treplattung som er bygd under tekutstikket; på samme høyde som inngangsparti; ca. 50-60 cm over bakkeplan. Denne plattingen benyttes til lager av mat og mellomlager av ved samt tørking av klær og sko ved opphold på hytta.
4. Vi er enige om at eksisterende rekkverk kan tas vekk; selv om vi mener at beskytter inngangspartiet for mye snø og skavler om vinteren.
5. Det skraverte feltet er lagt til BYA og BRA.

Håper dette gir et bedre grunnlag for behandling av vår søknad.

Hører fra dere,

mvh

Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage

48009917/97749780

Den 04.01.2021 15:52, skrev Berge, Eirin:

Til Kjellaug Jule og Kjetil Paaske Hage,

Det vises til tidligere dialog og brev herunder befaringsnotat fra befaring med Kjetil Paaske Hage, Dovre kommune og nasjonalparkforvalter den 24.september 2020. I notatet fra befaringen står det følgende:

«Når det gjelder romfunksjoner var det i tilbygget som var oppført en muldo som ikke var vist eller omtalt i søknad om tiltak fra 2013. Den mindre verandaen som var lagt inn under takutstikket med et rekkverk var ikke omsøkt, og tiltakshaver gav uttrykk for at rekkverk og veranda var ønskelig å fjerne.»

I ny søknad fra dere som ble journalført hos oss den 17.november 2020 var det lagt ved nye tegninger til tilbygget. For å forsikre oss om at saken er tilstrekkelig opplyst og for å unngå videre misforståelser/tolkninger, ber vi om en avklaring av følgende:

1. Dere har oppgitt at nytt areal for bua er 42,3 m2 og at den gamle bua før tilbygget var 34 m2. Vi legger til grunn at dette er bebygd areal (BYA) og ikke bruksareal ettersom oversendte tegninger viser ytre mål. Vi ber om at arealangivelsen også angis i bruksareal (BRA) som et samlet tall både før tilbygg og etter tilbygg på bua og ikke

- kun for det enkelte romfunksjon som vist på oversendte tegninger.
2. Det totale bruksarealet på eiendommen (hytte+ anneks + vedoppbevaring) etter tilbygg oppgis.
  3. Hvilken funksjon har skravert areal i tegningen under (oransje skravur)?
  4. Fasadetegning nord viser rekkverk – dette er ikke i tråd med hva som ble formidlet av tiltakshaver på befaringen, jf. over. Ber kom en kommentar til dette
  5. Arealet som er skravert i tegningene må legges til både BRA og BYA dersom dette ihht TEK 17 inkluderes

Fra TEK 17:

Bebygd areal er det areal som bygningen opptar av terrenget, inkludert bygningsdeler utenfor fasadelivet som har betydning for bruken av underliggende terreng. Bygningsdeler utenfor fasadelivet måles fra konstruksjonens utside. Slike bygningsdeler kan være terrasse, balkong og takoverbygg,

Areal under takutstikk på inntil 1,0 meter skal ikke medregnes i bruksarealet for åpent overbygd areal. For bygninger med takutstikk mer enn 1,0 meter ut fra fasaden skal det arealet som ligger mer enn 1,0 meter innenfor takutspringet legges til bruksarealet når takutstikket ligger mindre enn 5,0 meter over planert terreng.

Vi tar sikte på at saken behandles i nasjonalparkstyrets møte som blir i februar dersom etterspurt tilleggsinformasjon sendes over så snart som mulig.

Med vennlig hilsen

Eirin Berge

Nasjonalparkforvalter

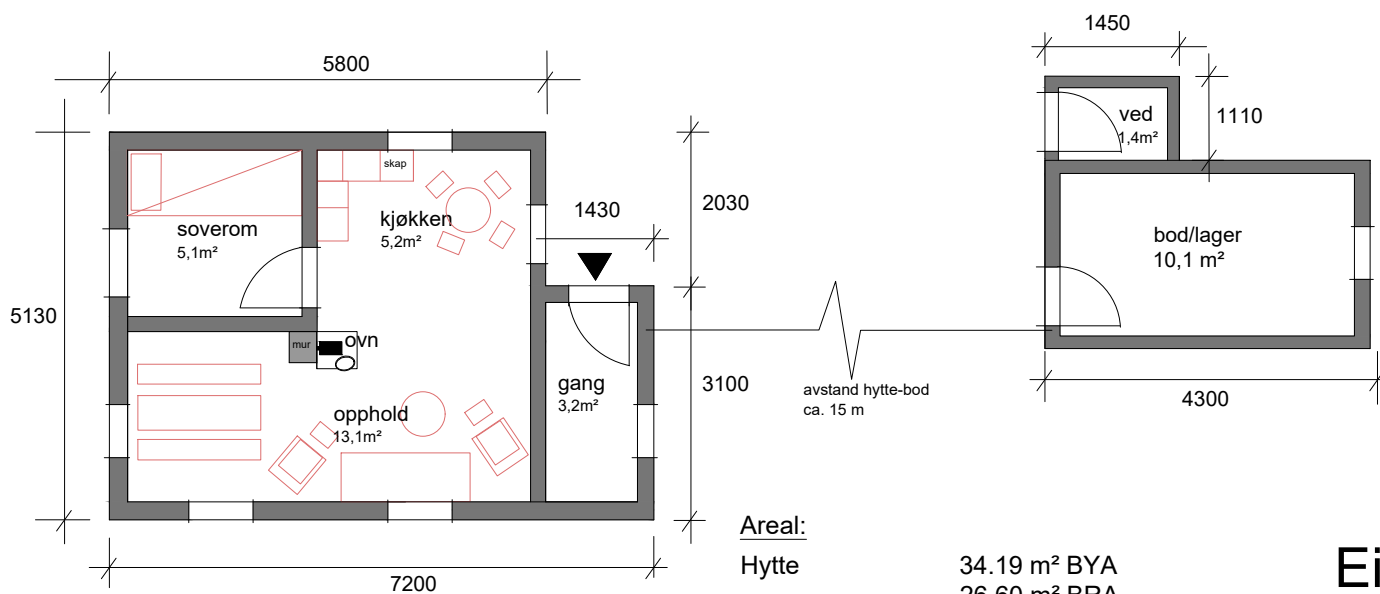

Telefon: 915 38 046

E-postmottak: fminpost@statsforvalteren.no

Web: <http://www.nasjonalparkstyre.no/Rondane-Dovre/>

Gammel/eksisterende hytte - areal

Areal:

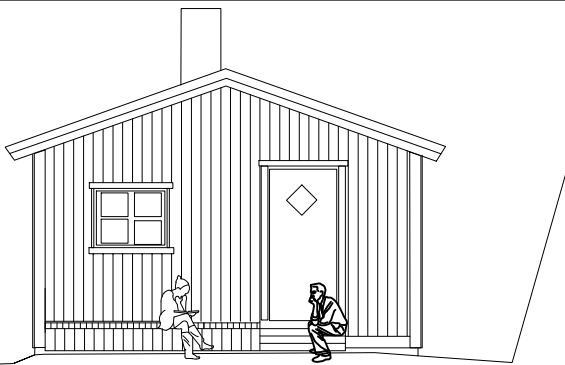
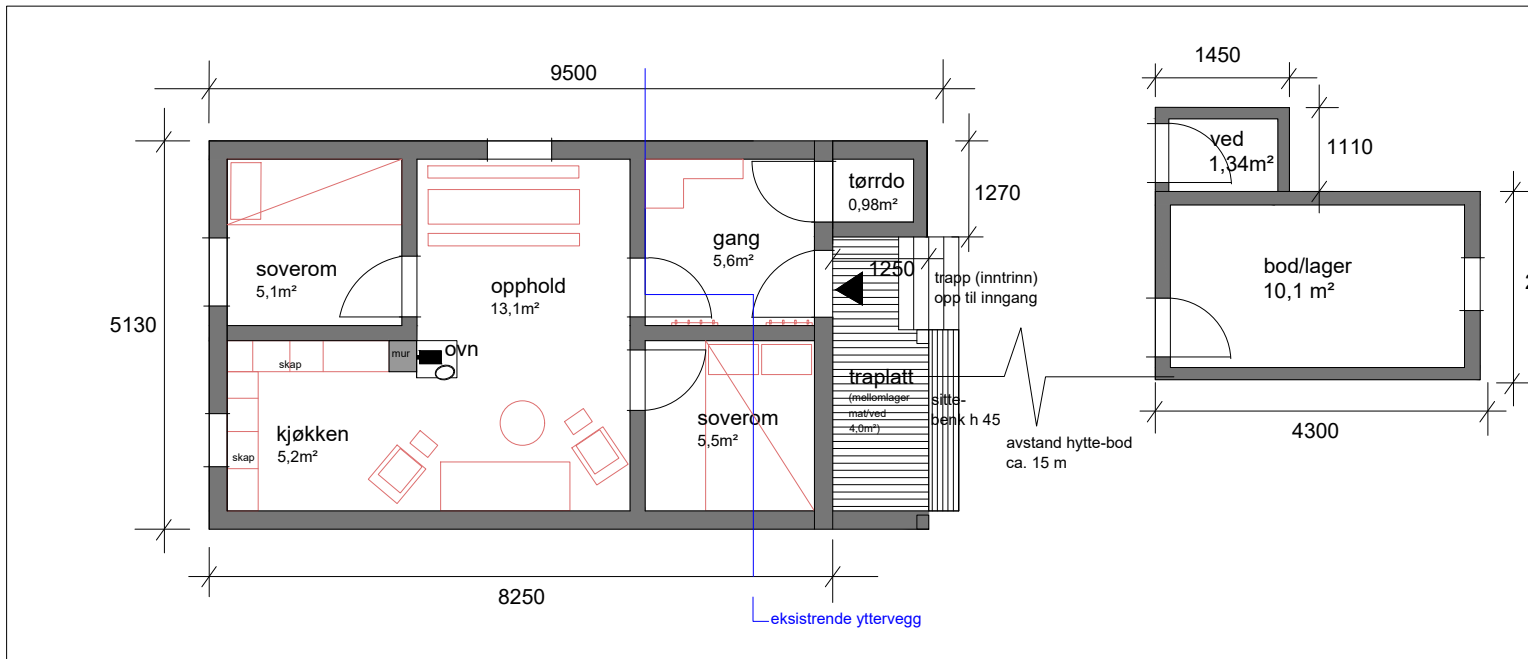
Hytte 34,19 m² BYA
26,60 m² BRA

Bod/ved/lager 12,36 m² BYA
11,50 m² BRA

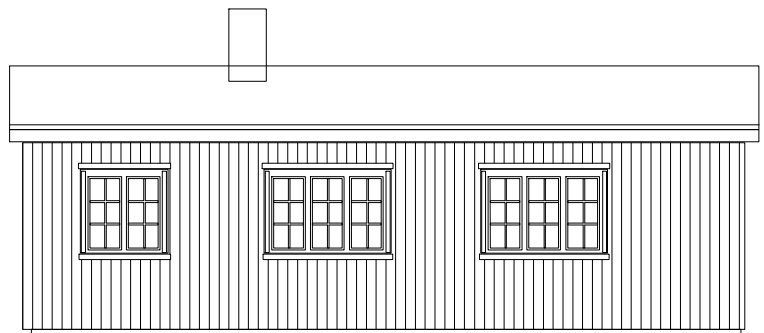
Totalt hytte/bod/ved: 38,10 m² BRA

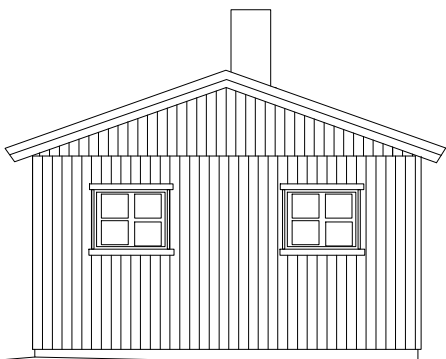
Eie
Gri
Eie
Ga
Måle

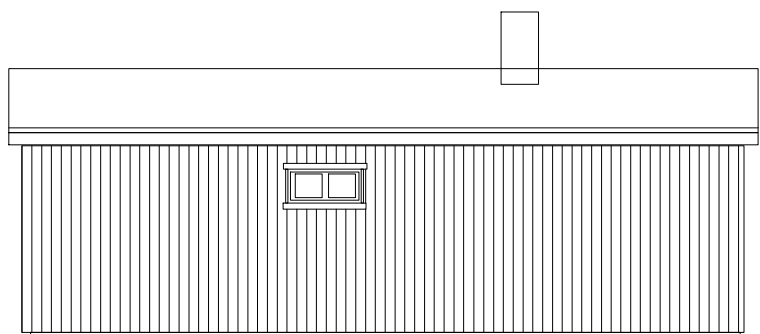
Fasade nord

Fasade øst

Fasade sør

Fasade vest

FYLKESMANNEN I INNLANDET
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Vår ref.: 201606027-36
Deres ref.: 2019/19174-1 432.2

Lillehammer, 21. november 2019

Uttalelse vedr. utforming av bygning på gbnr 86/1 fnr 78, Dovre kommune

Det vises til henvendelse av 04.11.2019, hvor det bes om uttalelse vedr. utforming av bygning på gbnr 86/1 fnr. 78 på Verkjessætre i Dovre kommune, etter at et tilbygg er oppført. Bygningen, som er ei hytte, ligger innenfor Grimsdalen landskapsvernområde. Bygningen er ikke SEFRAK-registrert, men den ligger ca. 100 m unna setergrend med mange SEFRAK-registrerte bygninger (Verkjesætre). Det er ingen automatisk fredede kulturminner i umiddelbar nærhet.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre gav den 3. juni 2013 dispensasjon fra verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde for oppføring av et tilbygg på bygningen, under forutsetninger gitt blant annet begrunnet i retningslinjene i forvaltningsplanen for Rondane-Dovre nasjonalpark. Ved tilsyn utført av SNO sommeren 2018 ble det avdekket at byggetiltaket ikke var gjennomført i henhold til hverken innsendt søknad eller tillatelsen fra nasjonalparkstyret. Avviket dreier seg i hovedsak om areal.

Hytta hadde opprinnelig et areal på ca. 20 m², og det var søkt om tilbygg på drøyt 6 m², som er innenfor de 30 % økning av areal som det åpnes for i forvaltningsplanen. Ved tilsyn ble hytta oppmålt og det faktiske arealet var på drøyt 49 m². Dette er en økning på snaut 150 %. Hyttas areal er altså doblet én og en halv gang.

Ved utvidelse av hytta ble det også gjort noen mindre endringer av eksteriøret, som å sette inn noe større vinduer, og noen mindre justeringer av fargesetting. Sett bort fra areal, er de eksteriørmessige justeringene tilforlataelige, og har i seg selv ikke endret bygningens karakter vesentlig. Tilbygget skjedde ved å utvide hytta i lengderetning (som igjen følger landskapet), noe som vurderes som et godt grep, forankret i områdets byggeskikk.

Kulturarvenheten har vurdert bygningens utforming, og mener ikke at bygningens karakter når det gjelder utforming er vesentlig endret. Likevel er karakteren totalt sett endret, ettersom arealet er mer enn doblet, og bygningen har blitt vesentlig mer langstrakt. Avviket er såpass stort både fra omsøkte tiltak, retningslinjene i forvaltningsplanen og gitte dispensasjon, at presedensvirkningen av avviket bør vurderes, ettersom kulturlandskapet i området er sårbart for større visuelle endringer.

Postadresse:
Postboks 988
2626 LILLEHAMMER
Org. nr: 961382335

Besøksadresse:
Kirkegt. 76, Lillehammer
Bankkonto: 2000 09 50018
E-post: postmottak@oppland.org

Saksbehandler:
Ingebjørg Øveraasen
Telefon:
E-post: Ingebjorg.Overaasen@oppland.org

Godkjent signert

Med hilsen

Hanne R. Grimstveit
Teamkoordinator nyere tid

Ingebjørg Øveraasen
Rådgiver kulturarv

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Arkivsaksnummer: 2021/2699-2

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 04.03.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	19/2021	17.03.2021

Hemmeldalen NR - flytting av hytte til Store Stensjøen - gnr. 24 bnr. 54 i Åmot kommune - Torild Arnestad - Erik Mønness

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får Torild Arnestad og Erik Mønness avslag på søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3, pkt. 3.

Avslaget begrunnes med:

- Det omsøkte tiltaket
  - er i strid med verneformålet
  - vil ha en nevneverdig påvirkning på verneverdiene.
- En dispensasjon vil lett gi presedens til lignende søknader.
- Flytting av hytta «Halvfjerds», fra området nær Hemla til Store Stensjøen, er vurdert å ha liten eller ingen positiv virkning for villreinens bruk av området.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 SøknadVedlegg_Halvfjerds_ErikMønness

Andre dokumenter:

- E-post fra Erik Neslein Mønness, datert 24.02.21.
- Søknad fra Torild Arnestad og Erik Neslein Mønness, datert februar 2021.
- E-post til Erik Neslein Mønness, datert 10.02.21.
- E-post fra Erik Neslein Mønness, datert 10.02.21.
- E-post til Erik Neslein Mønness, datert 08.02.21.
- E-post fra Erik Neslein Mønness, datert 08.02.21.
- E-post til Erik Neslein Mønness, datert 26.01.21.

Saksopplysninger

Erik Neslein Mønnes har i e-post datert 24.02.21 sendt følgende:

«Vedlagt søknad om å flytte hytte «halvfjerds» fra nær Hemla elv til Stensjøen, begge i Hemmeldalen naturreservat.

Jeg har hatt orienterende uforpliktende telefonmøte med Eirin Berge.»

Torild Arnestad og Erik Neslein Mønness har sendt søknad datert februar 2021:

«Søkere: Toril Arnestad og Erik Mønness, sameiepartnere i Nordre Raufjellsameiet (1/8 del org.nr. 998 815 0889. sameiet har ikke eget gårds- og bruksnummer, men er knyttet til ulike gårdsbruk. Vår rett er nyttet til gnr 24/54 i Åmot kommune. Adresse Åsbygdsveien 706, 2450 Rena. Tlf 92649938. epost erik.monness@gmail.com

Om hytta Halvfjerds

Hytta ble flyttet dit fra eiendommen Hovind (Sorknes gård) antakelig i 1912 i forbindelse med overdragelse av jaktrettigheter (gnr 23/33). Grunnflate av hovedhuset er (ytre mål) 4,8x5,4 = 26kvm. Det er påbygd inngang 2,6x1,1 = 2,9kvm og et «kneppkammers» 2,1x1,8 = 3,8kvm. Til sammen 32,5kvm. Det er bølgeblikk på alle tak. Hovedhuset er i tømmer og er etter forholdene i grei forfatning. Se grunnriss side 15 og flere bilder side 3 til 10 i vedlegg. Påbyggene i reisverk/panel er i lite god forfatning. Tømmerkroppen er tre-panelt utvendig. Dette må fjernes og reetableres/isoleres.. Peis/ovn må renoveres. Vinduer og dører må fornyes. Et vindu er sterkt skadet etter innbrudd av «Vandrerer» i 2006. Opp-pussing vil måtte endre/utvide noe. Det er et nyere uthus satt opp i 1997 som erstatning for uthus som falt ned året før. Areal ca. 6kvm. Bilder side 11 i vedlegg.

Det betales eiendomsskatt for hytta til Åmot kommune, basert på verdi kr 126000.

Vi er i ferd med å vurdere omfattende vedlikehold av Halvfjerds. Det skal vi ha rett til i henhold til forskrift (Regjeringen 2006) «Generelle unntak: 10. Vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger, herunder bygninger, jakttårn, gjerder, sankekveer, bruer, klopper, merkede stier, skilt o.l. Vedlikehold skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk». «Dersom bygningen har et tak i noenlunde intakt stand, bør den kunne vedlikeholdes i henhold til verneforskriftens § 4 punkt 10» Forvaltningsplanen (2011, revidert 2020)

Lokalisering

Åmot kommune. Nordre Raufjellsameiet. I Hemmeldalen naturreservat, vest for elv Hemla. UTM-33, ca koordinater, **NORD: 6792267 ØST: 289916**. ca730moh. (se kart side 1 i billedvedlegg)

Stensjøbua.

En jaktbu var satt opp av Peter Arnestad i 1946. I 2001 fikk vi ferdigbygget til en ny bu etter søknad til kommune og fylkesmann. Stensjøbua er brutto 7,3x6,3 = 46kvm, inkludert 8kvm ved/båthus og 4kvm utvendig tram. Netto hytte 32kvm. Vi driver fiske og villreinjakt fra bua, samt sommer og vinterturer. Det er en separat utedo. Bilder side 12-14, grunnriss side 15.

Hensikt med flytting.

Et vedlikehold vil føre til økt ferdsel langs Hemla. Flytting til Store Stensjøen vil medføre et bygg til ved et sted der det allerede er ferdsel, men ikke økt ferdsel. Det går sommersti dit fra Dambua/Skramstadsætra. Det kjøres skiløype dit om vinteren. Det er 5 hytter rett ved store Stensjøen og 2 hytter like ved (Bergesjøen). Fire av disse ble renoveret/utvidet/nybygget omkring år 2000.

Området ned mot Hemla vil få redusert ferdsel. Det er en (nå) umerket sti til Halvferds fra Nedre Hemmeldalen. Totalt sett vil det medføre konsentrasjon av ferdsel til et mindre areal. Dette gjelder både eget opphold, samt årlig vintertransport for innkjøring av brensel, proviant

og utstyr for vedlikehold. Vi tenker da at tomten kan ryddes fullstendig, og en natursituasjon kan reetableres.

Omsøkt ny plassering

Samlokalisert med vår eksisterende hytte ved Store Stensjøen, ca NORD: 6792006 ØST: 287303, ca 885 moh, ca. 2,6km flytting. Det er kun tømmerkroppen som kan flyttes. Den kan demonteres for transport Den må re-paneles og tilbygg reetableres. Området har fastmark og hytta kan settes på stein uten vesentlig graving. Uthuset kan om mulig flyttes slik det er. Det står nå rett på naturstein.

Plassering: Se kart side 2 og bilde side 14 i vedlegg.

Ny utforming

Ved flytting ønsker vi noe ombygging. Tømmerdelen har ca. 22kvm bruksareal. Vi ønsker et soverom på ca 8kvm til erstatning for «knepp-kammerset» (et utvendig påbygd soverom i reisverk), samt nyttalternativt inngangsparti. Se skisse grunnriss i vedlegget side 15 nederst. Fargekode: Brun er tømmerhytta. Grønn er eksisterende tilbygg som fjernes. Sort er nytt tilbygg. Ytterligere detaljer må vel avklares med Åmot kommune.

Transporter.

All transport må skje vinterstid på snøføre. På denne tiden av året er det skelden eller aldri villrein i området så langt syd. Det er for mye snø for å finne mat.

Villreinområde

Hemmedalen naturreservat ble opprettet med henblikk på å bevare leveområde for villreinstammen i Sør-Rondane. NINA viser til at stier og hytter påvirker reinens trekkmonster «Analysene viste også at både avstand til veg, hytter og løypenett hadde en betydelig effekt i modellene, og at avstand til det merka stinettet hadde størst effekt i modellen for sommersesongen» (NINA rapport 2010 nr. 551). En ny hytte ved store Stensjøen (byggestart 1999) var av (en annen) grunneier ønsket lagt til Skjærtjennet ca 1,2km sydøst for Stensjøen, men kommunen mente det var bedre å konsentrere nye bygg til der det alt var hytter.

GPS-plot viser (2009-2020), særlig i kalveperioden, at simlene holder seg mere i skogen langs Hemla elv enn oppe på snaufjellet (Stensjøen) (Høringsnotat 2021, Rondane Sør villreinområde). Se kartutsnitt i billedvedlegget side 2. Notatet viser også til at «Reinen har tatt skogsområdene mer og mer i bruk på begge sider av fjellet. Særlig i jakta er det en merkbar forskjell fra tidligere, reinen er mer i skogen og kommer seinere opp i fjellet». Trekk-kart for to radiomerkede simler viser samme mønster, mye trekk langs Hemla (side 3).

Vi mener det må være gunstig å få konsentrert menneskelig aktivitet. Ved å omplassere Halvfjerds til Stensjøen vil området langs Hemla «frigjøres» til villreinen.

Plan B.

Dersom omplassering ikke godkjennes, vil vi sette i gang rehabilitering av Halvfjerds der den er. Som vist over, så er dette noe vi kan sette i gang. Eventuelle utvidelser vet vi det må søkes om.

Om søkerne.

Toril Arnestad arvet begge hyttene av sin far, samt eiendomsretten i sameiet. Erik Mønness er hennes ektefelle. Vi har selv vært med å skjømte område slik at det faktisk hadde noe for seg å opprette et reservat. Vi har nyttet området mye, sommer som vinter. Toril har vært opptatt av å få gjort noe med Halvfjerds lenge, og nå har vi tid. Vi mener området har viktige kvaliteter det er grunn til å ta vare på. Vi har minimert ellers lovlig motortransport, blant annet har vi trukket inn bølgeblikk til Halvfjerds på skikjelke. Erik har vært leder av Åmot villreinområde i flere ti-år.

Referanser.

Fylkesmannen i Hedmark (2011): Forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat i Stor-Elvdal, Åmot, Hamar og Ringsaker kommuner, Hedmark fylke

Høringsnotat (2021). Rondane Sør villreinområde. Fra: Sollia Fjellstyre sollia@fjellstyrene.no

Sendt: 11. februar 2021 13:46

NINA (2010). Ferdsel i villreinens leveområder. NINA rapport 551.

Regjeringen (2006). Forskrift om verneplan for Rondane sør, vedlegg 1. Fredning av Hemmeldalen naturreservat, Stor-Elvdal, Åmot, Hamar og Ringsaker kommuner, Hedmark. I Lovdata.

Vedlegg: Bilder og kart. 15 sider

E-post-utveksling med Erik Neslein Mønness er gjengitt i tabell 1.

Tabell 1. E-post-utveksling med Erik Neslein Mønness forut for søknaden.

Type Dato	Innhold
E-post til Erik Neslein Mønness, datert 26.01.21.	<p>Viser til din henvendelse via epostmottaket til Statsforvalteren i Innlandet angående Hemmeldalen NR.</p> <p>Det er riktig at Rondane-Dovre nasjonalparkstyre som er forvaltningsmyndighet for Hemmeldalen NR. Du kan gå inn på http://www.nasjonalparkstyre.no/Rondane-Dovre/ og lese mer om forvaltningen av de store verneområdene i Rondane og Hemmeldalen naturreservat. Her ligger også informasjon om sammensetningen av nasjonalparkstyre, vedtekter for styret, verneforskrifter, forvaltningsplaner mm.</p> <p>Henvendelser slik som søknader eller rapporter skal sendes sfinpost@statsforvalteren.no Dette fordi Statsforvalteren i Innlandet står for arkivtjenester og andre merkantile tjenester for nasjonalparkstyret. Du er også velkommen til å ta direkte kontakt med sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre. Her sitter 2 nasjonalparkforvaltere; Trond Stensby og meg selv, Eirin Berge. Vår kontaktinformasjon finner du også på hjemmesiden jeg har vist til over.</p> <p>Ser du er kjent med både verneforskriften og forvaltningsplanen for Hemmeldalen NR. Verneforskriften regulerer ulike tiltak og aktiviteter, deriblant motorferdsel og for eksempel tilbygg til og ombygging av eksisterende bygninger i reservatet. Til orientering skal forvaltningsplanen for Hemmeldalen NR revideres, og det arbeidet starter opp nå i 2021. Revisjonen skal skje sammen med revisjon av forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane. Her legges det opp til bred medvirkning. I vedtektene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre står det at det skal oppnevnes et rådgivende utvalg: «Styret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området, som bl.a. grunneiere, andre særlig berørte offentlige organer som for eksempel friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner, bl.a. natur- og miljøorganisasjoner og lignende. Nasjonalparkstyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg».</p> <p>Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har etablert et rådgivende utvalg pr 10.6. 2020. Rådgivende utvalg sitter i perioden 2020-2023. I dette utvalget har Hemmeldalen NR en grunneierrepresentant - True Strand Schieldmann (medlem). Haaken Wilhelm Mathiesen er hennes vara. Hittil at det kun vært 1 møte i rådgivende utvalg, det var 22.oktober 2020.</p>

	<p>Rådgivende utvalg skal sikre et godt samarbeid mellom nasjonalparkstyret og parter med interesser i verneområdene. Utvalget skal ikke håndtere enkeltsaker, men kunne gi råd om overordnede strategier. Utvalget skal videre bidra med lokal kunnskap og komme med innspill om og drøfte, saker knyttet til forvaltning, bruk og utvikling av verneområdene (for eksempel saker som gjelder forvaltningsplan, skjøtselsplan, osv.)</p> <p>Det er verneforskriftens bestemmelser og retningslinjer i forvaltningsplan som legger rammer for aktivitet og tiltak i Hemmeldalen naturreservat. Ønsker du avklaringer på særskilte tema er du velkommen til å ta kontakt.</p>
E-post fra Erik Neslein Mønness , datert 08.02.21.	Takk for svar. Jeg er i ferd med å søke om en hytteoppgradering/flytting. Har du et navn jeg kunne snakke med før jeg fremmer en formell søknad? Eller er det du som er rett kontakt.
E-post til Erik Neslein Mønness, datert 08.02.21.	Du kan ringe meg- jeg sitter i sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (sekretariat består hos oss av 2 nasjonalparkforvaltere – fungerer som administrasjon) Det høres ut som om tiltaket vurderer er søknadspiktig – dreier det seg om faste installasjoner skal slike saker behandles av styret i styremøter – sekretariatet lager en innstilling (litt slik som administrasjonen i en kommune lager en innstilling til en sak som skal behandles i kommunestyret.) Ring meg du så tar vi en prat!
E-post fra Erik Neslein Mønness , datert 10.02.21.	Til telefonmøte i morgen. Dette er ikke en formell søknad, men et utkast for å kartlegge muligheter. Skjønner at du ikke kan gir forpliktende utsagn.
E-post til Erik Neslein Mønness, datert 10.02.21.	<p>Takk for god bakgrunnsinformasjon til møtet i morgen. For å gjøre tilsvarende overfor deg har jeg laget en kort oppsummering under med bakgrunn i den informasjon du har sendt over og hva som gjelder i hht verneforskrift og forvaltningsplan. Da vil vi begge ha et godt utgangspunkt for dialogen i morgen.</p> <p>Flytting av hytte/jaktbu (eller annen bygning) fra et sted til et annet er å betrakte som oppføring av ny bygning. Dette gjelder både ihht verneforskriften og ihht plan- og bygningslov (PLB er det kommunen som håndterer). Dette gjelder for eksempel også dersom bygningen er i en slik stand at en fullstendig restaurering/oppbygging på samme sted er nødvendig – dette betraktes også som nybygg. Retningslinjene i forvaltningsplanen sier at tillatelse til oppføring av nye bygninger ikke kan påregnes gitt.</p> <p>Du står selvsagt fritt til å søke om å flytte hytta. En slik søknad vil behandles etter naturmangfoldlovens § 48 om dispensasjon (1.ledd, 1.alternativ for tiltak som du har omsøkt). En søknad om dispensasjon må ikke stride mot verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt for at forvaltningsmyndigheten kan vurdere om dispensasjon kan gis. Om vilkårene er oppfylt tilsier dette ikke at dispensasjon blir gitt – dette er en skjønnsmessig vurdering.</p>

Dispensasjonshjemmelen i § 48 1.ledd, 1.alternativ skal i første rekke anvendes på søknader som gjelder bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsregelen skal brukes som en sikkerhetsventil. Vernekategori, dvs hvor strengt vern har også betydning i denne vurderingen. Naturrestat er den strengeste vernekategorien og her skal utviklingen være naturstyrt.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre legger verneforskrift og forvaltningsplan til grunn for sin vurdering.

I forvaltningsplanen står det følgende om bygninger, vedlikehold, ombygninger og tilbygg s 25-26:

Ordinært vedlikehold og reparasjoner av eksisterende bygninger kan utføres uten at det krever melding eller tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Vedlikeholdsarbeid på bygninger vil ofte være begrunnet i opprustning av teknisk og funksjonell standard slik som tetting mot trekk, etterisolering, montering av nye vinduer, reparasjoner av tak, ytterkledning og fundamentering mm.

Utgangspunktet for vedlikehold av seterbygninger, buer, naust og hytter er at nødvendige arbeider skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk, og at reparasjoner er å foretrekke framfor hele utskiftninger der dette er mulig.

Ved vedlikehold av eksisterende bygninger kan problemstillingen dukke opp hvorvidt et husvære skal regnes som en fullverdig bygning, eller om forfallet har gått så langt at vedlikehold i praksis vil si å reise et nytt bygg helt fra grunnen av. I utgangspunktet vil det være naturlig å legge en helhetsvurdering til grunn, der takets tilstand tillegges betydelig vekt. Dersom bygningen har et tak i noenlunde intakt stand, bør den kunne vedlikeholdes i henhold til verneforskriftens § 4 punkt 10. I motsatt fall må planer om restaurering av bygning på samme sted betraktes som nybygg og behandles som en ordinær dispensasjonssak.

Påbygginger/tilbygg til eksisterende bygninger er ikke å betrakte som vedlikehold, uansett omfang. Gjennomføring av slike byggetiltak krever derfor dispensasjon med hjemmel i verneforskriftens § 5 punkt 1. Forutsetninger for å gi dispensasjon for tilbygg/ombygging bør være at byggetiltaket ikke skal være knyttet til bekvemmelighetshensyn, men forankret i konkrete behov (vedplass, do etc.) som ikke kan dekkes innenfor eksisterende bygningsmasse.

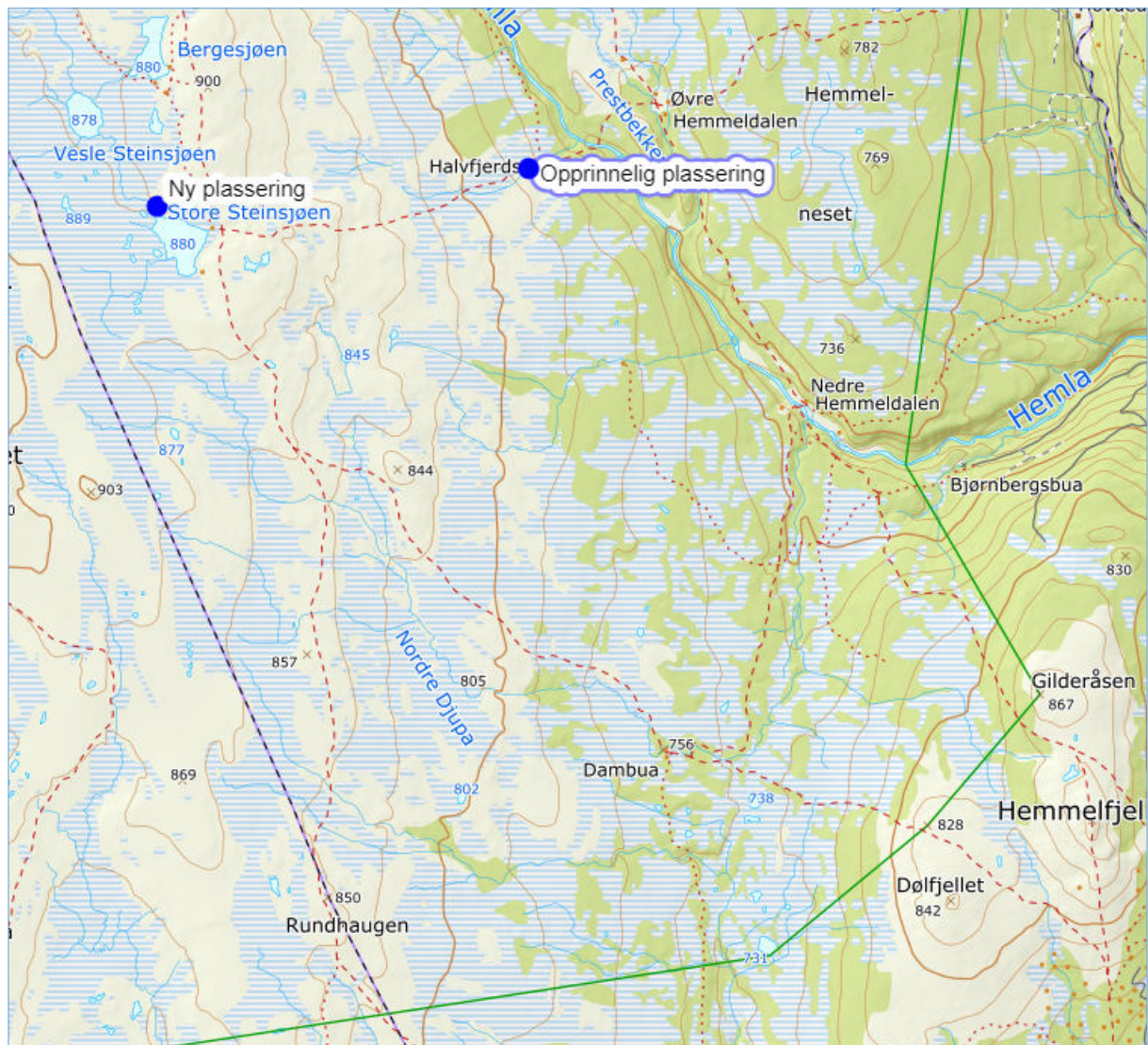
Tilbygget må være vesentlig mindre enn eksisterende grunnflate og funksjonen til bygningen skal ikke endres. Svært små buer bør ikke påbygges. Eventuelle krav fra andre sektormyndigheter, eksempelvis Mattilsynet eller Arbeidstilsynet, vil bli vektlagt i vurderingen.

Verneforskriften regulerer ikke innvendige ombygginger som er begrenset til eksisterende grunnflate.

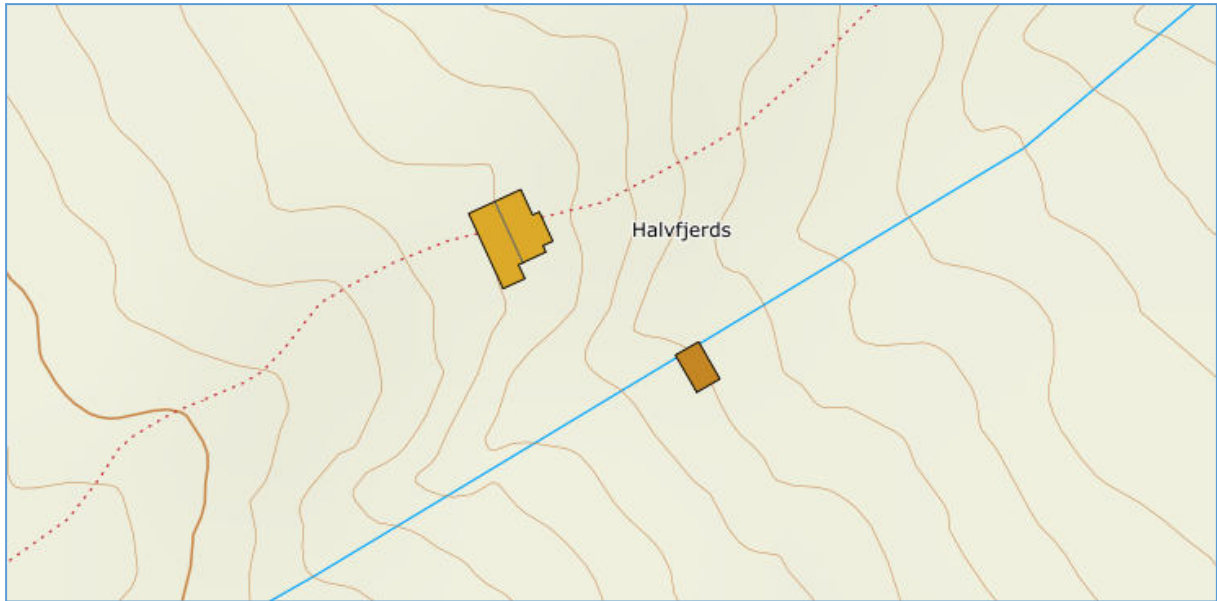
Retningslinjer

- Tillatelse til oppføring av nye bygninger kan ikke påregnes gitt.
- Ordinære vedlikeholdsarbeider på eksisterende bygninger kan gjennomføres uten at planer for dette må forelegges eller godkjennes av forvaltningsmyndigheten.
- Planer om gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade skal varsles til forvaltningsmyndigheten, som kan sette vilkår for utforming og plassering.
- Dersom visse vilkår er oppfylt, kan det gis tillatelse til ombygginger og oppføring av mindre tilbygg til eksisterende bygninger.

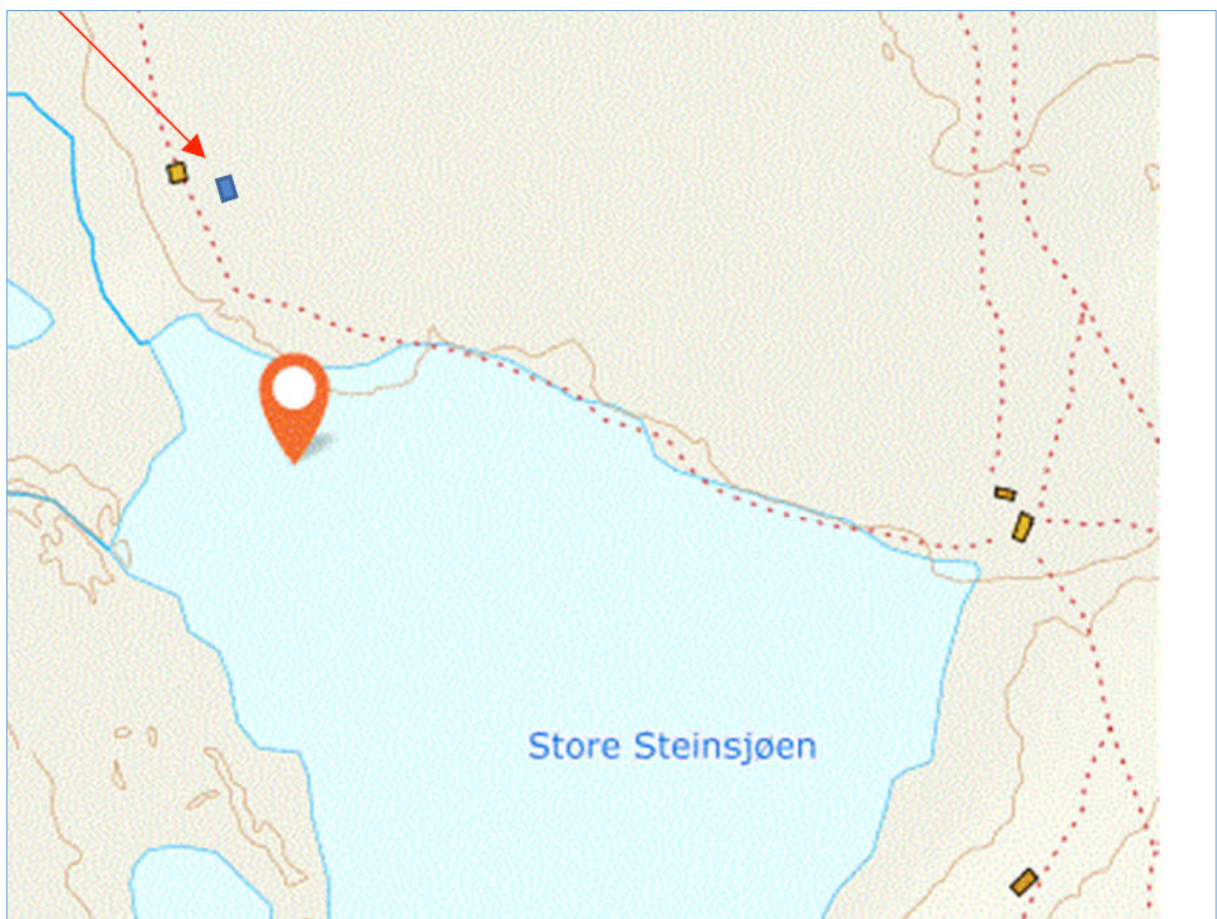
Kart som viser plassering av de to hyttene er vist i figur 1 – 3. Bilder av hytta «Halvfjerds» er vist i figur 4.

Figur 1. Opprinnelig og ny plassering av hytta «Halvfjerds» - tegnet inn etter søknad fra Arnestad og Mønness.

Figur 2. Detaljkart, hytta «Halvfjerds» (Kartverket)

Figur 3. Detaljkart – ny plassering av hytta «Halvfjerds», ved eksisterende bu ved Store Steinsjøen – hentet fra søknaden fra Arnestad og Mønness.

Figur 4. Bilder av hytta «Halvfjerds» - hentet fra søknaden fra Arnestad og Mønness.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Verneforskrift for Hemmeldalen naturreservat

§ 2 Formål

Formålet med fredningen er å ta vare på:

- et stort og tilnærmet urørt naturområde og dets landskapsformer,
- biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser,
- sentrale leveområder for villrein,
- våtmarksområder med et rikt fugleliv,
- et myrlandskap med stor variasjon i myrtyper.

§ 3 Vernebestemmelser

...

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet som oppføring eller ombygging av bygninger, anlegg eller andre varige eller midlertidige innretninger, hensetting av campingvogner, brakker o.l., ... Opplistingen er ikke uttømmende.

...

§ 4 Generelle unntak

...

10. Vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger, herunder bygninger, jaktårn, gjerder, sankekvever, bruer, klopper, merkede stier, skilt o.l. Vedlikehold skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk. Vedlikehold omfatter ikke kjørespor eller traktorsleper, eller ombygging eller utvidelse av bygninger.

...

§ 5 Eventuelle unntak etter søknad

Forvaltningsmyndigheten, jf. § 8, kan etter søknad gi tillatelse til:

1. Ombygginger av og mindre tilbygg til bygninger.

...

Forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat

s. 22 - 24

Status

Til sammen finnes det relativt mange bygninger innenfor naturreservatet. Flertallet av disse er enkelthytter og buer, men et fåtall setrer med en større bygningsmasse ligger også innenfor området. Nedenfor følger en kommunevis oversikt over det som finnes av bygningsmasse i naturreservatet.

I tabell 2 – 5 i forvaltningsplanen er det vist 52 lokaliteter med til sammen 92 bygninger. Bl.a disse to:

Lokalitet	Bygningstype	Eie
Raudfjellet-Stensjøen (Mønness)	Bu og do	Privat
Rett vest for Hemla (Halvfjers)	Bu og uthus	Privat

s. 24

Mål

- Oppføring av nye bygninger i naturreservatet skal unngås.
- Ordinært vedlikehold av eksisterende bygninger er tillatt.

Rammer/bestemmelser, utfordringer og vurderinger

I utgangspunktet er alle tekniske inngrep, eksempelvis bygge- og anleggsvirksomhet, forbudt. Utviklingen i naturreservater skal være mest mulig naturstyrt. Ved forvaltningen av verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat skal disse overordnede retningslinjene legges til grunn. Tillatelse til oppføring av nye bygninger kan derfor ikke påregnes gitt.

s. 25

- Vedlikehold av eksisterende bygninger, jf. verneforskriftens § 4 punkt 10

Ordinært vedlikehold og reparasjoner av eksisterende bygninger kan utføres uten at det krever melding til eller tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Vedlikeholdsarbeid på bygninger vil ofte være begrunnet i opprusting av teknisk og funksjonell standard slik som tetting mot trekk, etterisolering, montering av nye vinduer, reparasjoner av tak, ytterkledning og fundamentering m.m

...

Ved vedlikehold av eksisterende bygninger kan problemstillingen dukke opp hvorvidt et husvære skal regnes som en fullverdig bygning, eller om forfallet har gått så langt at vedlikehold i praksis vil si å reise et nytt bygg helt fra grunnen av. I utgangspunktet vil det være naturlig å legge en helhetsvurdering til grunn, der takets tilstand tillegges betydelig vekt.

...

Ombygginger og mindre tilbygg til bygninger, jf. verneforskriftens § 5 punkt 1
Påbygginger/tilbygg til eksisterende bygninger er ikke å betrakte som vedlikehold, uansett omfang. Gjennomføring av slike byggetiltak krever derfor dispensasjon med hjemmel i verneforskriftens § 5 punkt 1. Forutsetninger for å gi dispensasjon for tilbygg/ombygging bør være at byggetiltaket ikke skal være knyttet til bekvemmelighetshensyn, men forankret i konkrete behov (vedplass, do etc.) som ikke kan dekkes innenfor eksisterende bygningsmasse.

Tilbygget må være vesentlig mindre enn eksisterende grunnflate og funksjonen til bygningen skal ikke endres. Svært små buer bør ikke påbygges. Eventuelle krav fra andre sektormyndigheter, eksempelvis Mattilsynet eller Arbeidstilsynet, vil bli vektlagt i vurderingen. Verneforskriften regulerer ikke innvendige ombygginger som er begrenset til eksisterende grunnflate.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Unntak kan også vurderes «dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Dispensasjon må heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmfør § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

Arnestad og Mønness har søkt om å ta ned hytta «Halvfjerds». Videre er planen å føre den opp på nytt, ved eierenes hytte ved Store Stensjøen. Begge hyttene ligger innenfor Hemmedalen naturreservat i Åmot kommune. Naturreservat er den strengeste verneformen etter naturmangfoldloven.

Verneforskriften for Hemmedalen naturreservat har ikke regler for riving av bygninger. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygninger. Det kan kun tillates mindre tilbygg. (jf. verneforskriften § 3 pkt, og § 5 pkt. 1.)

Verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat hjemler ikke det omsøkte tiltaket, og tiltaket må derfor behandles som en søknad om dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. For å kunne gi dispensasjon må to forhold være oppfylt:

- tiltaket må ikke være i strid med verneformålet
- tiltaket må ikke ha nevneverdig påvirkning på verneverdiene.

En arealoversikt over de to bygningene er vist i tabell 2.

Tabell 2. Arealoversikt – etter søkerens opplysninger.

Hytte	Areal før (m ²)	Areal etter (m ²)	Endring (%)
«Halvfjerds»	26	0	
Hytte ved Store Stensjøen	46	73	+ 57

Forvaltningsplanen har ingen arealgrenser for påbygg. Det står likevel:

«Tilbygget må være vesentlig mindre enn eksisterende grunnflate og funksjonen til bygningen skal ikke endres.»

...

«Forutsetninger for å gi dispensasjon for tilbygg/ombygging bør være at byggetiltaket ikke skal være knyttet til bekvemmelighetshensyn, men forankret i konkrete behov (vedplass, do etc.)»

Det omsøkte tiltaket vil gi en økning i grunnflaten på 57 % for lokaliteten ved Store Stensjøen. Etter nasjonalparkforvalterens vurdering kan dette ikke vurderes som et «mindre tilbygg». De to hyttene representerer i dag ikke en bygningsmessige enhet eller et tun, utover det at de har samme eier. Flyttingen av hytta «Halvfjerds» kan etter nasjonalparkforvalterens vurdering ikke ses på som en omplassering av eksisterende bygningsmasse, men som etablering av et nytt frittstående bygg til hytta ved Store Stensjøen. Det er ikke avgjørende hvor «materialene» kommer fra. At de to hyttene har samme eier kan ikke tillegges vekt.

Formålet med Hemmeldalen naturreservat er å ta vare på ulike verdier for naturmiljøet, knyttet til urørt natur og landskap, biologisk mangfold, villrein, fugleliv, myr og våtmark. For oppfylle verneformålet er det derfor ikke tillatt å iverksette *«tiltak som kan endre naturmiljøet som oppføring eller ombygging av bygninger...»*.

Det omsøkte tiltaket fra Arnestad og Mønness er derfor etter nasjonalparkforvalterens vurdering i strid med verneformålet, og et av vilkårene for å gi dispensasjon (jf. naturmangfoldloven § 48) er ikke oppfylt.

Det er registrert 52 lokaliteter med til sammen 92 bygninger i Hemmeldalen naturreservat. Det er da sannsynlig at det vil komme lignende søknader, og en reell fare for at saken vil skape presedens. Ved å åpne opp for denne typen byggetiltak, ser en bort fra byggeforbudet i verneforskriften, og føringen i forvaltningsplanen om at utviklingen i Hemmeldalen naturreservat skal være mest mulig naturstyrt. Ved siden av å være et nytt inngrep ved Store Stensjøen, vil presedensvirkning også kunne medføre flere nye naturinngrep i naturreservatet. Nasjonalparkforvalteren vurderer det derfor slik at det omsøkte tiltaket vil ha nevneverdig påvirkning på verneverdiene. Heller ikke det andre vilkåret for å gi dispensasjon er oppfylt. (jf. naturmangfoldloven § 48)

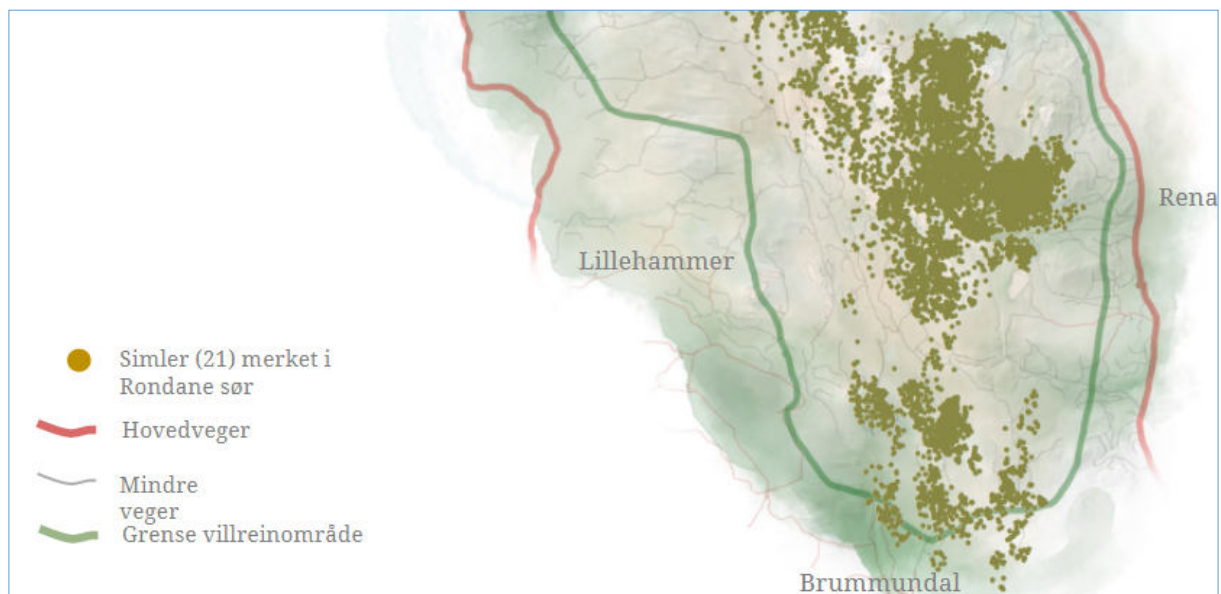
Dispensasjonsregelen i naturmangfoldloven § 48 er ment å være en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle, som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det omsøkte tiltaket er vurdert å ikke ha en slik karakter, og en dispensasjon vil derfor bidra til å utvide rammene gitt i vernevedtaket.

Søkerne viser til at en flytting av hytta «Halvfjerds» vil gi mindre ferdsel på stien langs Hemla. Det kan godt være mulig. Men siden ferdselen her uansett vil ha et begrenset omfang, er det likevel av mindre betydning, holdt opp mot at en flytting av hytta til Store Stensjøen vil være i strid med verneformålet og ha nevneverdig påvirkning på verneverdiene.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt, jf. naturmangfoldloven § 8. Når det gjelder villrein foreligger

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sørnkletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (§ 8).

Også i Forvaltningsplanen for Hemmeldalen naturreservat er det gjort rede for forhold som er relevant for søknaden.

Figur 5. GPS-merkede simlers arealbruk i perioden 2010 – 2018, etter www.villrein.no .

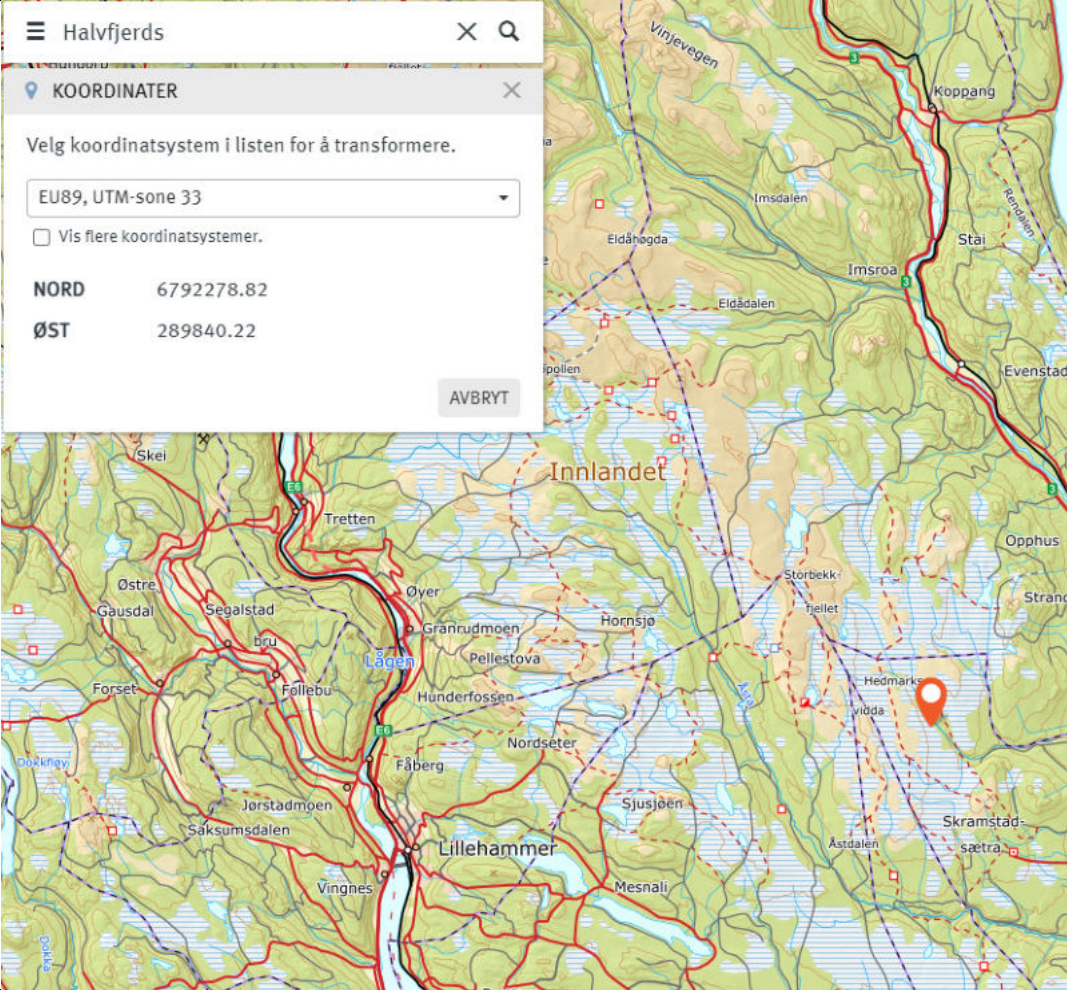
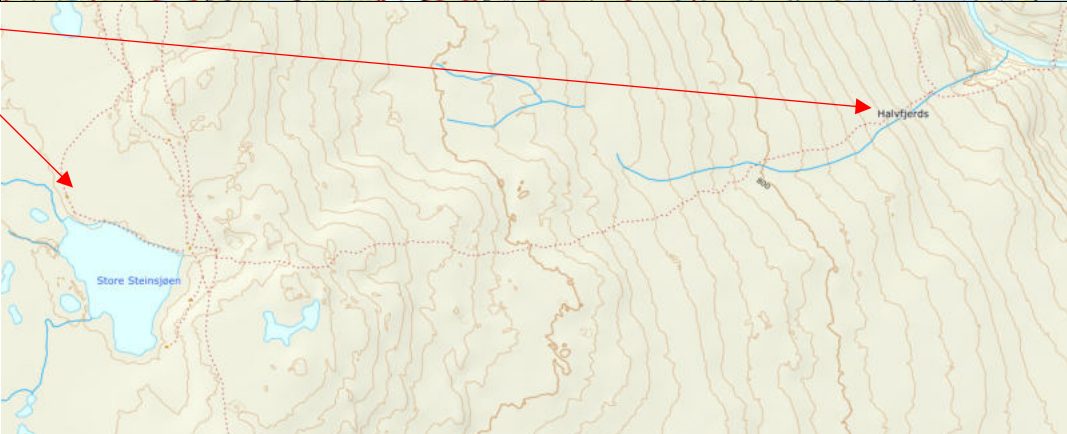
I figur 5 er det vist plott fra GPS-merking av simler i perioden 2010 – 2018. Plottet viser at de merkede simlene i stor grad bruker areal både rundt Store Stensjøen og langs Hemla. Bruken er avgrenset til perioden med barmark (april – november). Å tillate nye byggetiltak i områder som er mye brukt av villreinen, er etter nasjonalparkforvalterens vurdering å legge til rette for en «bit-for-bit» forvaltning, som over tid vil gi en samlet negativ effekt villreinens leveområder. (jf. naturmangfoldloven § 10).

Flytting av en hytte, slik det er søkt om, vil neppe gi en samlet redusert bruk av området. En redusert bruk av området ved Hemla, der «Halvfjerds» i dag ligger, må veies opp mot en mulig økt bruk av området ved Store Stensjøen, hvis hytta skulle bli flyttet hit. (naturmangfoldloven §§10 og 12)

Konklusjon

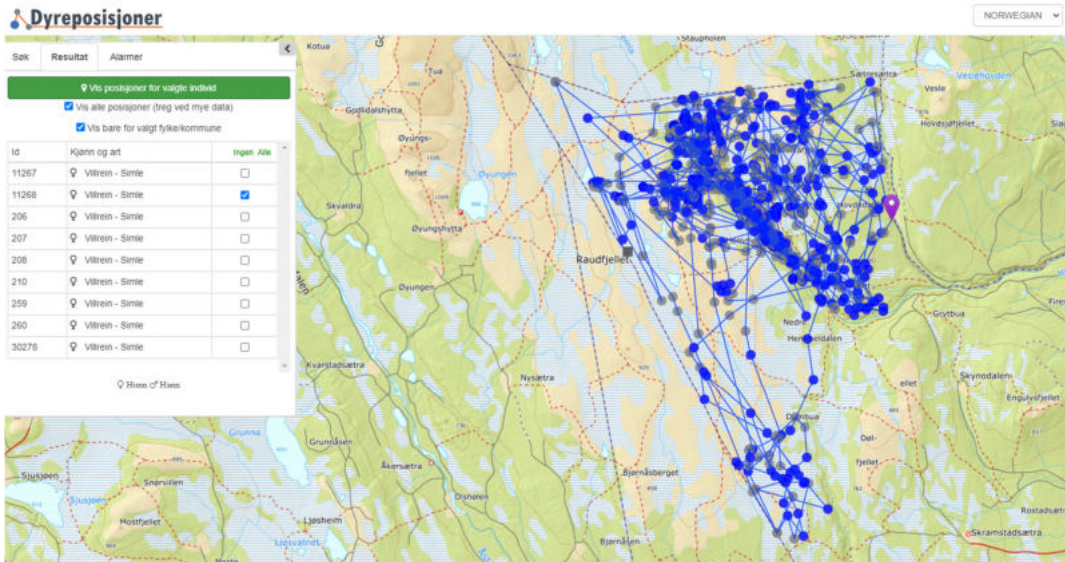
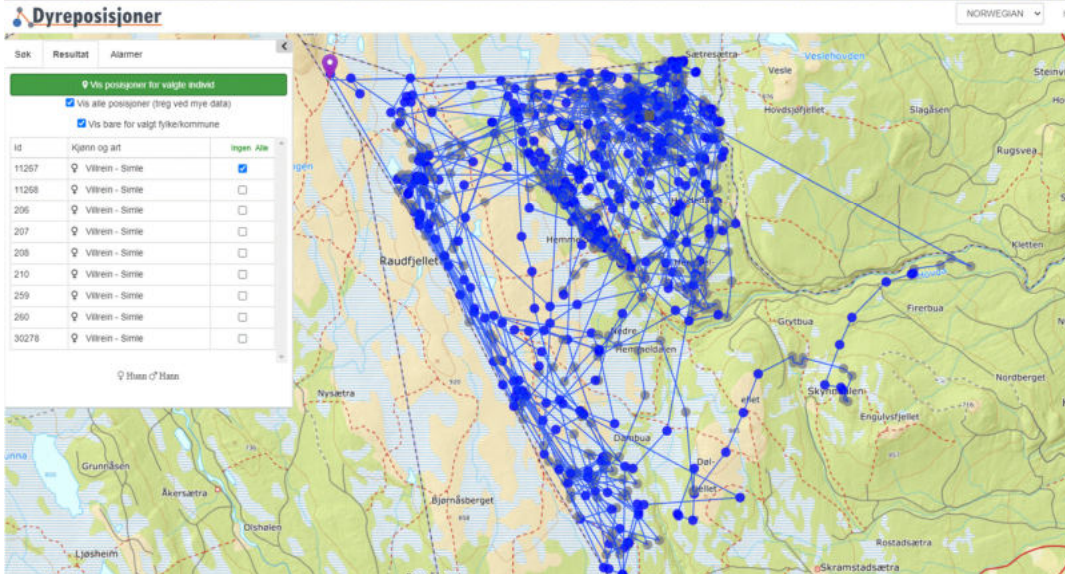

Nasjonalparkforvalteren vil innstille på avslag på søknaden fra Arnestad og Mønness om dispensasjon fra verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat. Det omsøkte tiltaket er i strid med verneformålet, og vil ha en nevneverdig påvirkning på verneverdiene. En dispensasjon vil lett gi presedens til lignende søknader, Flytting av hytta «Halvfjerds» er vurdert å ha liten eller ingen positiv virkning for villreinens bruk av området.

Billedvedlegg Halvfjerds.

<p>Posisjon</p>	
<p>Posisjon</p> <p>Mulig ny posisjon</p>	

<p>Forslag Replassert Halvfjerds rett ved eksisterende bu. Området har fastmark.</p>	 <p>A topographic map showing a large lake labeled 'Store Steinsjøen'. A red location pin is placed on the northern shore of the lake. To the west of the lake, a blue square marker is placed on a small island or peninsula. A red arrow points from the text in the left column to this blue square marker. The map shows contour lines and other geographical features.</p>
<p>Villrein trekk ved Kalving 2009 - 2020</p>	 <p>A map showing reindeer migration routes (villrein trekk) in the area of Kalving. The map is color-coded with purple and red lines indicating migration paths. Key locations labeled include Storbekkfjellet, Hedmarksvidda, and Skramstadsætra. The map also shows the Hemla elv and other geographical features.</p> <div data-bbox="986 1335 1394 1868" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Fra «Høringsdokument bestandsplan Rondane Sør. Villreinområde 2021-2025 side 13. Karutsnitt «kalving»</p> <p>Kartet viser konsentrasjon ved og langs Hemla elv, samt nord for elva.</p> </div>

<p>Posisjoner simle nr 11268 2010-2021</p>	 <p>Dyreposisjoner</p> <p>Søk Resultat Alarmer</p> <p>Vis posisjoner for valgte individer</p> <p>☒ Vis alle posisjoner (treng ved mye data)</p> <p>☒ Vis bare for valgt fylke/kommune</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Id</th> <th>Kjønn og art</th> <th>Ingen Ake</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>11267</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>11268</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>206</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>207</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>208</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>210</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>259</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>260</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>30278</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ø Havn</p>	Id	Kjønn og art	Ingen Ake	11267	♀ Viltrein - Simle	☐	11268	♀ Viltrein - Simle	☒	206	♀ Viltrein - Simle	☐	207	♀ Viltrein - Simle	☐	208	♀ Viltrein - Simle	☐	210	♀ Viltrein - Simle	☐	259	♀ Viltrein - Simle	☐	260	♀ Viltrein - Simle	☐	30278	♀ Viltrein - Simle	☐
Id	Kjønn og art	Ingen Ake																													
11267	♀ Viltrein - Simle	☐																													
11268	♀ Viltrein - Simle	☒																													
206	♀ Viltrein - Simle	☐																													
207	♀ Viltrein - Simle	☐																													
208	♀ Viltrein - Simle	☐																													
210	♀ Viltrein - Simle	☐																													
259	♀ Viltrein - Simle	☐																													
260	♀ Viltrein - Simle	☐																													
30278	♀ Viltrein - Simle	☐																													
<p>Posisjoner simle nr 11267 2010-2021</p>	 <p>Dyreposisjoner</p> <p>Søk Resultat Alarmer</p> <p>Vis posisjoner for valgte individer</p> <p>☒ Vis alle posisjoner (treng ved mye data)</p> <p>☒ Vis bare for valgt fylke/kommune</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Id</th> <th>Kjønn og art</th> <th>Ingen Ake</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>11267</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>11268</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>206</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>207</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>208</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>210</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>259</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>260</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>30278</td> <td>♀ Viltrein - Simle</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ø Havn</p>	Id	Kjønn og art	Ingen Ake	11267	♀ Viltrein - Simle	☒	11268	♀ Viltrein - Simle	☐	206	♀ Viltrein - Simle	☐	207	♀ Viltrein - Simle	☐	208	♀ Viltrein - Simle	☐	210	♀ Viltrein - Simle	☐	259	♀ Viltrein - Simle	☐	260	♀ Viltrein - Simle	☐	30278	♀ Viltrein - Simle	☐
Id	Kjønn og art	Ingen Ake																													
11267	♀ Viltrein - Simle	☒																													
11268	♀ Viltrein - Simle	☐																													
206	♀ Viltrein - Simle	☐																													
207	♀ Viltrein - Simle	☐																													
208	♀ Viltrein - Simle	☐																													
210	♀ Viltrein - Simle	☐																													
259	♀ Viltrein - Simle	☐																													
260	♀ Viltrein - Simle	☐																													
30278	♀ Viltrein - Simle	☐																													
<p>1997 Halvfjers</p>																															

<p>1997 Halvfjers</p>	
<p>2011</p>	

2011.
Vindus-
skade
påført av
den
såkalte
Vandreren

2011
Detalj

2011
Knepp-
kammers

<p>2018</p>	
<p>2020</p>	

<p>1997 Gammelt uthus</p>		
<p>1997 Nytt uthus</p>		

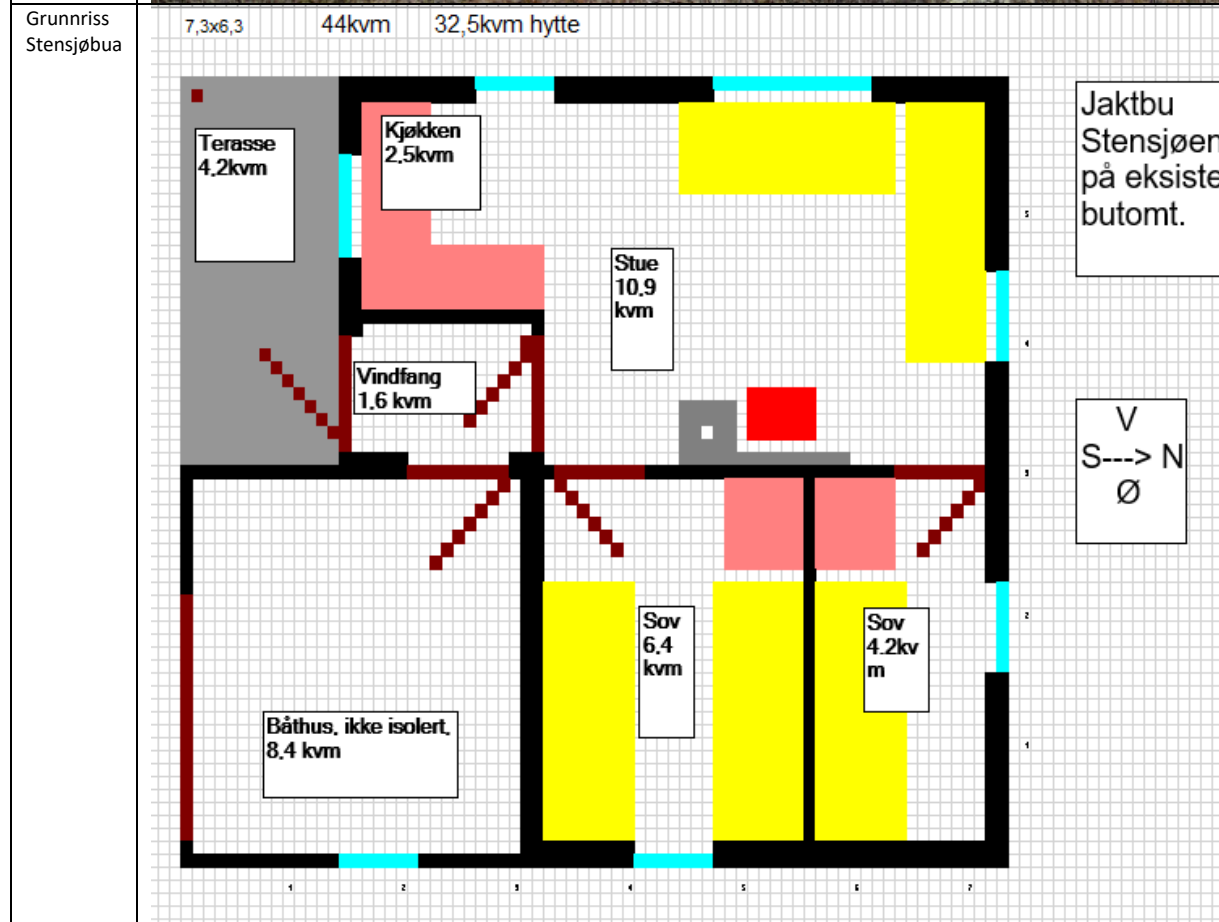
1993
gammel
Stensjøbu

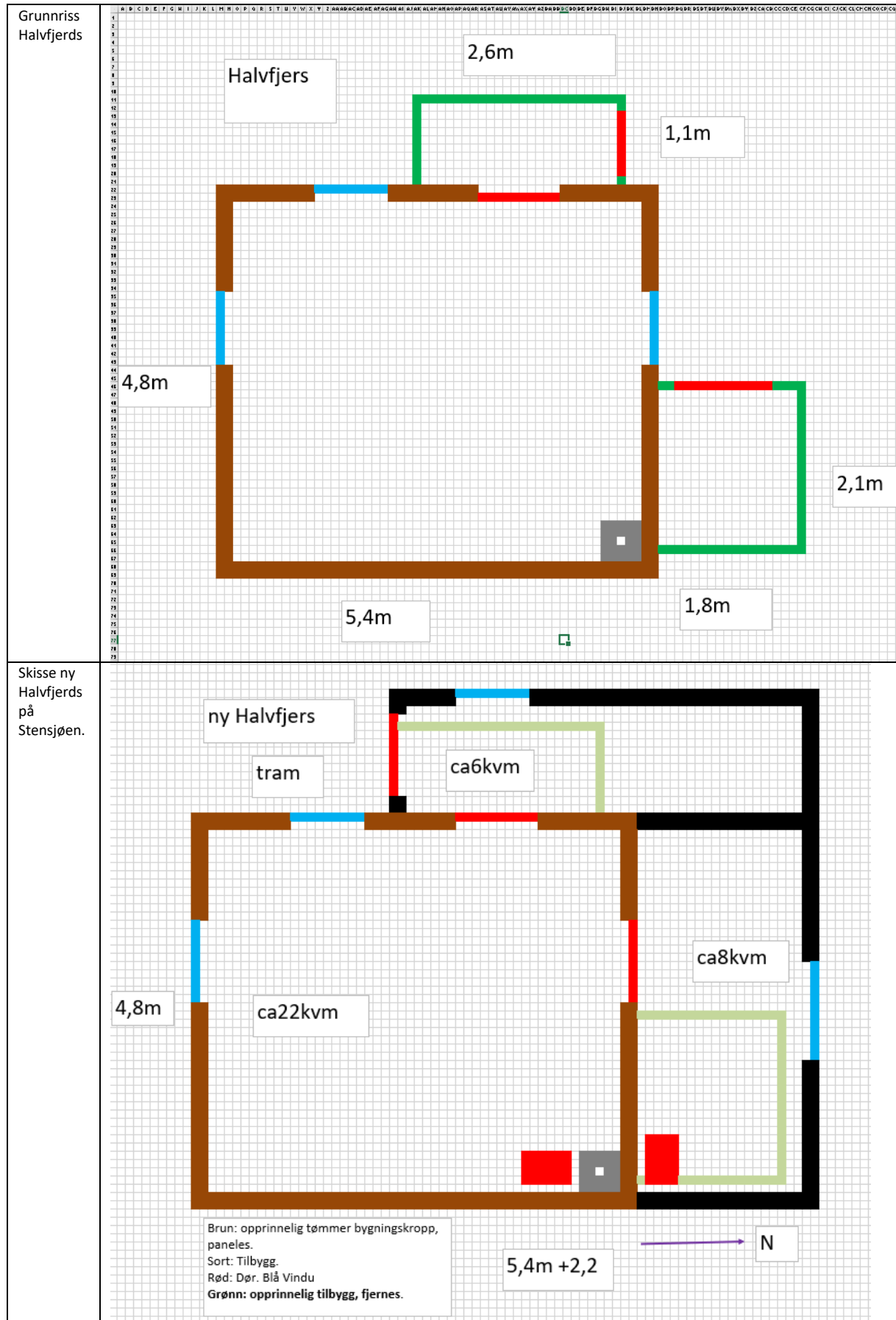

2001
Nybygd
Stensjøbua

<p>2001 Nybygd Stensjøbua</p>	 A photograph of a wooden cabin with a red roof and a person sitting on the porch. The cabin is made of vertical wooden planks. A person in a green jacket is sitting on the wooden porch. There is a window with a red frame and a door. The background shows a clear blue sky and some distant trees.
<p>2020</p>	 A photograph of a wooden cabin with a red roof and a chimney, heavily covered in snow. The cabin is surrounded by a thick layer of snow. The roof is dark, and the chimney is visible. The background shows a clear blue sky and some distant trees.

Arkivsaksnummer: 2021/1072-6

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 03.03.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	20/2021	17.03.2021

Sak- søknad om dispensasjon til stikking av sikringsløype - Brennhaug Røde kors

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre avslår søknad fra Brennhaug Røde kors om å stikke en sikringsløype i Grimsdalen landskapsvernområde påsken 2021.

Søknaden er vurdert etter naturmangfoldlovens § 48, alternativ 1 og naturmangfoldlovens §§ 8-10., jf. verneforskriftens § 3 punkt 1.1 og 5.1. Etter en samlet vurdering er hensynet til villreines bruk av arealene i en sårbar periode og den samla belastningen på villreines leveområder tillagt mer vekt enn fordelene søker vil få av at det gis dispensasjon.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad fra Brennhaug Røde kors datert 20.1.2021
- 2 Uttale fra Rondane nord villreinutvalg datert 16.2.2021
- 3 Uttale fra Villreinnemda i Rondane og Sølnekletten datert 3.2.2021

Saksopplysninger

Søknad (vedlag saken)

«Vi har fått høre at stikkeløva til Knut Ståle Sætrum på Haverdalen Turisthytte har gått ut og vi har derfor lyst til å søke om å få lov til å sette ut noen stikk for å ha ei sikkringsløype mellom Grønbakkan og Storrvatne.

Knut Ståle har ikke tenkt å ha åpent Haverdalen denne påsken heller, så vi ser ikke nødvendigheten med å stikke dit. Det blir å villedde folk.

Vi lurar derfor på om vi kunne ha fått stikke de mest utsatte plassene for vårres egen del som ett hjelpemiddel ved leteaksjon, stikking og evt til skiløpere som møter på dårlig vær.

Hvis det blir stikking mellom Grimsdalshytta og Dørålen Turisthytte er dette den beste veien for oss å kjøre med tanke på at vi må opp på Gravhøe. Det er absolutt lettest for oss å kjøre T-stien som går ifra Haverdalsbrua nederst i Haverdalen og opp på Gravhøtangen. Vi kommer kanskje opp ifra Grimsdalssida også men det vil resultere i flere turer da vi ikke kan kjøre fulle lass med stikk fordi det er lengere partier med bratte strekk der.

Vi ønsker å stikke ei sikkringsløype i mellom Grønbakkan og Storrvatne fordi dette er ett parti som har noen skummle punkter med en bekkedal i foten av Hornsjøhø og det er ett område som er utsatt for mye vind som da kan føre til dårlig sikt.

Hvis vi får positivt svar så ønsker vi å legge løypa der den har liggi tidligere men med start i Grønbakkan ved campingen og over Storrvasshøgde og ned til vannkanten på Storrvatnet.»

Uttalelser (vedlagt saken)

Søknaden ble sendt til uttale til Villreinnemda for Rondane og Sønkleppen og til Rondane nord villreinuvalg. Begge uttalsene er vedlagt saken. Villreinnemda gjorde følgende vedtak i møte den 3.februar 2021:

«Villreinen i Rondane er utsatt for et sterkt brukspress. Ut fra den forverra situasjonen for villreinen siden forvaltningsplanen ble godkjent, er det derfor svært positivt for villreinen dersom bruken av noen områder kan reduseres. Som et alternativ til stikking bør det vurderes om det kan være et alternativ å legge sikker trasé inn på GPS-kartet vi antar Røde kors Hjelpekorps benytter. Når stikking av løype nr. 3 ikke lenger er nødvendig for drift av Haverdalseter turisthytte vil nemnda derfor sterkt tilrå at søknaden om stikking ikke innvilges.»

Framtidig stikking av løypa bør være tema ved revisjon av forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane.»

Konklusjonen fra Rondane nord villreinutvalg var følgende:

Saken er forelagt villreinutvalget gjennom e-post 25.01.21, og konklusjon er basert på innspill via e-post fra utvalgsmedlemmene.

Villreinen i Rondane er utsatt for et sterkt brukspress. Ut fra den forverra situasjonen for villreinen siden forvaltningsplanen ble godkjent, er det derfor svært positivt for villreinen dersom bruken av noen områder kan reduseres. Som et alternativ til stikking bør det vurderes om det kan være et alternativ å legge sikker trasé inn på GPS-kartet vi antar Røde kors Hjelpekorps benytter.

Når stikking av løype nr. 3 ikke lenger er nødvendig for drift av Haverdalseter turisthytte vil villreinutvalget derfor tilrå at søknaden om stikking ikke innvilges.

Framtidig stikking av løypa bør være tema ved revisjon av forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for de store verneområdene i Rondaneregionen til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Omsøkt tiltak ligger i Grimsdalen landskapsvernområde

Fomålet med vernet i Grimsdalen landskapsvernområde er angitt i verneforskriftens § 2:

- *ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,*
- *ta vare på en del av et stort sammenhengende fjellområde, med leveområder villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv*
- *sikre viktige og mye brukte trekkområder for villreinen*
- *ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer*

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Området er vernet mot inngrep og det er forbud mot å merke stier og løyper, jf. verneforskriftens § 3 punkt 1.1. Motorferdsel er forbudt med enkelte unntak.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel for enkelte formål, blant annet

motorferdsel i forbindelse med opparbeiding, merking og preparering av skiløyper, jf. § 3 punkt 5.3 bokstav d.

Kart i vedlegg 17 og 18 i forvaltningsplanen viser stier og skiløyper som tillates merket og vedlikeholdt. Omsøkt merking er ikke omfattet av dette og må behandles som en dispensasjon fra vernevedtak i hht naturmangfoldloven § 48.

Forvaltningsplan

S. 65-66

Vedlegg 17 og 18 viser kart over merkete turstier og skiløyper. Som en ser av kartet går det merkete verneområde der en enkelte steder lett kan krysse nasjonalparken på en dag til fots. Det gjør de sentrale delene av verneområdet lett tilgjengelig for folk, og det er i liten grad store områder som ikke er tilrettelagt for friluftslivet. Med andre ord betyr det at villreinen i liten grad har store områder der den kan være forholdsvis trygg på å være uforstyrret. Vi ser det derfor som en fordel å kunne kanalisere ferdselen langs færre stier enn det som er merket i dag. Med unntak av stiene rundt Høvringen er stiene i all hovedsak merket av DNT.

(.....)

For de stikka løypene som går i de sentrale delene av verneområdene er merkingen knyttet til påsken da brukerbehovet er størst. Disse områdene bør ellers få ligge mest mulig urørt under vinteren uten å kanalisere ferdselen inn dit i en sårbar tid for villrein og andre arter. Løypene har tidligere vært stikka en kortere periode enn det som blir tillatt gjennom forvaltningsplanen. Perioden blir utvidet fra midten av uken til en drøy uke før palmesøndag. Forvaltningsmyndighetene vil derfor følge godt med på om den ferdsel som genereres av utvidet stikkingsperiode før påsken kan redusere verneverdiene.

s.67

Merking av skiløyper

Det finnes i hovedsak tre kategorier skiløyper. Hva slags kategori hvert enkelt løype tilhører og hvem som er ansvarlig fremgår i vedlegg 23. Utover tillatt tidsrom for annonsering av løypene, er det lagt inn noen dager for selve arbeidet med både å merke og fjerne merkingen. Preparerte løyper kjøres opp regelmessig. De preparerte løypene er vanligvis også stikka. De løyper som kun blir stikka er tillatt gjennomkjørt med snøskuter etter stort snøfall og uvær for ettersyn og supplering av stikkingen. Det er ikke tillatt å preparere spor i de stikka løypene. Motorferdselen bør generelt holdes på et så lavt nivå som mulig. Løypeansvarlig må søke forvaltningsmyndighetene for tillatelse til motorisert ferdsel, og det vil gis flerårige tillatelser med vilkår. Det vil bli stilles krav om rapportering gjennom kjørebok etter endt sesong for alle løyper. Dette er de tre kategoriene: 1 Preparert skiløype tillatt preparert og merket fra da forholdene ligger til rette for preparering frem til og med 20. april. I de år påsken kommer senere enn 20. april er preparering tillatt til og med 2. påskedag. Stikker skal være innsamlet senest fire dager etter sluttdato for preparering. 2 Stikka skiløype merking tillatt annonsert fra 10. februar til 2. påskedag. Stikker kan settes ut to dager før og samles inn senest fire dager etter tillatt annonseringsperiode. 3 Stikka påskeskiløype merking tillatt annonsert fra fredagen en drøy uke før palmesøndag til 2. påskedag. Stikker kan settes ut to dager før og samles inn senest fire dager etter tillatt annonseringsperiode.

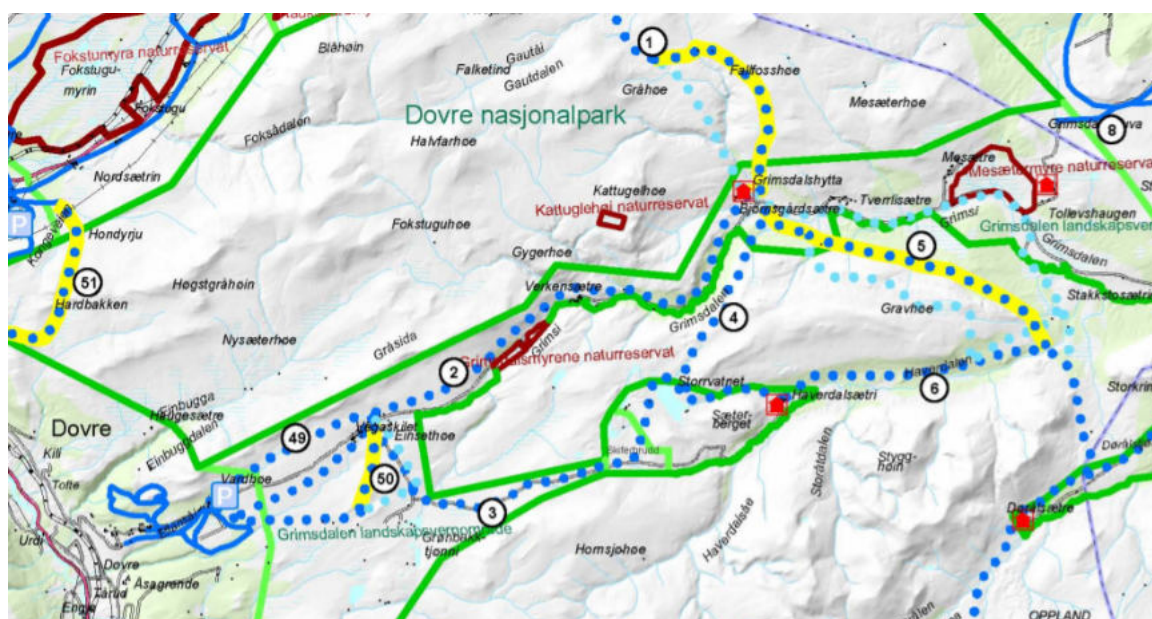

Fig.1: Kartutsnitt fra vedlegg 18 i forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane, som viser løyper som tillates stikket i området hvor søknaden gjelder.

Vedlegg 23. Skiløyper

Løypen*	Trase	Verneområde	Kategori**	Ansvarlig	Merking	Preparering
1	Gautåseter - Grimsdalshytta	DNP, GLVO	3	DNT	DRHK	–
2	Eftansåi - Grimsdalshytta	GLVO	3	DNT	BRKH	–
3	Vegaskillet - Haverdalsseter	GLVO, RNP	3	HS	BRKH	–
4	Grimsdalshytta - Storrvatnet - Haverdalsseter	GLVO, RNP	3	DNT	BRKH	–
5	Grimsdalshytta - Gravhøtangen - Haverdalen	GLVO, RNP	3	DNT	BRKH	–
6	Haverdalssetra - Dørålsetra	GLVO, RNP, DLVO	3	DNT	BRKH	–
7	Blæsterdalen - Dørålsetra	DLVO	3	DS	FRHK	–
8	Streitmyrin - Grimsdalsgruva	GLVO	1	FT	FT	FT
9	Bergedalstjønnin - Langglupdalen - Bjørnhollia	DLVO, RNP	3	DNT	FRHK	–
10	Dørålsetra - Bergedalstjønnin - Rondvassbu	RNP	3	DNT	ORHK	–
48	Skogseter - Langtjønn - Knartbua - Skogseter (Knartbuløypa)	RNP	2	BRKH	BRKH	–
49	Eftansåi - Vegaskillet - vest for Einsetkollan - Eftansåi (Gråsideløypa)	GLVO	2***	DIBH	DIBH	DIBH
50	Eftansåi - Vegaskillet (Stokkbekkløypa)	GLVO	2***	DIBH	DIBH	DIBH
51	Dombås skiheiser - rundt Hardbakken - Hjelseter (sikringsløypa)	DNP	2	DRKH	DRKH	–

* Jmfør med kart i vedlegg 17

** Kategoriene står beskrevet i kapittel 4.5.2

*** Kan prepareres fra fredagen en drøy uke før pølmesøndag - 2. påskedag

**** Transportløype

Forkortelser

Dovre nasjonalpark (DNP); Rondane nasjonalpark (RNP); Grimsdalen landskapsvernområde (GLVO); Dørålen landskapsvernområde (DLVO); Frydalen landskapsvernområde (FLVO)

DNT Oslo og Omegn (DNT); Høvringen Aktivitetsselskap AS (HAS); Mysuseter og Raphamn Løypelag A/L (MRL); Haverdalsseter (HS); Dørålseter (DS);

Folldal Turilag (FTL); Dovre Idrettslag og Bergsgrenda Hytteforening (DIBH); Bjørnhollia turisthytte (BTH); Kvamsfjellsets turløypelag (KTL);

Setereiere Nordre Eidåseter/Nysteig (SNEN); Leiekjører Sør-Fron (LSF) Spidsbergseter (SS); Venabu fjellhotell (VFH); Dombås Røde Kors Hjelpekorps (DRKH);

Brennhaug Røde Kors Hjelpekorps (BRKH); Folldal Røde Kors Hjelpekorps (FRKH); Otta Røde Kors Hjelpekorps (ORKH);

Fig 2: Utsnitt fra vedlegg 23 i forvaltningsplan (tidsrom for stikking/preparering, løypenr, ansvarlige og hvem som gjennomfører stikking (2009)

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter naturmangfoldlovens § 48 og retningslinjer i forvaltningsplan, må søknaden også vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettlige prinsipper nedfelt i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøfrringelse bæres av tiltakshaver, samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder).

Vurdering

Omsøkt stikking av sikringsløype og motorferdsel knyttet til dette må behandles som en dispensasjon fra vernevedtak da forskriften ikke åpner for å gi tillatelse til formålet.

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men 1.ledd, 1.alternativ åpner for tiltak/aktivitet som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkår må være oppfylt.

Når det av nml § 48 fremgår at forvaltningsmyndigheten *kan* gjøre unntak fra vernevedtaket, ligger det i dette at tiltakshaver ikke har krav på å få dispensasjon selv om tiltaket ikke er i strid med verneformålet og heller ikke påvirker verneverdiene. Dersom disse vilkårene er oppfylt skal det foretas en skjønsmessig vurdering av om tiltaket *bør* tillates, der fordelene for tiltakshaver veies opp mot eventuelle ulemper for naturmangfoldet. Utgangspunktet for denne vurderingen er at bestemmelsen er en sikkerhetsventil som i første rekke skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. I dette ligger at lista for å gi dispensasjoner fra forbudene i verneforskriften bør ligge høyt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket.

Flere av de stikka skiløypene inngår i DNTs rutenett. Forvaltningsplanen viser hvilke løyper som tillates stikket i verneområdene, inkludert i Grimsdalen LVO, jf figur 1.

Omsøkt trasé følger delvis traseen til stikka skiløype fra Vegaskillet-Haverdalsseter (løype nr 3), som driveren på Haverdalen turisthytte hadde tillatelse til å stikke frem til og med 2019. I 2020 holdt Haverdalen turisthytte stengt og det ble ikke satt ut stikker på denne skiløypa. Det ble heller ikke satt ut stikker på løyper som går fra Grimsdalshytta mot Haverdalen og fra Haverdalen mot Dørålseter i 2020. Dette ble bestemt av DNT Oslo og omegn som har tillatelse til å stikking. Driveren av Haverdalsseter turisthytte ønsket ikke at det skulle være stikket til en stengt hytte der det verken var overnattingsmuligheter eller matserving for skiløpere.

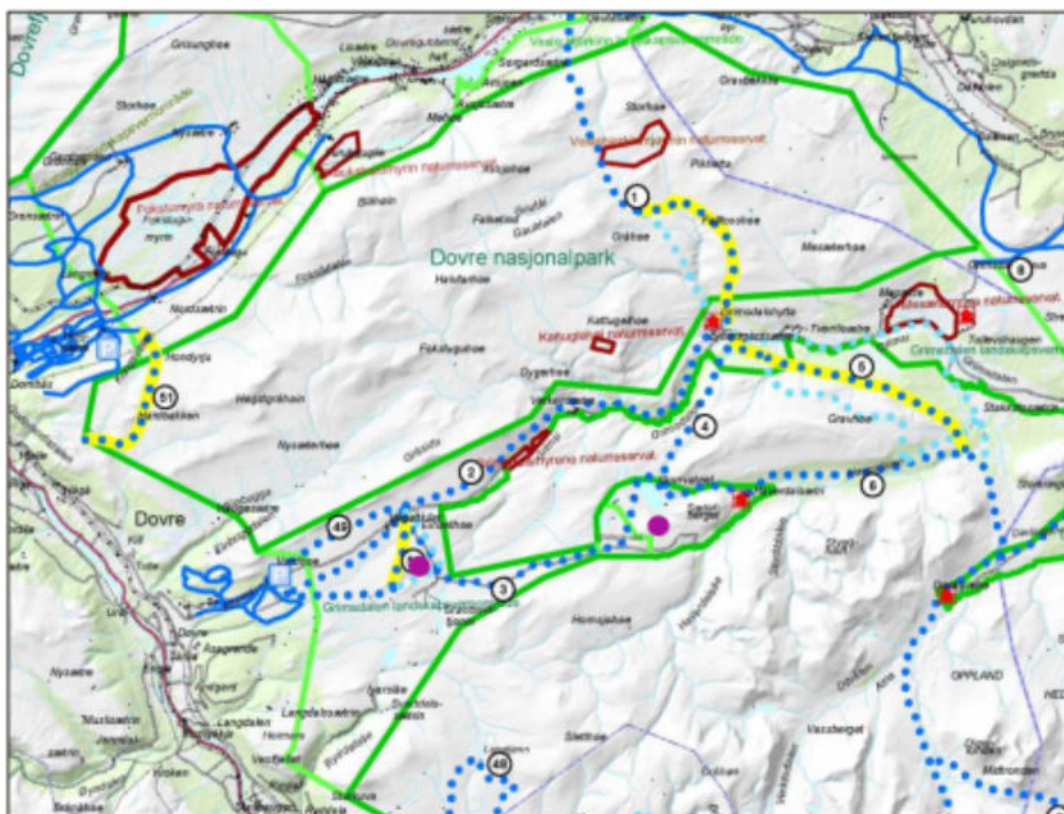

Fig 3: Kartutsnitt fra vedlegg 18 i forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane der lilla prikker viser start/stopp for omsøkt sikringsløype. Fra saksfremlegg i villreinnemda 3.2.2021

Ifølge opplysninger som fremkommer i saksbehandlingen til villreinnemda har fjelloppsynet opplyst at det i 2020 ble registrert lite folk i området og nærmest ikke spor etter ferdsel mellom de ulike beite- og hvileområdene i Sletthø-Hornstjøen-Grønbyggane-Eftanshø-Gravhø-Dørålen-Gråhø området.

Haverdalsseter turisthytte skal holde stengt også i påsken 2021. Driveren har fått tillatelse til inntil 5 turer med snøskuter for ettersyn med turisthytta frem til 2.påskedag. Skiløypetraseen fra Vegaskillet til Haverdalsseter vil ikke bli stikket (løype nr 3)

Traséen som er omsøkt stikket til sikringsløype i foreliggende søknad går gjennom et svært sentralt område for villreinen i Rondane nord vinterstid, jf. figur 4 under.

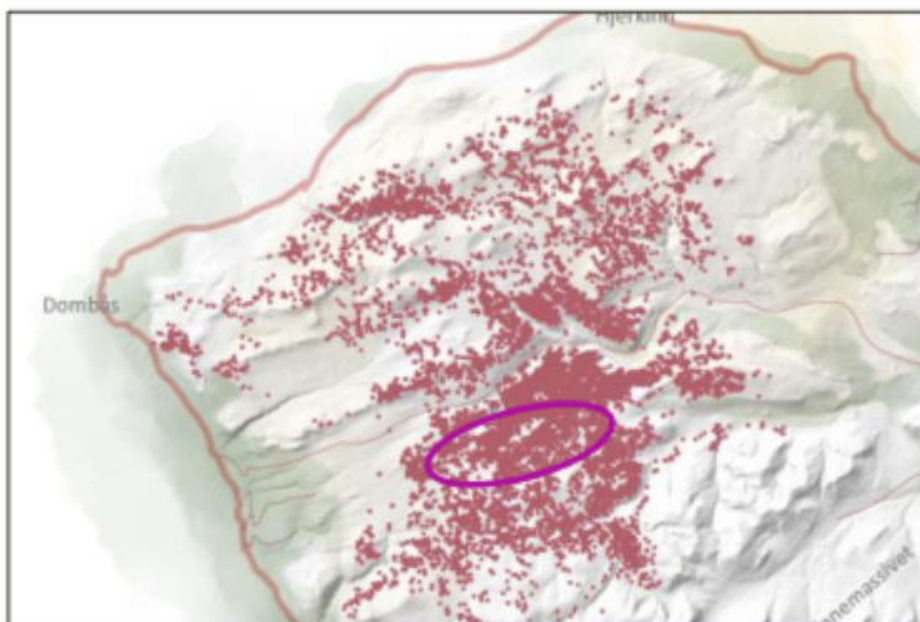

Fig 4: GPS-merka simler om vinteren (desember tom mars 2010-2018)., Løde kortilla sirkel viser område der sikringsløype er omsøk. Kilde: <http://server.villrein.no/fokus/rn/>

I vinterperioden er påsken en tid med stor utfart for friluftslivet og stikka skiløyper følges i stor grad. Som søker beskriver vil det være lite heldig å stikke en skiløype til Haverdalseter turisthytte og vilde folk. Nasjonalparkforvalter vurderer at også å stikke en sikringsløype vil kunne bidra til å vilde folk, selv om det da dreier seg om betydelig færre stikker og hensikten er trygg kjøring med snøskuter for redningstjenesten i eventuelle oppdrag.

Nasjonalparkforvalter viser til at det i søknaden er søkt om stikking til et nytt formål som ikke er behandlet gjennom verneplanprosess og forvaltningsplan. De stier og løyper som ble godkjent i forvaltningsplanen er et resultat av en omfattende prosess og en helhetlig vurdering. Dette fremkommer tydelig i forvaltningsplanen der ulike løyper og stier er vurdert. Det ble blant annet lagt om en skiløype i det omsøkte området («Gråsideløypa») av hensyn til villrein for å unngå skiløype rundt Einsethø (se s. 70)

Verneforskriften har blant annet som formål å ivareta leveområdet for villreinen og mye brukte trekkveier, samtidig som allmennheten skal ha mulighet for tilgang til enkelt friluftsliv med liten teknisk tilrettelegging. Det vurderes som uheldig å åpne for motorferdsel og stikking til nye formål på nye traseer uten at det er tatt en mer helhetlig vurdering, selv om det for ett enkeltstående år ikke vurderes at verneverdiene vil bli nevneverdig påvirket eller at tiltaket vil stride mot verneformålet. Område for omsøkt stikking til sikringsløype er mye brukt av villrein vinterstid og frem mot vårparten. Fravær av ferdsel i områder og viktige arealer som er i bruk av villrein bidrar til mindre forstyrrelse og at at villrein i større grad kan benytte arealene til beite og hvile uten å bli forstyrret i en periode hvor simlene begynne å bli kalvetunge.

Gjennom flere omfattende FoU-prosjekt er det dokumentert et vedvarende press og en fragmentering av villreinens leveområde i Rondane nord. Bestanden her er i de senere årene splittet i to delbestander, nord og sør for akse Mysusæter – Rondvassbu. Det ser nå ikke ut til å være utveksling av dyr mellom disse to områdene. Økende ferdselspress og økt

fragmentering av leveområdene til villrein gjør at den samla belastning på villreinen tillegges stor vekt (nml § 10). Dette, sammen med prinsippet om føre-var (nml § 9) ved å tillate ny aktivitet som ikke er blitt vurdert helhetlig, tilrår nasjonalparkforvalter at søknaden avslås.

Redningstjenesten utfører et viktig samfunnstjeneste og bistår politiet i redningsoppdrag. Som i 2020 (og tidligere) kan Brennhaug Røde kors også i 2021 kjøre den vanlige traseen via Haverdalen for å få utført stikkingen av løypa mellom Grimdalshytta og Dørålseter over Gravhøtangen (løype nr 5) på vegne av DNT OO som har tillatelsen. Med dagens tekniske løsninger, blant annet ved bruk av GPS må det være mulig for Brennhaug Røde kors å kjøre en trygg rute i forbindelse med stikkingen av godkjente skiløyper som kan legges inn som en fast trasé på et GPS kart og som senere kan nyttes ved eventuelle redningsoppdrag.

Det legges til grunn at Brennhaug Røde kors er godt kjent i området gjennom årevis stikking av skiløyper og jevnlig kjentmannsturer. Ulempene for naturmangfoldet vurderes å være større enn fordelene for søker i denne saken.

NML §§ 11-12 er ikke relevant om søknaden avslås.

Som i fjor oppfordres til å ikke stikke godkjente skiløyper som vil lede besøkende til en stengt turisthytte. I forbindelse med rullering av forvaltningsplanen vil merking av stier og løyper bli et tema. Det vil være hensiktsmessig at en gjennom denne prosessen vurderer stikka løyper også i dette området.

Konklusjon

Nasjonalparkforvalter tilrår at søknaden fra Brennhaug Røde kors om å stikke en sikringsløype avslås. Etter en samlet vurdering er hensynet til villreinens bruk av arealene i en sårbar periode og den samla belastningen på villreines leveområder tillagt mer vekt enn fordelene søker vil få av at det gis dispensasjon.

Søknad om å få stikke sikkringsløype

Hei.

Vi har fått høre at stikkeløva til Knut Ståle Sætrom på Haverdalen Turisthytte har gått ut og vi har derfor lyst til å søke om å få lov til å sette ut noen stikk for å ha ei sikkringsløype mellom Grønbakkan og Storrvatne.

Knut Ståle har ikke tenkt å ha åpent Haverdalen denne påsken heller, så vi ser ikke nødvendigheten med å stikke dit. Det blir å villedde folk.

Vi lurar derfor på om vi kunne ha fått stikke de mest utsatte plassene for vårres egen del som ett hjelpemiddel ved leteaksjon, stikking og evt til skiløpere som møter på dårlig vær.

Hvis det blir stikking mellom Grimsdalshytta og Dørålen Turisthytte er dette den beste veien for oss å kjøre med tanke på at vi må opp på Gravhøe. Det er absolutt lettest for oss å kjøre T-stien som går ifra Haverdalsbrua nederst i Haverdalen og opp på Gravhøtangen. Vi kommer kanskje opp ifra Grimsdalssida også men det vil resultere i flere turer da vi ikke kan kjøre fulle lass med stikk fordi det er lengere partier med bratte strekk der.

Vi ønsker å stikke ei sikkringsløype i mellom Grønbakkan og Storrvatne fordi dette er ett parti som har noen skummle punkter med en bekkedal i foten av Hornsjøhø og det er ett område som er utsatt for mye vind som da kan føre til dårlig sikt.

Hvis vi får positivt svar så ønsker vi å legge løypa der den har liggi tidligere men med start i Grønbakkan ved campingen og over Storrvasshøgde og ned til vannkanten på Storrvatnet.

Håper på positivt svar.

Mvh Stian Wernberg, Brennhaug RKH

Dombås 16.02.21

Sak 9_2021 RONDANE-DOVRE NASJONALPARKSTYRE – SIKRINGSLØYPE GRØNBAKKAN-STORRVATNET

Saksopplysninger

Brennhaug Røde kors har søkt om dispensasjon til å stikke ei sikringsløype mellom Grønbakkan og Storrvatnet. Dette som et hjelpemiddel ved en leteaksjon og evt. til skiløpere som møter på dårlig vær.

Stikking og oppkjøring av skiløyper i verneområdene i Rondane-Dovre er regulert gjennom forvaltningsplanen for verneområdene <http://www.nasjonalparkstyre.no/Rondane-Dovre/Planer-ogpublikasjoner/Forvaltningsplan/Forvaltningsplan-Rondane/>

Noen av løypene inngår i DNTs rutenett vinterstid, og det er DNT/driverne av turisthyttene som har tillatelse til å stikke løypa. Det var driveren av Haverdalsseter som fram til 31.12.2019 hadde tillatelse til å stikke løypa vist som nr 3 i forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane. Stikking av denne løypa er tillatt annonsert fra fredag en drøy uke før palmesøndag til 2. påskedag. Stikker kan settes ut to dager før og samles inn senest fire dager etter tillatt annonseringsperiode.

I 2020 ble ikke løypa stikket i forbindelse med påsken. Løype 4 og 6 ble heller ikke stikket. Driveren av Haverdalsseter turisthytte har ikke planer om å ha hytta påskeåpent heller i 2021, men har tillatelse til inntil 5 turer for ettersyn av turisthytta frem til og med 2.påskedag. Traséen følger traséen for stikka løype inn til Haverdalsseter. Brennhaug Røde Kors har nå søkt om å stikke sikringsløype på deler av strekningen, fra Grønbakkan til Storrvatnet

Traséen ligger i sin helhet i nasjonalt villreinområde.

Traséen som ønskes stikket går gjennom et svært sentralt område for villreinen i Rondane Nord vinterstid.

Vurdering

Villreinen i Rondane er utsatt for et sterkt brukspress og det er viktig å skjerme gjenværende leveområder i størst mulig grad. Allerede da forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane ble laget (godkjent 2009) ble dette hensyntatt, ved at løypa det her er snakk om kun ble tillatt stikket i en kort periode ved påsketider. Løypa er ment for å sikre driften ved Haverdalsseter Turisthytte. Når turisthytta blir stengt faller behovet for ei stikka løype her bort. Da hytta var stengt i fjor vinter erfarte fjelloppsynet at det ble registrert lite folk i området og nærmest ikke spor etter ferdsel mellom de ulike beite- og hvileområder i Sletthø-Hornsjøhø-Grønbakkane-Eftanshø-Gravhø-Dørålen-Gråhø området.

Ut fra den forverra situasjonen for villreinen siden forvaltningsplanen ble godkjent, er det svært positivt for villreinen dersom bruken i noen områder kan reduseres.

De stier og løyper som ble godkjent i forvaltningsplanen er et resultat av en omfattende prosess og en helhetlig vurdering. Med den pressa situasjonen som er for villreinen i Rondane i dag bør nye tillatelser for stikking av løyper som hovedregel inngå i en slik helhetlig prosess. Det behovet som her foreligger for stikking synes ikke å være så stor at denne hovedregelen bør fravikes, særlig i og med at revisjonsarbeidet for forvaltningsplanen er startet opp. Når behovet for enkelte av de tidligere godkjente rutene bortfaller, bør det ikke åpnes for fortsatt stikking/merking.

Som et alternativ til stikking bør det vurderes om det kan være et alternativ å legge sikker trasé inn på GPS-kartet vi antar Røde kors Hjelpekorps benytter.

Konklusjon

Saken er forelagt villreinutvalget gjennom e-post 25.01.21, og konklusjon er basert på innspill via e-post fra utvalgsmedlemmene.

Villreinen i Rondane er utsatt for et sterkt brukspress. Ut fra den forverra situasjonen for villreinen siden forvaltningsplanen ble godkjent, er det derfor svært positivt for villreinen dersom bruken av noen områder kan reduseres. Som et alternativ til stikking bør det vurderes om det kan være et alternativ å legge sikker trasé inn på GPS-kartet vi antar Røde kors Hjelpekorps benytter.

Når stikking av løype nr. 3 ikke lenger er nødvendig for drift av Haverdalseter turisthytte vil villreinutvalget derfor tilrå at søknaden om stikking ikke innvilges.

Framtidig stikking av løypa bør være tema ved revisjon av forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane.

Rondane Nord villreinutvalg

Tore Larsson
Sekretær

PROTOKOLL MØTE 2/2021: Styremøte

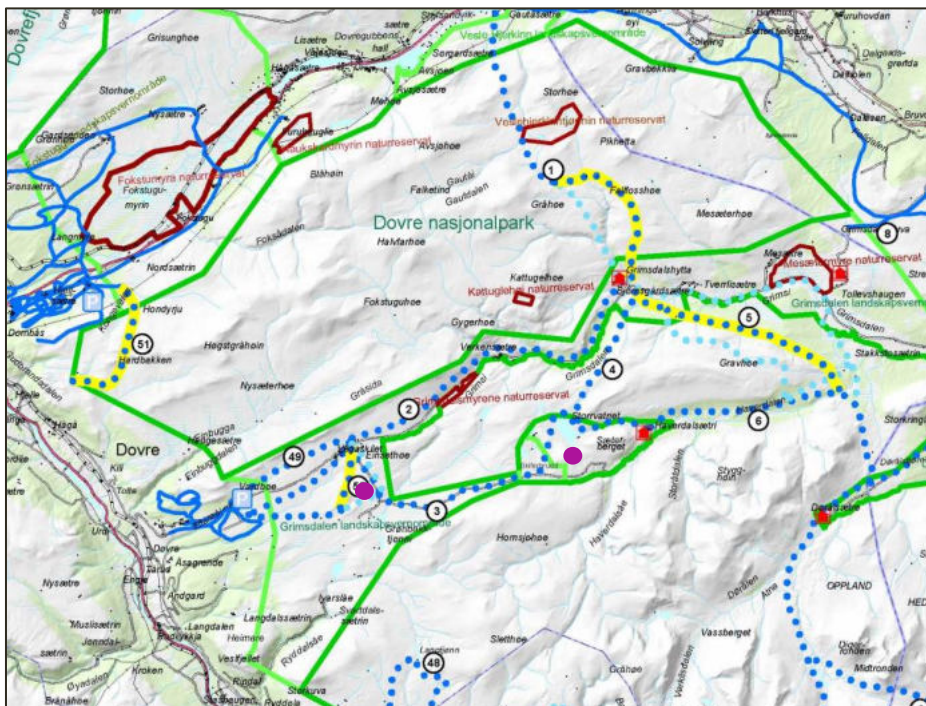
Teamsmøte, onsdag 3. februar kl. 16.00-17.30.

2021/11 RONDANE-DOVRE NASJONALPARKSTYRE – SIKRINGSLØYPE GRØNBAKKAN-STORRVATNET

SAKSOPPLYSNINGER

Brennhaug Røde kors har søkt om dispensasjon til å stikke ei sikringsløype mellom Grønbakkan og Storrvatnet. Dette som et hjelpemiddel ved en leteaksjon og evt. til skiløpere som møter på dårlig vær.

Stikking og oppkjøring av skiløyper i verneområdene i Rondane-Dovre er regulert gjennom forvaltningsplanen for verneområdene <http://www.nasjonalparkstyre.no/Rondane-Dovre/Planer-og-publikasjoner/Forvaltningsplan/Forvaltningsplan-Rondane/>

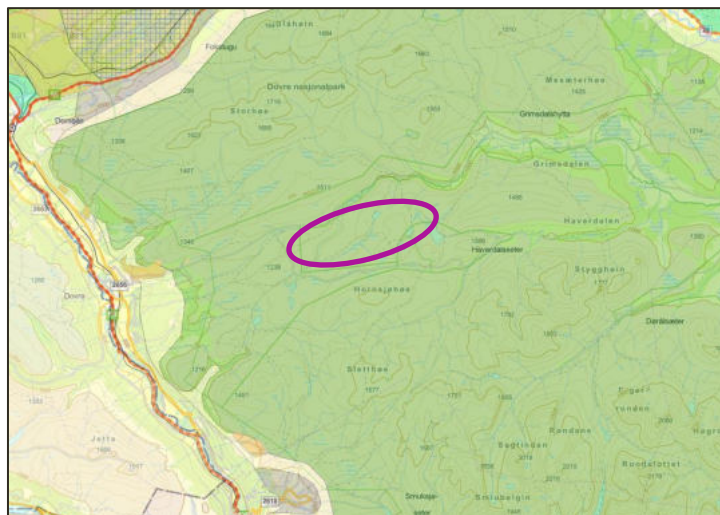
Figur 6. Utsnitt fra Vedlegg nr. 18 i forvaltningsplanene for de store verneområdene i Rondane: Skiløypenett http://www.nasjonalparkstyre.no/Documents/RondaneDovre_dok/Forvaltningsplan/Vedlegg18_Skiloyper.pdf

Noen av løypene inngår i DNTs rutenett vinterstid, og det er DNT/driverne av turisthyttene som har tillatelse til å stikke løypa. Det var driveren av Haverdalsseter som fram til 31.12.2019 hadde tillatelse til å stikke løypa vist som nr 3 i forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane. Stikking av denne løypa er tillatt annonsert fra fredag en drøy uke før palmesøndag til 2. påskedag. Stikker kan settes ut to dager før og samles inn senest fire dager etter tillatt annonseringsperiode. I 2020 ble ikke løypa stikket i forbindelse med påsken. Løype 4 og 6 ble heller ikke stikket. Driveren av

Haverdalseter turisthytte har ikke planer om å ha hytta påskeåpent heller i 2021, men har tillatelse til inntil 5 turer for ettersyn av turisthytta frem til og med 2.påskedag. Traséen følger traséen for stikka løype inn til Haverdalsseter. Brennhaug Røde Kors har nå søkt om å stikke sikringsløype på deler av strekningen, fra Grønbakkan til Storrvatnet (markert med lilla prikker på kartet over).

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sjøinkletten

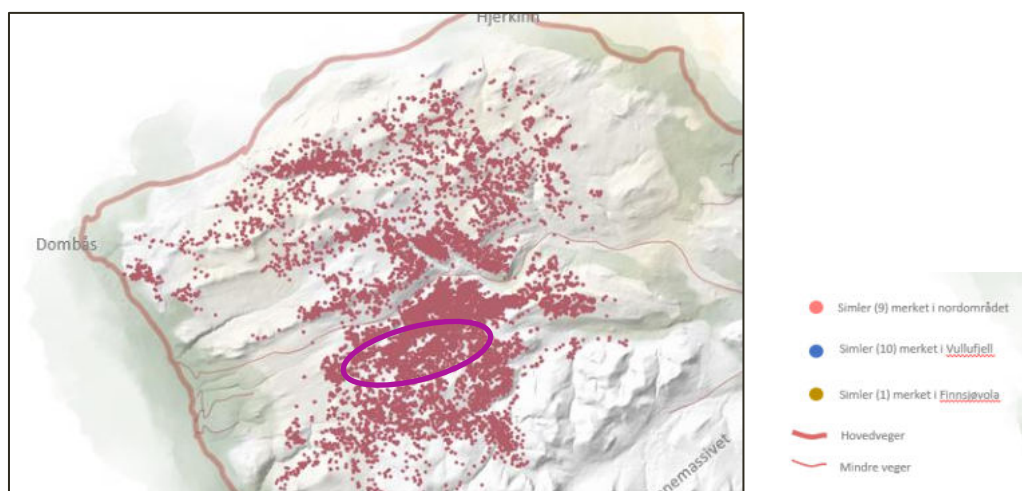
Traséen ligger i sin helhet i nasjonalt villreinområde.

Figur 7. Område for trasé

Villreins arealbruk

Traséen som ønskes sticket går gjennom et svært sentralt område for villreinen i Rondane Nord vinterstid.

Figur 8. GPS-merkede simler om vinteren (desember tom mars 2010-2018).
Kilde: <http://server.villrein.no/fokus/rn/>

VURDERING

Villreinen i Rondane er utsatt for et sterkt brukspress og det er viktig å skjerme gjenværende leveområder i størst mulig grad. Allerede da forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane ble laget (godkjent 2009) ble dette hensyntatt, ved at løypa det her er snakk om kun ble tillatt stikket i en kort periode ved påsketider. Løypa er ment for å sikre driften ved Haverdals seter Turisthytte. Når turisthytta blir stengt faller behovet for ei stikka løype her bort. Da hytta var stengt i fjor vinter opplyser fjelløppsynet at det ble registrert lite folk i området og nærmest ikke spor etter ferdsel mellom de ulike beite- og hvileområder i Sletthø-HornsjøhøGrønbyggane-Eftanshø-Gravhø-Dørålen-Gråhø området.

Ut fra den forverra situasjonen for villreinen siden forvaltningsplanen ble godkjent, er det svært positivt for villreinen dersom bruken i noen områder kan reduseres.

De stier og løyper som ble godkjent i forvaltningsplanen er et resultat av en omfattende prosess og en helhetlig vurdering. Med den pressa situasjonen som er for villreinen i Rondane i dag bør nye tillatelser for stikking av løyper som hovedregel inngå i en slik helhetlig prosess. Det behovet som her foreligger for stikking synes ikke å være så stor at denne hovedregelen bør fravikes, særlig i og med at revisjonsarbeidet for forvaltningsplanen er startet opp.

Som et alternativ til stikking bør det vurderes om det kan være et alternativ å legge sikker trasé inn på GPS-kartet vi antar Røde kors Hjelpekorps benytter.

FORSLAG TIL VEDTAK

Villreinen i Rondane er utsatt for et sterkt brukspress. Ut fra den forverra situasjonen for villreinen siden forvaltningsplanen ble godkjent, er det derfor svært positivt for villreinen dersom bruken av noen områder kan reduseres. Som et alternativ til stikking bør det vurderes om det kan være et alternativ å legge sikker trasé inn på GPS-kartet vi antar Røde kors Hjelpekorps benytter.

Når stikking av løype nr. 3 ikke lenger er nødvendig for drift av Haverdals seter turisthytte vil nemnda derfor sterkt tilrå at søknaden om stikking ikke innvilges.

Framtidig stikking av løypa bør være tema ved revisjon av forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane.

STYRETS BEHANDLING

Dette er et område det er viktig å minimere ferdselen i. Når den bruken som ble hensyntatt i forvaltningsplanen faller bort, må det ikke åpnes for ny bruk.

VEDTAK

Villreinen i Rondane er utsatt for et sterkt brukspress. Ut fra den forverra situasjonen for villreinen siden forvaltningsplanen ble godkjent, er det derfor svært positivt for villreinen dersom bruken av noen områder kan reduseres. Som et alternativ til stikking bør det vurderes om det kan være et alternativ å legge sikker trasé inn på GPS-kartet vi antar Røde kors Hjelpekorps benytter.

Når stikking av løype nr. 3 ikke lenger er nødvendig for drift av Haverdalseter turisthytte vil nemnda derfor sterkt tilrå at søknaden om stikking ikke innvilges.

Framtidig stikking av løypa bør være tema ved revisjon av forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane.

ST 21/2021 Delegerte vedtak

DS 10/2021 Delegert sak - tillatelse - Dovre NP - Rondane NP - Grimsdalen LVO - Dørålen LVO – motorferdsel for drift og vedlikehold av buer - 2021-2024 - Dovre fjellstyre 2021/2529 26. feb 2021 00:00:00

DS 11/2021 Delegert sak. Hemmeldalen NR - tillatelse - motorferdsel - 2021 - snødekt mark - transport til hytte på Kroksjøen 2021/1494 5. feb 2021 00:00:00

DS 12/2021 Delegert sak. Dørålen LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2021 - 2025 - utmark / brøytet veg - Øvre Dørålseter 2021/2253 25. feb 2021 00:00:00

DS 13/2021 Delegert sak - Hemmeldalen NR - avslag - motorferdsel - snødekt mark - transport til Stensjøen i Åmot kommune 2021/2249 26. feb 2021 00:00:00

DS 14/2021 Delegert sak. Hemmeldalen NR - tillatelse - motorferdsel - 2021 - 2024 - snødekt mark - beredskap - Norsk Folkehjelp Rena 2021/1599 4. feb 2021 00:00:00

DS 15/2021 Delegert sak - tillatelse - Rondane NP - Dørålen LVO - motorferdsel - frakt av saltstein - Elgevasshøa beitelag 2021/2724 9. mar 2021 00:00:00

DS 16/2021 Delegert sak-Rondane NP - Dispensasjon-Motorferdsel 2021 snødekt mark - Jørn Lodver Dalseg 2021/2264 3. mar 2021 00:00:00

ST 22/2021 Referatsaker

Årsmelding 2020 for Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten 2021/1879

**Oppsummering av møte om informasjonspunkt på Kvamsfjellet
2020/5129**

**Evaluering av forvaltningsordning for nasjonalparker og andre store
verneområder 2021/2258**

Rondane NP - Lucky View og bruk av drone 2021/2539

Svar. Sykling i Rondane nasjonalpark 2021/2534

**Søknad om serviceskilt - FV 27 - Rondevegen 766 – Ringebu kommune
2020/5129**

**Melding om vedtak - tillatelse til motorferdsel i utmark - kjentmannstur -
Norsk folkehjelp Rena 2020/718**

**Melding om vedtak - løyve til utdanning av mannskaper i vintertjeneste -
Norsk Folkehjelp Rena 2020/718**

Dovre NP - Tiltak Kongevegen 2021/810

**Referat fra oppstartsmøte 09.03.21 - prosjektgruppe - Skjøtselsplan for
Kongevegen - Dovre nasjonalpark 2021/810**

ST 23/2021 Eventuelt